

31/3/25

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 11-వ తేది బుధవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస బహుళ ప్రథమ ౧.

No. 287
సంచిక ౨౮౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు బొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పొన్నపు మెప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
చేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు వాఙ్మయాభ్యుదయమును, తన్మూలమునను విజ్ఞానాభ్యుదయమును సాధనంబులను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు దేశమునందు గ్రంథ మండలులు గ్రంథాలయములు కళాప్రదర్శనములు మొదలగు సంస్థానాలు పర్యాప్తంబులై ప్రజాజీవనప్రవాహమును ప్రవహింపజేయుచున్న విధమును దేశచరిత్ర విశేషము చేయుచున్నది. శ్రీయత కె. వి. లక్ష్మణరావుగారి రారంభించిన యాంధ్రవిజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల నేడు శాఖోపశాఖలుగను భిన్నరూపములను వెలయుచున్నది. గ్రంథమాలలన్నియును యథాశక్తిని వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాటుపడుచున్నవి. ఆంధ్రమాత నలంకరించుట కేర్పడిన గ్రంథమాలలం దిది యొకటిగ నుండగలదను విశ్వాసముతో నీప్రయత్న మారంభమైనది. ఈ గ్రంథమాలయం దు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లైన గ్రంథములు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడు చున్నది. వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసములకొక గ్రంథము వంతు నను బ్రచురింపబడును. ప్రస్తుతము వెలువడుచున్న గ్రంథములు:

- 1 శతకమంజరి: (భక్తి సంపుటము) వృషాక్షి, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వరాది శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు విపులమగు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. 1-8-0
(ఈ శతకములు విడిగను దొరకును)
- 2 బసవపురాణము: (ద్విపద) పాల్కురికి సోమనామిడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను గొని పరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచించబడి నవి. అచ్చు, కాగితములు సుందరముగ నున్నది. 2-8-0
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాను కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము వెల 0-4-0
- 4 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ), గ్రంథకర్త: రాయసం వెంకట శివుడుగారు వెల 0-8-0
- 5 నీతినిధి, గ్రంథకర్త: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు. 0-8-0
ఆంధ్రమహాజను లీప్రయత్నమును పోషించుటకు ప్రార్థితులు.
కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.

వెల్లింగుటన్ సి నీ మా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953
7-8-25 శనివారమునుండి 18-8-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 8-15 గంటకు మాటవీగలదు.
యూనివర్సిటీ ప్రెస్, నెడజ్ సిరియల్
ది ఫాస్ట్ ఎక్స్ ప్రెస్ ప్రదర్శింపబడును.
సప్రసిద్ధులైన విల్లియం డిన్ కన్ & ఎడ్ మండుజాన్
అద్మిలేచర్స్ లు చూడవలెను.

నబ్ యేజంట్లు
అన్ని ముఖ్యకట్టలములలో వుప్పు కమిషనుకు
అమ్ముటకు కావలయును. సగుడుసిక్యూరిటీ చెల్లించ
వలయును. ఇతరవిషయములకు వ్రాయుడు.
క్రిష్ణసామి నాయుడు,
కొరమండల్ సాల్ బుస్టె కంపెనీ - తడ, తడపొట్టు.

వాయిదా పద్ధతివైన సొమ్ముచెల్లింపి యిండ్లను కొనుట

లాయన్స్ డెవలప్ మెంట్ కంపెనీ లిమిటెడ్ 40 చిన్న
పశుగ్రాహములు కట్టబడును. వాయిదాపద్ధతివైన సొమ్ము
చెల్లింపి సదు గృహములను కొనవచ్చును. వివరములకు ఈ
దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Watson's Exchange.
Mount Road, Madras, or on the land.

కిరసనాయిలు అమ్ముటకు యేజెంట్లు కావలెను

వివరములకు వెంకటేశ్వరరావు ఆసుకంపెనీ ఆఫ్
యిండియా లిమిటెడ్, నార్త్ కొనార్కార్స్ ఏజన్సీ తెనాలికి
వ్రాయవలెను.
జవ్వాజి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 11-వ తేది బుధవారము

1. ధాన్యములు

దనీయాలు బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు	88 8 0 వరకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు వరకు
కుసుమ తెనాలి ,, ప 48 గలవి రు	15 8 0 15 12 0
శెల్లారెని ,, డిటా ,,	17 0 0 17 4 0
డిల్లిని ,, డిటా ,,	18 4 0 18 8 0
రాగులు రు. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0 9 0 0
శువ్వులు ,, ,,	20 0 0 24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 2:5 ,,	10 8 0 11 0 0
సెనగలు ,, డిటా ,,	12 0 0 12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,,	18 0 0 14 0 0
మినుములు ,, డిటా ,,	18 0 0 16 0 0
జొలబలు రు 164 ,,	8 4 0 8 8 0

3. నూనెవస్తువులు

శువ్వులనూనె బా 1-కి ,,	154 0 0 155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0 22 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా 1-కి ,,	55 0 0 60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,,	50 0 0 58 0 0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 120 మిడుకనూనె 122	
అడుదము బా 1-కి ,,	184 0 0 185 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	145 0 0
కుర్రపసుపు ,, ,,	100 0 0 105 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరు)బా 1-కి ,,	110 8 0 115 8 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	50,55
కాశీనాస్తిపాయకట్టు ,, ,,	70,75
తెల్లము బా 1-కి రు	35 0 0 52 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,,	30 0 0 52 8 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి ,,	32 0 0 38 0 0
చదరంప ,, ,,	32 0 0 35 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 తులలికు ,,	74 0 0 74 8 0
బంగారము, తులము 1-కి ,,	21 10 0 21 14 0
కపరము 1-కి ,,	18 14 8
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	260 0 0 275 0 0
రాగి డిటా ,,	295 0 0 800 0 0
అస్కాచక్కర 226 పా గలవి 34 4 0	35 0 0

7. రంగులు అలిజరైసు

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,,	70 10 0 72 0 0
వొట్టికృష్ణము డిటా ,,	
సింహం డిటా ,, గుర్రం డిటా ,,	

8. దూది

బొండా పెద్దబారున 1-కి రు	300 0 0
పల్నాడు దూది ,,	240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,,	8 0 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	6 0 0
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,,	8 8 0
అనునూరు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	7 12 0
నూళ్యేనుగ నెం 20 ,,	10 10 0
జపాన్ నెం 20 ,,	
,, ,, 40 ఏ తేలిని అయినను ,,	18 6 0
గోకాకు నెం 12½ ,,	8 10 0
పద్మావతి నెం 24½ ,,	11 4 0
14½ క్విల్ట్ పత్తి ,,	8 0 0
నెం 20 పెన్సింహం యీటె ,,	10 10 0
నెం 22 ,, ,,	10 14 0
నెం 12½ తెన్ని సర్కసు ,,	8 8 0
నెం 14½ ,, ,,	8 12 0

భారత ప్రభుత్వ నిర్మాణము

పనిజేయుటలో గల కష్టములు

మొస్తనుబహుశకరణ ఫలితములు

భారత సంస్కరణ విచారణసంఘ నివేదిక
యందు మెజారిటీ రిపోర్టును వ్రాసిన సభ్యులు ప్రభుత్వ నిర్మాణము పనిజేయుటయందు గల కష్టముల గూర్చి యొక అధ్యాయమునందు దిట్లు వ్రాసిరి.

భారత ప్రభుత్వ నిర్మాణము పనిజేయుట కందుగల కష్టములను లోపములను ముమ్మడిచిచూపుచుని కోరినట్లు ముందే తెల్పియుంటిమి. ఈ సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టిన కాలమున నుండిన పరిస్థితులు యియ్యవి పనిజేయుట కెట్లు సమకూరముగ నుండెనో వివరించితిమి. కాని కాసనసభలందు ప్రారంభమున పద్మావతి ప్రబలెనని మాత్రము తెప్పెదము. ఎట్లైనను కొన్ని కష్టములకు నివారణోపాయముల నూచించుట మాత్రము కష్టముగదాదును. మేము మా సలహాలన్నియును ముందు ఆకష్టముల నివటించుటకు సమంజసముగ నుండును.

ఆర్థిక విషయములు-మొస్తను పరిష్కారము

ఈ కష్టములలో ఆర్థిక విషయము ప్రధానమున ప్రధానమైనదని చెప్పెదము. పైవాస్తవ రిపోర్టును కమిటీ నివేదిక సలహాల ననుసరించియే రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల కింతింత ఆదాయము వచ్చునని నిర్ణయింపబడెను. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థికమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ఆర్థికములను వేరువేరులు అనగా మొస్తను పరిష్కారము చెబుటకును నిబంధనలుబట్టి జరిగెను. అందు గాంచిన నిర్ణయములన్నియు భంగమయ్యె ననుటకు సందియము లేదు. రాష్ట్రీయములకు ఆ న కొ న న ం తి ఆ దా య ము రాక పో యె ను. ఇం గు వ ల న గ ల్లి న క ష్ట ము ను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ నివేదికలందును, చాలమంది సాక్షులచేత ను చెల్లపబడెను. ఈ పరిష్కారమువలన అమితముగ ఆదాయము మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు జరిగినట్లును, సంస్కరణముల విధానమున పనిజేయుట క సంతృప్తి గల్గుట కిది తోడ్పడెననియు చెల్లుచున్నారు. ఆర్థికముగనున్న యీ పెద్ద బాధను తొలగించినగాని, మంత్రుల వెన్నున ఆధికారము లిచ్చినయే అభివృద్ధిజేసినను లాభము లేదని వారు చెప్పుచున్నారు. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు తామెప్పుడును యీ మొస్తను పరిష్కారము నాజేపించుచుంటిమినియు యనుచున్నారు. మంత్రుల కిం దనున్న కాభిలషియు మాదిపోవుచున్నట్లు ఆజేపణ తెప్పడును వచ్చుచునేయున్నవి. భారత ప్రభుత్వమునకును బొంబాయి ప్రభుత్వమునకును గల ఆర్థిక విషయములు సరియైనగాని 1919 భారతకాసనము తృప్తికరముగ పనిజేయునను ఆశలేదని చెప్పుచున్నారు. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వ నిర్మాణము నందు మొస్తను పరిష్కారము బెంగాలుకు పెద్దలోపమని చెప్పుచున్నారు. మొదటినుండియు అది భండింపబడుచునే యుండెను. మితవాదులకు సంయతము సంస్కరణములు అసంతృప్తినిగలుగ జేయుటకు యిదియే ముఖ్యకారణమని చెల్లుచున్నారు. ఇకను ఆసాము ప్రభుత్వమువారు గూడ సంస్కరణములు పనిజేయుట కాటకుముగనున్న పెద్దలోపము ఆర్థికమేయని తెల్పుచున్నారు. ఇప్పటికే నను మంత్రుల కాభిల షేమాత్రము దబ్బు నెక్కువ యిచ్చినను పరిస్థితు తెలియో యభివృద్ధియగు ననుచున్నారు.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము తీ మొస్తను పరిష్కారమునకు జెప్పకపోయెడి కారణములచేత గానవును. ఆ పరిష్కారమునందు దన్ని రాష్ట్రీయములను ఆశాయములను లోకటిగనే యుండునని విభజింపబడెను. రాష్ట్రీయములకు ల్యాండు రెవెన్యూ నున్న, కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ఇంకంటాక్షునున్న యిచ్చెడి యేర్పాటు జేసినయెడల మద్రాసుకు తృప్తికరముగ నుండవచ్చునగాని బొంబాయికిని బెంగాలుకును అసంతృప్తికరముగ నుండును. ఇంతేగాక కేంద్ర ప్రభుత్వము మొదటి బడ్జెటును సమము జేయుటకై 5 కోట్లు 88 లక్షలు గావలసియుండెను. ఈ మొత్తము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వకష్టముల నుండియే రావలయును. ఈ కష్టములను నిర్ణయించుటలో ప్రతిరాష్ట్రీయమునకును కొంత దబ్బు విగులవలెననియే తలంపబడెను. కాని ప్రతిరాష్ట్రీయమునకును ఆదాయము ఒకటిగ నుండక పోవుటవలన కష్టములు చెల్లించుటలో ఆసామువంటి రాష్ట్రము 15 లక్షలును మద్రాసువంటిది 348 లక్షలును చెల్లించవలసిన భేదము గల్గెను. మద్రాసులో నిది యే పెద్ద బాధగ తలంపబడుచున్నట్లు తెలియును. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థికస్థితి చక్కబడి రాష్ట్రీయ కష్టము లక్కర లేని స్థితి

వచ్చినయెడల ఆ రాష్ట్రీయ చెల్లించవలసిన కష్ట ముక్కరలేకుండెడి యే పోవును. బొంబాయి ప్రభుత్వము చెల్లించునది 56 లక్షలు మాత్రమేగాన యెక్కువ లాభముగలుగదు. బెంగాలు మాజేండ్లవరకును ఏనియు చెల్లింప నక్కరలేక పోవుటచేత ప్రతి యేడును 68 లక్షల లాభము మాత్రముండును.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవలెనే కేంద్ర ప్రభుత్వముగూడ సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టినప్పటినుండియు ఆర్థికముగ చాల కష్టములనుచున్నట్లు మేము గనుగొంటిమి. సంస్కరణములు వచ్చిన పిదప 1921-22 సం॥ ము ప్రథమ ఆర్థిక వర్షము. మొదటి బడ్జెటు 1920-21 సం॥ ము అనుభవమునుబట్టి యుండెను. ఈ సం॥ మును తరువాత రెండు సం॥ ములును లోటు ఈక్రింది విధముగ నుండెను:-

1920-21.....	26 0 లక్షలు.
1921-22.....	2765 లక్షలు.
1922-23.....	1501 లక్షలు.

మొత్తముమీద మూడు సం॥ ములలోను 68 కోట్లు 50 లక్షలులోను వచ్చెను. 1924-25 సం॥ ములో మాత్రము ఆర్థిక సభ్యుడు 1923-24లో జరిగినదానినిబట్టి డబ్బుమిగులనని ప్రకటింపగల్గెను. కాబట్టి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకును కేంద్ర ప్రభుత్వమునకును అవసరములకు గావలసిన డబ్బు లేనిసమయమున సంస్కరణములు ప్రారంభమయ్యెనని మేము గనుగొను చున్నాము. ఇందులకు కారణము ఒక్క భారతపరిస్థితులేగాక ఆర్థిక ప్రపంచము నంతటనుగూడ నల్లెయుండెను. రూపాయి రెండు పిల్లలగులకు సమానముగ నుండునను మారకము ధరమీద మొస్తను పరిష్కారము గావించబడెను. ఆ ప్రకారము తెక్కు జూచినయెడల యీ సంవత్సరము మొస్తను పరిష్కారముతో బోల్చునపుడు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు 12 కోట్లు 25 లక్షలును, రాష్ట్రీయములకు 78 లక్షలును, నష్టము గల్గెను. ఈ కారణముచేత కేంద్ర ప్రభుత్వము నకు గలుగునష్టము రాష్ట్రీయములన్నియు తెల్లించు కష్టములకున్న నెక్కువగ నుండును. అన్ని ధరలు నెక్కువగుటవలన రాష్ట్రీయములందు దుర్మోగులకు వేతనము తెక్కువ జేయుటకు భిన్నులు సం॥ మునకు మొత్తముమీద 10 కోట్లవర కనునట్లు అంచనా వేయబడెను.

పై చెల్లిన సంఖ్యల ప్రకారము ఏ యంచనామీద మొస్తను పరిష్కారము నిర్ణయింపబడెనో అది భగ్నమైనట్లు తెలియును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకును కేంద్ర ప్రభుత్వమునకును అవసరములకు గావలసిన డబ్బు లేదని తెలియును. కావున ఆర్థిక విషయములవలన గల్గిన కష్టములే సంస్కరణముల విజయమునకు ముఖ్యమైన అటంకముగ నుండెనని మేమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములతో నేర్పరించెదము. అందుచేతనే మంత్రులు తమకాభిలంబెట్టి అభివృద్ధిగాని చేయజాలకపోయిరి. వారులు చేయగల్గియే యున్నయెడల సంస్కరణములు వట్టిబూటక మను విమర్శనము రాకుండనే యుండెడిది. ఒక మంత్రులగునకు చేతగాక పోయిన తాముపోయి యితరులనుచ్చి కాసనసభల కను కూలముగ నుండు విధానమును సిద్ధముజేసి మంత్రులకు కాసన సభయెడ గలభాధ్యతను స్థిరపరచియుండెడివారు. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థికస్థితి చక్కబడుటతో రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు చెల్లించు కష్టములు తగ్గించుటకు సాధ్యముగా గలదు. అయితే యిందువలన కొన్ని రాష్ట్రీయములకు కాశ్యేతముగ అవసరములకు మాత్రము సరిపోదు. ఈ మొస్తను పరిష్కారము సంస్కరించుటకు దేనినిబట్టి చేయవలయునో మాకు తెలియుటలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థికస్థితి అభివృద్ధిచుగుటతో ఆయనకి తగిన సంస్కారము గాంచునని మాత్రము మేము తలంచెదము. అనుకూలావకాశము కలుగగనే యీ మొస్తను పరిష్కారము సంస్కరింబడునని మేము తలంచెదము.

నియోజకవర్గము.

భారత దేశములో నియోజకవర్గమువలన మరయుక కష్టము గలదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ నిర్మాణమునకంశము ; నియోజకవర్గమే మూలము. అయ్యది తనకుగల బాధ్యతల నాచుటలో బెట్టుటకు గావలసిన శిక్షణముబడయుటకై తగినంత అవకాశములేక పోయెనని మేము గట్టిగ జెప్పుచున్నాము. ఈ విషయమై సాక్ష్యమునందుగూడ స్పష్టముగ చెల్లుపబడెను. ఇప్పుడున్న నియోజకవర్గము ఆక్షరశూన్యమనియు నెట్టి శిక్షణము లేదనియు చెల్లుపబడినది. కాని వారు ప్రధానాంశములను చెల్లుకుకొనగల్గియున్నారనియు, తమకువయ్య క్రముగనుండు ఆభ్యర్థి నే యెన్నుకొనగల్గుదురనియు మాయెదుట సాక్ష్యమునందు చెల్లుపబడినది. భారత దేశములో కొన్ని భాగములందు నియోజకులు ఏగా చదువుకొని తెలివిగలవారగ నున్నారన్నమాట నిజమే. కాని సం॥ రాష్ట్రీయముల ప్రభుత్వమువారు తమ నివేదికయందు అచటి నియోజకులు చదువురాని మూఢులనియు పార్లమెంటుకి ప్రభుత్వమును జూచుకొనగల్గినవారు గారనియు చెల్లినభావమే భారత దేశములో నితరభాగము లన్నిటికిని వర్తింతునని మేము తలంచెదము. అట్టి నియోజకవర్గమునకు శిక్షణమొసంగుట ముఖ్యమును కష్టమునై యున్నది. కాసనసభ్యులు కొందరు తమతమ నియోజకవర్గములకు సభలందు చువనసమయవలన వారలకు కొంతవరకు

ద్వంద్వశభవశ్చైవ జయముగాంచనేరదని సర్వ సి.
యనె. శివస్వామి ఆమృతము, సర్వ శత్రులహరిదారు సత్రా.
రాక్షసుల పరంజితై మహాబాహు జిహ్వా గార్ల వంజి
వా కే చెల్లదు మ్మిల్లదు (పిం లోము న్నర
పరిపాలనలో స్వావధిము గలవారు మొదటి దానిని ప
ట్టుకొని శత్రులములనుచే హాస్యాస్మరణగా నున్నది. ఆయి
నప్పటికిని శత్రు ప్రభుత్వము జలపకేగాని రాష్ట్రము స్వా
తంత్ర్యమునియమును విచారించునొదెదని మొదటి శత్రుడి
యభిప్రాయములో జలయుగలవని నేననుకొనియెదను. హిందూ

చేతములో బలముగల ముఖ్యభిప్రాయముల నన్నింటి లోబరచుకొన వలసినది శ్రేష్ఠ ప్రభుత్వము గావున హిందూదేశ సంస్కరణములన్నియు ముఖ్యముగా శ్రేష్ఠ ప్రభుత్వమునకు చెందుట యుద్ధవలెను. ప్రస్తుతము యిండియా ప్రభుత్వమును సామ్యభావమును విహించునట్లు చేయుటయే ముఖ్యమైన సంస్కరణమని నాయభిప్రాయము అని “యిండియన్ సోషల్ రిఫార్మర్” పత్రికాసంపాదకుడు కె. నటరాజన్ గారు చెప్పిరి.

లాల్ బాబాయణజీగారు

బొంబాయి కాసనపథ భారతవాణిజ్యమును తెలుపునట్టి లాల్ బాబాయణజీగారు నివేదికమును గురించి ఆశ్చర్యము జూపలేదు. ఏలయన, కమిటీయొక్క యేర్పాటును ట్టియను వారు విచారించెడి విషయములనుబట్టియు మెజారిటీమై వారటి డిపోజిట్టువచ్చునని తనకు తెలియునని ఆయన చెప్పెను. హిందూదేశవ్యవహారములను విశాలాభిప్రాయములలో విచారించుటకు ఆకమిటీ నియమింపబడినది. సంస్కరణములయొక్క నడకను మరుకుచేయవలసియుండ, ఆకమిటీలో పెక్కురు సమచితభావముతో నుండిరి. కమిటీవారు ముందంజవేయుటకుబదులు నిశ్చయముగా వెనుకంజవేసిరి. ఇండియా ప్రభుత్వముపై యిండియామంత్రి అఖికార మేమాత్రమును నడపవలెనని. మంత్రుల కిప్పుడున్న అధికారముగూడ తగ్గిపోవుచున్నది.

ప్రధాన్ గారు

లా. శర్మ ప్రజానుభూతి కౌశలమును లాంఛన రివ్యూగూడ ప్రజానుభూతి కౌశలమును మెజారిటీపార్టీ అపాయకరమైన నూత్రమును తెచ్చిపెట్టినది. స్వంత ప్రభుత్వమును సాగరించుట కిది యొకచెడ్డ యెత్తు అని ఆర్. జి. ప్రధాన్ (స్వతంత్రవాది) గారు తిరుగుభిప్రాయమును జెప్పిరి.

మార్టిన్ డియోగ్స్ అహమ్మద్ గారు

ఉద్యోగముల యేర్పాటుకు సంబంధించినంతవరకు మహమ్మదీయభిప్రాయము అనుకూలముగా నున్నదని స్థానిక కాసన పథలో మహమ్మదీయముగానున్న మార్టిన్ డియోగ్స్ అహమ్మద్ గారు చెప్పిరి. ఆయన ముసాబీబారు చెప్పిన విషయములనుగురించి కొంత భేదాభిప్రాయ ముండవచ్చునని. ప్రస్తుతము వివరములనుగూర్చించి మాట్లాడుట కిష్టము లేకపోయినను మెజారిటీ రిపోర్టు మొత్తముమీద ఆసంతృప్తికరముగ నున్నదని మార్టిన్ డియోగ్స్ అహమ్మద్ గారు చెప్పిరి. (అ. (మె.)

పత్రికాభిప్రాయములు

హిందూస్తానీ టైముస్ పత్రిక-డెల్లి

“మెజారిటీ సంఘమువారి నూతనము శాసనసభ్యులలో దయమును మటుకుపడవలెను. మెజారిటీవారి నూతనము భారతీయశాసనములను చాలవఱకు సంతోషపడవలెను.”

అమృతజగదల్పత్రిక

“మెజారిటీసంఘమువారు ద్వంద్వపరిపాలననిర్మాణమునకు, బాధ్యతాయితీపాలనాపథము బలముగ న్యాయముల నూచించిరి. మెజారిటీవారి నూతనము ద్వంద్వపాలనము నభివృద్ధి నొందించఁజాలవు సరికదా, ప్రభుత్వముందు మతింత యనిచ్చ జనింపజేయును”

ఫార్వర్డు

“నివేదికనంతను బూర్తిగా జదివినపిమ్మట, ప్రతివారు ను ప్రజాధనము నిలుల కొరతగాకుండ నేయులేలనో తెలిసికొన జాలకున్నాము. మెజారిటీవారి నూతనము, పాలననుండలి కష్టములను దొలగించుటకు గాక, మతింత కష్టము గల్గించుటకే.”

ట్రైబ్యూను పత్రిక-లాహోరు

“మెజారిటీవారి నివేదిక గర్భము దాల్చినపర్యంతము మూపకమును గనెనటులున్నది. ఒక్కవిషయముగూడ ప్రజలు జూచి సంతసింప దగినదిలేదు. మెజారిటీవారు మూలమునకు బోయిరి. ద్వంద్వవిధానము పరచుట మొదలైనదియు, నింత కంటే మంచిసందర్భములు దా నెప్పుడు గలుగవలయు, ఖండితముగ జరియజేసిరి.

ముస్లిం టైంస్ లుక్కా, లాహోరు

ప్రస్తుత పాలనావిధాన మెటుల బాగుగా జరిగించుటకు మెజారిటీ వారు ను ప్రజలను బాధ్యతాయితీ పాలనమునకు దయారుచేయుటకు మెజారిటీ వారు మార్గములను నూచించిరి. కావున నీనూతనము ముందంజవేయుటకు బదులు, వెనుకంజవేయుచున్న పనులలో వింత లేదు”

టీట్సుమును, కలకత్తా

సామాన్యప్రకృతి ననుసరించి మెజారిటీవారి నూతనము తక్కువగను, బహిరంగముగ నుండెను. మెజారిటీవారి నూతనము, చాలమార్పును నూచించుచున్నది. కాని మద్దెహకాగారివి

గూడ కొన్ని నూతనము, (ప్రాముఖ్యమైనవి గలవు. రాష్ట్రపాలనమందు మంత్రులకు, రాష్ట్రసభలకు సంబంధించినవైయున్నవి.

రంగూను కెజేటు, రంగూను

“మెజారిటీవారి నివేదిక యందు గొప్ప నూతన లేవియు లేవు. ఒకటి రెండు మార్పులు మాత్రమున్నవి. వాటి నాచరణలో టెట్టువో. పాలనమందు చాలమార్పులుగను. మెజారిటీవారు చాలమార్పులు నూచించిరి. 1919 లో నేర్పాటుపఁజేవు ట్టిట్యూటరీ సంఘమువలెనే, తమకిచ్చినంతలో నులువుగలుగజేసికొని నూతనలంజేసిరి.

రంగూను టైముస్

“మెజారిటీ వారిగొప్పనూతన లేవియు లేవు గాని, 1919 లోని చట్టము ననుసరించి పాలనావిధానము దభివృద్ధికి మార్గములు జూపఁబడినవి. బర్మావారికి ప్రత్యేకతల గూర్చున్నది. అది బర్మావారికి చాలసంతోషదాయకముగా నుండును.

రంగూను డేయిలీ న్యూస్

“సంఘమువారి క్రమమాత్రమెట్టి సత్ఫలమును గూర్చలేదు. మెజారిటీవారు చేయునూతనము కొంతవఱకు భారతీయ దర్శనోత్తములు.”

సివిలు అండు మిలిటరీ కెజేటు లాహోరు

మున్ముందు భారత ప్రభుత్వ మెట్టిమార్పులనొందినను, స్థిరముగ శ్రేష్ఠ ప్రభుత్వ మువలెను. దానికి మెజారిటీవారు రాష్ట్రములకు స్వపరిపాలనాశయము గల్గింపజేయుచు తన యధికారము సరిగతుండుటకు శ్రేష్ఠ ప్రభుత్వము రాష్ట్రములయొక్క కాసనములందు, పన్నులందు శ్రేష్ఠ ప్రభుత్వలనలంచవలెనో నిశ్చయింపఁజలవలెనను నూచించిన దెంతయు సహంపజము.”

పార్టు హాండు టైప్ రైటర్ కావలెను

కృష్ణ జిల్లా బోర్డు ఇంజనీరుగారి వద్ద మకాం గుమస్తాగా (Camp clerk) పనిచేయుటకు ఒక పార్టు హాండు టైప్ రైటర్ కావలెను. నెల 1-కి రు 40 లు చొప్పున జీత మివ్వబడును. పార్టు హాండు, టైపు రైటింగు ఈ రెంటిలోను ఇంటరుమిడియేట్ లేక హైయర్ గ్రేడు గవర్న మెంటు టెక్నికల్ పరీక్షలలో కడలేదనవారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. వయస్సు, జాతి, జనరల్ అండు టెక్నికల్ యోగ్యత, ఇదివరకు యే ఉద్యోగములో వుండినది మొదలగు వివరములతో దరఖాస్తులు 25-3-25 తేదిలోగా ఈ దిగువ విలాసమునకు చేరునట్లు పంపుకొనవలెను. ఏర్పాటుచేయబడిన దరఖాస్తు దారుడు తనకుగల ఆధికారమును గురించి తగిన ఉదాహరణములు ఖద్దన తెలుపుకొనవలెను.

T. K. T. VIRARAGAVACHARI,
L. F. District Engineer,
Chilakalapudi, Kistna District.

మిజిలీతమును 1819

భీమా చేయించుకొన గోరినచో బ్రిటానియా లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

మిక్కిలి ఆకర్షణీయమైన భీమాపద్ధతులు, సరసమైన రేటు, భారాళమైన పాలసీపద్ధతులు, సామర్థ్యమైన నిర్వాహకము, ఆలశ్యములేకుండా సొమ్మును (క్లెయిము) చెల్లించుట మున్నగు సౌకర్యములు గలవు.

వివరములుగల నోటీసులు, ప్రాస్పెక్టును కావలసినవారు వ్రాసిన పంపబడును.

చీఫ్ ఏజెంటు:— జి. ఏ. ఎన్. రావు, బి. కామ్.

20, కచ్చారేవర్ ఆగ్రహారం, మద్రాసు.

కార్యరేషనువారి నీటిసరఫరా

స్వంత ఇండ్లకు పూటకూ లిండ్లకును ప్రత్యేక రేటులు

మదరాసు కార్యరేషనువారు సరఫరాజేయు నీటిని గురించి నీటి సివిల్ కోర్టు తీర్పుపై కె. యస్. కుప్పసామి అయ్యరు (పూటకూలి సంఘకార్యదర్శి) హైకోర్టునందు ఆపీలుచేయగ నేడు న్యాయమూర్తి ఫిర్యాదుగా ఆపీలును కొట్టివేసిరి.

కార్యరేషనువారు స్వంతగృహములకు 100 గాలన్లకు నీరును, హోటళ్లకు 50 గాలన్లకునీరును ప్రత్యేకించి ఒసగుచుండిరి. తంబుచెట్టి వీధియందు నివసించుచున్న కె. యస్. కుప్పసామి అయ్యర్ స్వంతగృహములనుంచి హోటళ్లకు ప్రత్యేకించుటకు కార్యరేషనువారికి హక్కులేదని నీటి సివిల్ కోర్టునందు కార్యరేషనువారిపై దావాచేసిరి. మదరాసు పట్టణ పురపాలకసంఘచట్టము 69 వ క్షేత్రము ననుసరించి వాడులతరపున వాదించబడెను. నీరు గ్రహించుదగు పరిమితికి మించినచో స్థాయి సంఘముయొక్క రెగ్యులేషనువారిచే నిర్ణయింపబడవలెననియు, అట్టి రెగ్యులేషనులక్రింద విధింపబడు పద్ధతులపైను, ఆకాలప-మితియందును పన్ను చెల్లించబడవలెనని మరియు ఎల్లరకును నీటిని గ్రహించు పరిమితి పనుముగనే యుండవలెననియు, హోటలువారికిని ఇతరులకును ఎట్టి శ్రేషును గనుపరపరాదు. నీరు ఏవనికై వినియోగింపబడునో దానిని విచారించవలయును. గాని ఎచ్చట సరఫరాచేయుచున్నచో ఆఫీసు విచారణీయముగాదని వాదితరపు కె. భాష్యం, బి. సి. వీరరాఘవయ్యరు గారలు వాదించిరి.

యస్. రంగస్వామి అయ్యంగారు కార్యరేషనువారి పక్షమున వాదించుచు పూటకూలిండ్లకును నివాసముచేయు ఇండ్లకును రేటును నిర్ణయించి నీటిపరిమితిని నిర్ధారణచేయుటకు స్థాయిసంఘమువారికి హక్కుగలదని పట్టిరి.

న్యాయమూర్తి (వతివాదులవాదన సంగీకరించుచు విధిములగు గృహములకు వారిచ్చవచ్చినరీతి రేటును నీటిపరిమితిని నిర్ణయించుటకు స్థాయిసంఘమునకు హక్కుగలదని ఆంగీకరించి కిందికోర్టు తీర్పును ఖాయపరచి ఆపీలును ఖర్చులతో త్రొసిరి.

సాంఘిక మహాసభ

ప్రజాహితజీవితము నవనీతీవర్తనము

కలకత్తా, మార్చి 9:— కలకత్తా ఆల్బర్ట్ యిన్ స్టిట్యూట్ లో జరుగుచున్న సాంఘిక మహాసభ యొక్క రెండవ సమావేశమున నేడు ప్రజాహితజీవితము నవనీతీవర్తనములను గురించి విచారణ జరిగెను. ఇండియా మెట్రోపాలిటన్ కలకత్తా లాండ్ టెన్షన్ అన్వేషిత వహించియుండెను.

బాలు పీయూషకాంత ఘోషగారు అస్పృశ్యతవిషయ నోకవ్యాపమును జరుపుచుహిందూసంఘములోనున్న దురాచారములను ఖండించి వానినన్నింటిని వెనుకటి విషయములుగా జేయుదని ప్రజలను జేతుకొనెను. అస్పృశ్యతయొక్క తోగవనియు నునసోదర సోదరీమణులు ఉద్ధరింపబడువరకు హిందూదేశము నకు మోక్షము లేదనియు నాయన చెప్పెను.

సంఘాచారములలో ప్రజాప్రభుత్వ మున్నయెడల జాతీయైక్యత చేకూరదను తీర్మానమును సభ వారామోదించిరి.

కలకత్తా విజితెస్సుసానైటి కార్యదర్శి మిసెస్ మన్మోగిగారు వేక్యావృత్తిని గురించి మాట్లాడుచు కలకత్తాలో యీసంఘ దురాచారమును మాన్యవలసినదనియు చిన్న చిన్న బాలికల నీ స్పృతిలోనికి రాకుండ కాపాడుటకై యేర్పడిన యుద్వ్యమమునకు ముఖ్యముగా సాయము చేయవలసినదనియు కోరెను.

హిందూదేశ మధ్యపాసనిషేధక సంఘకార్యదర్శి జె. నియోగీ గారు దీర్ఘ ప న్యాయము నిర్వచు ప్రభుత్వమువారు మధ్యవ్యాపారమును నిలుపుటకు ప్రయత్నములే చేయుటలేదని చెప్పిరి. దేశములో మధ్యవ్యాపారమును వెంటనే నిలిపివేయుటకు వెంటనే నోకాసనమును చేయవలసినదని ప్రభుత్వమువారి నడుగుడు యొకతీర్మానము గావించబడెను.

లార్డు బిషప్ గారు దుతన్యసించుచు యిట్లు చెప్పిరి:— మత మనగా నోకాస్త్రము; కాస్త్రములలో కల్ల రాణి. వినితీవర్తనముల ప్రమాణ మిప్పుడు హెచ్చుచున్నది. ఈదురాచారములు పోవు కాలమెంతయో దూరమనలేదు. ప్రజాభిప్రాయమునందును జానికిగల శక్తియందును కాకు నమ్మకము గలదు. రెంగాలుయొక్కయు ముఖ్యముగా కలకత్తా యొక్కయు ప్రజలకుగల ఆదర్శమును శీను మెచ్చుకొందును. ఈదురాచారమును సాగనియ్యటయో రూపుమాపుటయో కలకత్తా ప్రజలచేతులలో నున్నది. ఆచారములలో భేదములున్నను యీసంఘ దురాచారములను రూపుమాపుటకై హిందూదేశ ప్రజలందరును పూనుకొనకుండుటకు కారణములేదు. సర్వసౌ భ్రాతృత్వముతో మాడుకొని, యున్న జాతియైన నే పప్త స్వరాజ్యము రానేరదని నమ్మకము.

(అ. (మె.)

వైకం సమస్య

తద్విషయమున సంస్థాన ప్రభుత్వవిధానము

తిరువాన్కూరు దివాన్ గారి అభిప్రాయములు

శ్రీమూలం గమావేళమునం దుపన్యసించు తిరువాన్కూరు దివాన్ గారు వైకం సమస్యను గూర్చి యిట్లు చెప్పిరి.

“ బహిరంగమున బాటలు, ఆలయములు అన్నిటాను బహుళములకు చెందవలయునని తిరువాన్కూరు దివాన్ గారు చెప్పవలసివచ్చింది. ఇందు ప్రభుత్వవిధానమును గూర్చి తెలుప దలచితిని. కొన్ని జాతులవారు కొన్ని బహిరంగ స్థలముల నుపయోగింపకుండునట్లు చేయుటచే యీ వైకం సత్యాగ్రహము బయలుదేరినది. దీనినిగూర్చి దేశమంతయు చెప్పుకొనుచున్నది. పూర్వమునుంచి కొన్ని జాతులు ఆంటుదోవము గలవని తలపడుచున్నది. ఆజాతులను అగ్రజాతి హిందువులు దగ్గరకు రానియరు. గుళ్లలోనికి పోనియరు. విగ్రహములపరిత్రత చెందునని వారిభయము. ఇది అసాధికారవచ్చిన ఆచారమై కేరళ దేశమునందు పాటకొనియున్నది. అందుచే తత్కాల జాతి హిందువులు బాటల నుపయోగించుకొనుటకు హక్కు లేకయున్నారు. ఈ బాటలు దేవాలయములకు సమీపమున నున్నవి. ఈ ఆచారమున్నట్లు యీ అధమజాతులకు రోషమువచ్చుచున్నది. ఈ తిరువాన్కూరు సంస్థానములో అధమజాతులలో ముఖ్యము ఎజావాలు, వీరు యీ దేశపు జన సంఖ్యయందు భారవంతుల జనసంఖ్య గల్గియున్నారు. వీరు కొంతకాలము నుంచి విద్యాభివృద్ధుల గాంచియున్నారు. వీరు తమ వాటాటలపై నడువనీకుండుట గుళ్లలోనికి పోనీకుండుట తమ ఆత్మగౌరవభంగకరమునని తలచుచున్నారు. ఈ బాటలు, గుళ్లు, బహిరంగములు, వీరితోపాటు ప్రతివారు వీరినిస్పృహించి సానుభూతి చూపనందుచునేయున్నారు. అగ్రజాతులవారిలో కొంతమంది వీరిపట్లను నున్నారు. వైకం సత్యాగ్రహము నారంభించి సంవత్సరము కావచ్చినది. ఈసత్యాగ్రహమును ఎజావాలు వారిసానుభూతికరులు మొదలిడిరి. వీరు పోగూడదని ఆటంకపెట్టబడిన స్థలములచేరి నిశ్చయించినారు. అచటి అధికారులు ఉత్తర్యుల నుల్లంఘనపరచిరి. “పూర్వాచార పరాయణులు ఇందులకంగీకరింపరు. వారి మనసులునున్నవి” వీరు సంకయింపలేదు. ఇందుచే ప్రభాకాంతి భంగమగునని వీరెంచలేదు. గవర్నమెంటును బలవంతపెట్టి తప్పకీడ్చుటకు వీరు సిద్ధపడినట్లు వీరిసత్యాగ్రహము తెలుచున్నది. అసాధికారమును ఆచారమును త్రోయుట నులభ్యముగాదు. ఈఆచారమును మ్రోగివేయవలెనని అంగీకరించి నిర్ధారించిన కేసులుగలవు. ఇట్టిస్థితిలో ప్రభుత్వ మేపంధాలోక్మవలయునో అవిధానమును ప్రభుత్వస్థితిని దెలుపుచున్నాను.

ప్రభుత్వస్థితి

ఈఆచారమునే సమర్థింపనెంచుట ప్రభుత్వోద్దేశము కాదు. కొందరియచారమును ద్వేషపూరిత మనవచ్చును. కొందరు మాత్రమేనువచ్చును. ఎవరేమన్ననూ యీఆచారముతోనే మెలిగితిరవలయుననిగాదా? మతవిశ్వాసముపై నీయాచారమధారపడియున్నది. ఇట్టియాచారములను విశ్వసించుజనుల కీయాచారములను వదిలిపెట్టుట కష్టము, మతవిశ్వాసములపై నన్ను యిట్టియాచారములు భారతభూమియందు దితరప్రాంతములందు లేవు. మదరాసు రాజధానిలో అగ్రజాతులు పోవుబాటలు అధమజాతు లుపయోగింపరాదు. ఈఆచారము నుల్లంఘింపనెంచుటచే యిటీవల సేలంజిల్లాలో నొకహత్యగూడ జరిగెను. మలబారు జిల్లాలో ప్రభాకాంతికి భంగకరముగ గందరగోళము జరిగెను. అధమజాతులలోనే ఒకరుమట్టినబావుల నింకొకరు మట్టరు. ఇట్టియాచారము లుత్తరహిందూస్థానమునందు విరివిగానున్నవి. మతవిశ్వాసములపై నాధారపడియున్న ఆచారముల విషయమున జోక్యము కల్గించుకొనుట ప్రభుత్వమునకు తగినది కాదు. కొంపమునిగిపోవునేమోయను భీతికలిగినగాని ఏఆచారమును ప్రభుత్వము తీసివేయజాలదు. కొద్ది ప్రకారముగా చెప్పినో ఆప్రకారము లానుపాల్గించుట ప్రభుత్వవిధి. తిరువాన్కూరు శాసనసభలో వైకం తీర్మానము చర్చజరుగునపుడు హైదరాబాద్ సర్కారు ఆలోచనల ప్రకారము ప్రభుత్వము నడిచినది. వైకం స్థితిగతులు కొంతమంది విచారించుచును.

వైకం స్థితిగతులు

దేవాలయమునకు సమీపమున, ప్రక్కనున్న బాటలు నుడికించెడియున్నవి. అవి బహిరంగ బాటలుకావు. కొన్నివర్షములవారే యీబాటలపై నడువనలెట్లు. ఇవి రాజబాటలుకావు.

ఈబాటలగుండా పోయినవో మిగతాబాటలందుబాటులో నుండునోగాని యీబాటలగుండా పోవలసిన బహిరంగసంస్థానములలోనేమియు లేవు. ఈయిట్లుండి కొంతకాలము పోగూట్టుదుమని ప్రభుత్వమువారు వాదనముచేసిరి. ఇందులకు సమ్మతిరాలేదు. అందుచే ఈబాటలగుండా పోగూడదనట ఆత్మగౌరవభంగకరమనియే అధమజాతులతలపు. ఈభావమును గౌరవించవలసినదే. ప్రతివాడును యీభావము నొప్పుకొనవలసినదే. కాని ఒకజాతివారికి మనస్సంతోషమును గల్గించునట్టియు, పూర్వాచారవిరుద్ధమైనట్టియు, లాభార్జు స్థిరపరచినట్టియు యాచారమునుల్లంఘింప వలసినదేనాయను ప్రశ్న కలుగుచున్నది. బహిరంగసంస్థాన, బహిరంగకచ్చేరిలు, బహిరంగసేవ అన్ని జాతులకు సమమేయని ప్రభుత్వము వారొప్పుకొనిరిగాదా యప్పుడు మాత్రమేగౌరవవాక్యకరముగ యీయాచారము నేలనమర్చింపవలెనని శాసనసభచర్చలో ప్రశ్నలెదుగబడినవి. అన్ని జాతులకు సమత్వమునిచ్చి అధమజాతులయిబ్బందుల తొలగించుట ప్రభుత్వము కృషివలసినది. సల్పి మనేయున్నది. కాని కొన్ని జాతుల భావములకు విరుద్ధమై స్థిరపడిన హక్కులై మతాచారముల నుల్లంఘింప నుత్తరు విచ్చుట కష్టము. ఎజావాలు తదితరులు యీవిధముగా ప్రవర్తించుట సత్యాగ్రహించుట బాగుగాలేదు. జలవంతముగా తెచ్చుకొనిన హక్కులు నిలువజాలవు. అధమజాతుల కస్పృశ్యత ఆధోగతి పాత్యేయనదనియు, అగ్రజాతుల కస్వామ్యమనియు క్రమబోధచే సాధింపనెంచుట తమము. గవర్నమెంటును సాధించి తద్వారా పూర్వాచారపరాయణుల వేధించుట సత్యాగ్రహముగాదు. మత విశ్వాసముపై నాధారపడియున్న పూర్వాచారపరాయణుల నొప్పించుట సత్యాగ్రహము. అట్టి పద్ధతివలన శాంతప్రచారము వలన కలుగు ఫలితములు కాశ్యేతముగా నుండును.

వింకములవలన మేలులేదు

ఈ సమస్య అగ్ర అధమ భర్తములవారు శాంతముగా పరిష్కరించుకొనుట మంచిది. హక్కు ప్రకారము పూర్వాచార పరాయణులు నిష్ఠింపుట ప్రభుత్వసాయమును బడయుచున్న నూ కాలపరిధిల గ్రహించి మూఢవిశ్వాసముల వర్ణద్వేషాధిక్యతల విడిచి వర్ణసామరస్యమునకు యత్నించుట రెండుమతముల వారిని విడిచియున్నది. అధమజాతులవారి హక్కులు తిరస్కరింపదగినవికావని ప్రపంచకమంతయు ఏకగ్రీవముగా నామోదించినది. రెండుతెగలను రాజీదుర్గు ప్రయత్నములలో ప్రభుత్వము తోడ్పడగలదు. ఇంతకన్న ప్రభుత్వము జేయగలది వేరులేదు. రెండుపక్షములకును గూడ మార్పులేని యీవింకములు మేలు కానేరదు. రెండుతెగలను వారివారి దృక్పథముల మార్చవలయును. వీరు తెగేదాకా విగించుకొన్నవో వర్ణద్వేషములు మోచును. ప్రభాకాంతికి భంగము కలుగును.”

వంగరాష్ట్రమునందు

సేనుగు ప్రగారి విమర్శ

పూర్వీకతమొదల యిందరిని శాసనసభాకార్యదర్శులుగా నియమించినవో యీలాభమున కాంచీ మంత్రులజీవముల తీర్మానమును శాసనసభ్యుల మోదించునని దొరతనమువారు నమ్ముచున్నాడు. మరేదేశమునందుగాని బహిరంగముగ నిట్టి లంచము లాపంగినవో ప్రజలు సహించరు. ఆల్పసంఖ్యాకుల పక్షమువారు మంత్రులకుతోడ్పడుట కీపక్షాని దొరతనమువారొడబడిరి. వారెన్నిపన్నాగములను చేసినను మంత్రులజీవములను తిరస్కరించుననియే నేను నమ్మెదనని నేను గుప్తగా నుడిచిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారత పర్యావరణ

బొంబాయిలో జరిగినది

భానుజువారద నవాబుసరఫరజువాన్సేనుభాను (బాంకిపూరు, గారి అధ్యక్షతక్రింద బొంబాయిలో వర్యామహమ్మదీయుల కథ జరిగినది. స్వరాజ్యసంరంభమున మహమ్మదీయులు యితరమతముల వారితో కలసి పని చేయవలెను. స్వరాజ్యము లభించినపుడు పరిపాలనమున మహమ్మదీయులుగూడ పాలుగొనవలెను గాన నందులకు తగిన సామర్థ్యమును విజ్ఞానమును బడయవలెను అనిఅధ్యక్షుడు నుడిచెను. మతసంబంధులగు మోల్వీలు మున్నగు వారు రాజకీయములందు నిరోధమును కలిగించుచుండుట చాల అక్రమమని సన్యాససంఘాధ్యక్షుడు యిప్పుడు హాజిగారు నుడిచిరి. ఇది 18వ చార్లక సమావేశము. “గుర్ఖాను గురించి వైజాముగారు నజఫాయాత్రికులను గూర్చి అమీరుగారునుచేసిన ఉత్తరువులు చాలప్రశంసనీయుములు” అను తీర్మాన ముమోదించబడినది. (ఆ. ప్రె.)

వ్యాయామ కీ డావార్తలు

తెన్ని ను పోటీపందెములు

దక్షిణఇండియా అథ్లెటిక్ అసోసియేషనువారి యజమాన్యమున జరుగుచున్న తెన్ని ను పోటీపందెములందు నిన్నటి దినము 4 ఆటలుజరిగెను. పోటీచేసినవారిలో నుప్రసిద్ధులైనవారు అధికముగ లేనందున కాబోలు ఈ పందెముల గందర్యమున యం. యు. సి. యం. సి. సిలయందు జరిగిన పోటీపందెముల వలె ఉత్సాహము కనుపడలేదు. దక్షిణ ఇండియా తెన్ని ను ప్రపంచమున విఖ్యాతిగాంచిన రామస్వామి, వర్కిస్సు, హాచిస్సు, సింగార వేలు, మున్నగు వారెవరైనా ఈపోటీపందెములందు పాలుగై కొనకుండుటచే ఇవి ప్రజలను అధికముగ ఆకర్షింపజాలకున్నవి.

నిన్న జరిగిన ఆటలలో పురుషులసింగిల్సునందు టి. కె. గోపాలనాయుడు గారు బాలయ్యగారిని సులభముగ నోడించిరి. (6-8; 6-8.) యస్. కృష్ణమూర్తిగారు ఎ. రామరావుగారి నోడించిరి (6-8; 7-5) పురుషులడబుల్సులో వి. వి. యస్. ప్రసాదరావునానులతారావు గార్లు గోపల్లూ హాఫ్టులుగార్ల నోడించిరి. (6-8; 5-7; 6-8.) మిక్సెడుడబుల్సునందు గోపల్లూ హాఫ్టి టెంకటరామాంజులుగార్లు రైటుసతి, సార్వభౌమరావుగార్ల నోడించిరి. (2-6; 6-1; 6-3.) మిక్సెడు డబుల్సునందు దాదబాబుమన్న అన్ని ఆటలయందువలెనే ఈ ఆటయందుగూడ పురుషుల ప్రతాపముకన్న స్త్రీలప్రతాపము వైభవ్యము ప్రకంసాపాత్రముగ నుండెను.

నేటిదినము ఆటలు

నేటిదినము పురుషుల సింగిల్సునందు సార్వభౌమరావు గారు త్యాగరాజుగారితోను, గోపాలనాయుడుగారు కృష్ణమూర్తిగారితోను, కమలాకరరావుగారు వెంకటేశ్వరగారితోను ఆడెదరు. పురుషులడబుల్సునందు హర్షింజుగారువారి మిత్రులు బ్రహ్మానందరావు వి. రామరావుగార్లతో నాడెదరు. చలపతిరావు, గౌనుగార్లు యస్. ఆర్. సి. వారి మిత్రులతోను ఆడెదరు. మిక్సెడు డబుల్సునందు రైటుసతి సన్ గార్లు హాఫ్టులు కన్న ప్రేమెనుగార్లతో నాడెదరు.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా రహితుసాదరుల సభ

పడమర గోదావరిజిల్లా రహితులు ది 15-1-1926 తేది ఆదివారం పగలు 2గంటలకు తాడేపల్లిగూడెం సత్రములో మద్రాసు శాసనసభాసభ్యులగు శ్రీయుత చింతలపాటి వెంకట నూర్యనరసింహారాజుగారి అధిపత్యమున సమావేశమై యూదినన విషయములు చర్చించవలసిన అవసరమున్నది గాన అంతరురైతులు సదరు సభకు హాజరై ప్రార్థితులు.

చర్చింపవలసిన విషయములు:—1 కెటితోమెంటు. 2 సరసాపురం తాలూకా రహితులకు కెటితోమెంటు ఆఫీసరుగారు చిత్తుపట్టణం యిచ్చెదరని ప్రకటించిన గెజిట్టు ప్రకటనను గూర్చి. 3 యిరిగేషను పరిస్థితులు. 4 మురుగు నీరును దుస్థితి. 5 యిరిగేషనుతో నిండివున్న గోదావరి పడమటిజిల్లాలో రిట్రైంచిమెంటు అమలులో పెట్టుట చే వాటిగిన అనర్హములు వగైరా.

ఇట్లు, ఇందువారి శాసకరామరాజు, చినకాకినాడ. మంతెన దుర్గరాజు చెయ్యమిట్టి, యర్రా సూర్యరావు, పుష్పలూరు, గణేశం బంగారయ్య, శివలి. చింతలపాటి బాపిరాజు, చిననెండ్రకొలను, ఇందువారి వేంకటసూరరాజు, చెయ్యపాడ శివరామరాజు, కలిడిండి గంగరాజు, దామోజీపురపు సరసింహారావు, వగైరాలు.

దొరకినవి

రైలు ప్యాసులున్న నాలుగురూపాయలు రొక్కమున్న కొన్ని వ్యవహారసంబంధముల కాగితములును మనీషర్లుతో సహా నాకు దొరకినవి. ప్రస్తుతము నాయుల్లనే యున్నవి. యజమాని వచ్చి తగు నిదర్శనములు చూపినచో ఇచ్చివేయబడును.

కొడలి బసవయ్యచౌదరి.

బోర్డుమోక్షానుబంధుల సన్న స్వాస్థ్యములు, నుడివాడు.

కృష్ణాజిల్లా ఏడేడ్ ఎలిమెంటరీ

పాఠశాలా మేనేజర్ల సంఘము

ఈ సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకసభ్యులు యూనెల 23వ తేదీ సాయంత్రము 2 గంటలకు బెజవాడలో రామమోహన లంబ్రెరి మందిరములో జరుగును.

బాడేపల్లి వేణుగోపాలరావు,

అధ్యక్షుడు.

వాటరు వర్క్సు కమిటీవారును తదితరులు ప్రచురించిన నివేదికలను జదివితినీ. వాటరు వర్క్సుకారి నూచనలు మిగుల ఉపయోగకరములు; ఆకరణీయములు నీటివరిమితిని వృద్ధి చేయుటకునై వడగట్టిన నీటితో వడపోయని నీరు గలుపవలసి వచ్చుటయే మదరాసు నీటి సరఫరాయందు గొప్పలోప మని ఎల్లరు అంగీకరించుచున్నారు. మరియు ప్రస్తుతము నీటిని వడపోయివిధానము క్రిములు లేకుండునట్టి పరిశుభ్రముగు నీటిని సేపగుటలేదు. అట్టి విధాన ముండునంతవరకు పట్టణ ఆరోగ్యము అపాయకముగనుండును. అందుచే నీటిసరఫరాపై వ్యయపరచు అధికవ్యయమునకు లాభము అత్యల్పముగ గల్గును. మదరాసు నీటి సరఫరా విధానమును నిర్మించినప్పటినుండియు పట్టణమందు కలరాచాల భాగము తగ్గినది. మూత లేని కాలువలు మూయబడిన కాలువయుంటయే అందులకు ముఖ్యకారణము. 100-కి 80 వంతులు కాలువ అపరిశుభ్ర మగుటచేతను 20 వంతులు రెడ్డి హిల్స్ తటాకమువలనను పట్టణమందు కలరా వ్యాపించినది. తటాక మే అపరిశుభ్రత జేరిన పట్టణ ఆరోగ్యమునకు మిగుల ప్రమాదకరము. అప్పుడప్పుడు వడగట్టిననీరు వడపోయిన నీటితో గలుపునుండువరకును నీటి పంపులు సరియగు ఫలితముల సేయునంతదనుక నీటివలన వ్యాపించు జాడ్యములు తగ్గిన పోవు. కావున మదరాసునంటి బాహుళ్యముగు పట్టణమందు

[2] త్వరితగతి గలవడపోయేవిధానము (rapid filtration) ఈ ఫలితముల బడయుట ముఖ్యము, [3] నీటిమట్టు తీసివేయుట

అంతటిలో పద్ధ ముగింపుబడినది.

వీరి తరువాత గోబూర్ అని మాయపేరుతో వ్యవహరింపబడు జ్యోతీంద్రచరణ గుమాడు వంగనేళపు వస్తాను. ఇత నవయోగించెడి ముద్రలను (గరిడీ దిమ్మ కల్లుబ్బ) పాశ్చాత్యులు గాంచి ఆశ్చర్యపడిరట. ఒక సామాన్యపాశ్చాత్యుడీ ముద్దరయి దొకటి నూరణేనే ఎత్తలేక పోయెనట. గోబూరిశ్రు డమెరికాలో నున్నాడు. ఇతనిజయోత్సవములకు భారతభూమి ఆత్రత తో యెదురు మాయమన్నది. (సకేషము.)

ఈ సంగతి తెలియగనే బద్దాదు వైమానిక పట్టాలము
జై ద్విపహాయముతో విమానము నంపిరి. తేనివారము ఇది బాం
బులతో జేరెను. మరల ఇట్టి ఘోరము లేకుండ జేయుటకు చర్చ
ను దీసికొనుచున్నాడు. బద్దాదులో మెయిల్ బుద్ధుగా శిఖార్య అం
కని తలలా నాలుకపతి బ్రిటిషు సంఘమునకు ఇష్టముగ నుండె
ను. అందరును భర్తకు సానుభూతిని జూపిరి. దొంగలను తక్కిం
చుటకు ఆరుబండ్లు ఆయుధములతో బయలుదేరెను. రోడ్డు ఇ
ప్పుడు శుభ్రముగ నున్నదట. బద్దాదు బేసురుటు మెయిల్
రముతో ప్రమాదము లేదట.

సో చార్జెస్ మేగ్నాయ్స్ గారింగ్గాండు కీరాత్రి పొలే
దురు. ఎస్. మేక్ మేకేలు గారు నీలగిరి పర్వతము.

బహుమతి:—జమ్మలో మొయిద్దీన్ కంపెనీవారు
భారత వైద్యకళాశాల (మదరాసు)కు ఒక బహుమతి గి ఏం
కుండేనీ దానముచేసిరి.

తెనాలి వాణ్జాం..... కొలంబో పోయి... పక్షి జాగ్రత్త
కానీవు తెనాలి జనరల్ పోస్టాఫీసు వద్ద 15 జేడ్ రోడ్ 20 గంట
కు మూయబడును.

మద్యమును నిషేధికము

బొంబాయి శాసన సభవారి యాజ్ఞాపకము

జయకరుగారి తీవ్రభివ్యక్తి

బొంబాయి, మార్చి 10:— నేడు బొంబాయి శాసన సభలో, మద్యమును గూర్చి నిషేధిక చట్టమును సభ నిలుపుతేయు తీర్మానము పాఠశాలగా, దానిపై సభలో తీవ్రముగా నాటేప చోట న్యాయములం గావించిరి.

ప్రభుత్వముచే రిడిమిషన్, తమ యభిప్రాయములను నిషేధిక చట్టము యనబడవలయు బ్రయోగపరచిన రీతిని తెలియజేయుచిగాన, నిష్పన్నము చర్యయందు బాల్గానరని దేశీయసభ్యుడగు సర్ మారినో హేబ్బెగారు దెలియజేసిరి. ఆసంఘము కేంద్ర ప్రభుత్వమువారిచే నిర్ణయపరచిన నీయు, నాప్రభుత్వమునకే తమ నిషేధికను సమర్పించిరియు, బొంబాయి ప్రభుత్వము నకు గావించియు దెలియజేసిరి. ఎటులైన నిట్టిప్రాముఖ్యముగ విషయముపై సంపూర్ణ భగవద్దేవత కట్టి యభ్యంతరముగ గల్గించవని తెప్పిరి.

పిమ్మట జయకరుగారు సభ నాపుతేయు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

ప్రజాభిప్రాయమున కెంతమాత్రము సరికడలేదు

తీర్మానముపై మాట్లాడుచు, ప్రజాభివ్యక్తికరము లగు నెట్టి మాత్రములచే బరిక్షించినను, మెజారిటీ వారి నిషేధిక చాల నాజ్ఞాపకమునకు నున్నదని నడిపిరి. తనకేవలము వచ్చినట్టి యే విధమునఁ బరిక్షించినను, శాసనసభల దృష్టిచేగాని, మంత్రులవిషయమునగాని, ప్రజాభిప్రాయముల పరిగణనమునగాని, సమాధానముకొరకు యెయ్యవలయున్నది. ఏదన నా విషయములం దెట్టి యభివ్యక్తికరము లగు మాత్రముల తేనని, ఈమాత్రముల కార్య నిర్వాహకవిధములైన శాసనసభల యధికారములను వృద్ధిజేసిరా? మంత్రులు రాష్ట్రీయోన్నతీకారములైన గాని, యాధిక సంపదర్శములందు గాని యెక్కు డధికారము నొందు చున్నారా? దత్తకాశులకును, ప్రత్యేకకాశులకును, విభేదముగ గల్గించి, వేసిక దాని నేమయిన విడదీసి నిర్ణయించిరా? ఈ ప్రశ్న లన్నిటికిని కఠోరముగ సమాధానమే వచ్చుచున్నది. సంఘమువారికిని నిధికును దయారచేయుటలో బంధము తెక్కునగ నున్నవనటకు సంభవములేదు. వారికిగల స్వతంత్రమునెంత సంపదిత పఱచినను, నిజముగా నూచింప నిచ్చుయే యున్నచో, బ్రస్తుతమున్న విధానమందలి లోటులను దీసివేయుటకును, ప్రజాభిప్రాయాభివ్యక్తి గలుగజేయుటకును విలువగు మాత్రముల నేయుటకు పిలువకపోలేదు.

ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసు (కలెక్టరులు)

ఈసంఘమువారి ముఖ్యమునపని యిండియన్ సివిల్ సర్వీసు (జిల్లా కలెక్టర్లు) వారి హక్కులను రక్షించుటయే యేమో యని తోచుచున్నది. వారినిగూర్చి నాలుగు చోట్ల నిషేధికయందు బహుశక్త్యుగ, జాగ్రత్తగా వ్రాయబడినది. నిషేధించినను, కలెక్టర్ హక్కులను రక్షించుటకును, వారిసౌకర్యములకుభంగము వాటిలకుండగను, యెంతవఱకు జేయవలెనో, యన్నిప్రయత్నములను గావించవలెనని ముగించినది.

ద్యుంద్యప్రభుత్వము

ఎన్నికహరులను గూర్చి సంఘమువారి కవసరము లేని భయములొందించినవి. ఆంగ్లదేశమును 1882 లో సంస్కరణచట్టమువచ్చినప్పుడు నూటికి ముగ్గురు నలుగురకంటె ఎన్నికహక్కుగలవారు లేరనియు, 1884 సం॥వఱకు చాలవఱకు భివ్యక్తిగలిగినవనియు, వారు మఱచియుండురు. అటులే ద్యుంద్యపరిపాలనము మూడేండ్ల బాల్యుగ వారే జరిగింపక బడినదనియు, విజయము నొందలేదనియుఁ గ్రహింపలేరది. ఎంతిక్రమపడి కొనసాగింపబ్రయత్నించినను, ద్యుంద్యవిధానము నెగ్గలేదు. మధ్యపరగజాల మంత్రులచేసిన సాక్ష్యములం జరువవలయును, వెంటనే వివరీతవాతావరణముందలి సాగింపజేసినందువలన గాక, స్వతస్సిద్ధముగ విధానములను లోటులవలననే, ద్యుంద్యవిధానము నెగ్గలేదని బోధపడును. వారి మాచన లెంతమాత్రమును సంతోషదాయకములగావు. దత్తకాశులకు ముఖ్యముగా కాశులెయ్యని నివ్వబడలేదు. యంత్రములు, పారిశ్రామిక గృహవసతి, యడవులు, మత్స్యసంబంధముకాశు, యివి నిశ్చయముగా ప్రజల పరిపాలనా బాధతనుగూర్చి గాని పాలనావిధాననిర్వహణముగూర్చి గాని బోధనేయవు. ఇక బొంబాయి రాజధానియందు నిరుపయోగములని యెంచబడు న్యాయాలయనిషేధిక (లారిబోర్డు), ఖాయిదాసామానులు (ప్రేషనరీ, స్టాంపు) మొనలగు నాటియందు గూడ నవసరముగ వధికారములను సంపదితపరచియిచ్చిరి. రాష్ట్రములందు భూమిని స్వాధీనపఱచుకొనుట దత్తకాశులందు జేర్చబడినది. కావున ఎట్టి స్థానికప్రభుత్వములకు వారి మాచన లెంతమాత్ర మభివృద్ధినికాచకములు గావు. అంతటితో సరిపడలేదు. చాలవిషయములందు వెనుకంజగూడ వేసినవి.

పురోభివృద్ధిలేదు సరిగదా వెనుకంజగూడను

శాసనసభాభ్యుత్థులను ప్రధాన న్యాయస్థానము వారి చేతులనుండి గూడ చాటింపబడిరి. వారిని ప్రధాన న్యాయస్థానములగూడ విచారింపజాలవు. యూరపియనులకే గాని, యాదేశీయులకు, పట్టణమునందు నివసించుటవలన గలిగిన హక్కులు (రెసిడెన్స్ లోకాలిఫికేషన్) గూడ దీసివేసిరి. ఈదోషముందు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి కెంత భాగ మున్నదో యెఱుంగరాదు. (హర్షము) కాని ప్రభుత్వముందలి హైందవసభ్యులు మాత్రము న్యాయముగ, క్షీనిర్వాగమాటముగ, ధైర్యముగ మమలోచితముగ సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వతంత్రపాలనమునకు పరిపాలించుచుండుటకు గృతజ్ఞులకావలసినవారే. ఇతరసభ్యులను, వారు చేసిన వెనుకకు మఱుట మాచనల కెంతమాత్రము సంతసింపలేను. ఎన్నికహరులు ప్రజావిశ్వాసపాత్రులగు ప్రతినిధుల నెక్కుకొనుటయందు నేర్పుకొను పాత్రములం గూర్చి విరివిగా మాట్లాడుదురు. కాని యిది నేర్పుకొనుటెట్లులని యెవరైన బ్రష్టింపవచ్చును. స్వపరిపాలన మనుభవింప ప్రతిదేశమందటల నేర్పుకొనిరా? స్వతంత్ర మనుభవించుటయే మనుజుఁడు స్వతంత్ర మనుభవించుటకు తగినటులని బాగుగా జెప్పబడినది.

హిందూదేశముగూడ స్వాతంత్ర్యానుభవము

గలదియే

తమయధీనముగ వాటితో గాక, నాగరికత, విద్య గల సంఘములతోడను, స్వపరిపాలనావిషయమున ఇతరులచేదో డవసరములేనట్టి వాటితో వ్యవహరించుచున్నామని ప్రభుత్వము మఱచినది. హిందువులు స్వపరిపాలనమును చాలకాల మనుభవించిరి. మధ్యకాలమందు దివి పోయినను, స్వపరిపాలనో లేజముమాత్రము మఱుగఁగలుగుట కంతకాలముపట్టదు. ప్రస్తుతజరుగుచున్న పరిభోధనపద్ధతి యట్టిసావకాశముల గూర్చు. ఒకవింతయగు ప్రభుత్వముక్రిందనుంచి, వారిలోవారిని బుద్ధిశాస్త్రముగ విడదీసిరి. కాని రీడింగు ప్రభుత్వమాత్రము మైసూరిలో వారిమాచనలపట్టనే సానుభూతికాశులచున్నటుల పత్రికలందు కాశులకు సంతోషముగా నున్నది. అది నిశ్చయమునననియే కొరచుండును. హిందూదేశ మంగ్ల సామ్రాజ్య మందుండుట యాతేకుండుటయూ యనువిషయము ముఖ్యముగ రీడింగుప్రభువాంగ్లమంత్రులవద్దమున్న హిందూదేశవిషయమై చేయవలసిన యభివృద్ధికి బురికొల్పుటలోనున్నది. (దీర్ఘమగూర్చు)

ఇతరులయూజ్ఞాపకము

హెచ్. జి. ప్రధానగారు మాట్లాడుచు మెజారిటీవారి మాచనలెంతమాత్రము సంతృప్తికరముగ లేవనియు, బొంబాయి సభవారు తమయూజ్ఞాపకమును నిష్కర్షగా దెలియజేయవలెననిరి. న్యాయనిర్వహణము (లా అండు అర్డరు) ప్రత్యేకకాశుగా నున్నంతకాలము, భూమిపన్ను దత్తకాశు కాగూడదను వాని కెంతమాత్రముంగీకరింప ననిరి. మాంట్టర్లసంస్కరణములకంటె గూడ వెనుకబడియున్నవనిరి.

మాల్యేరఫీయర్లనుగూర్చి, జయకరుగారు మాచించినయసంతృప్తికరము నవగాహనజేసికొనలేకుండెదనియు, స్వరాజ్యవాదులు ద్యుంద్యపాలనమున కెప్పుడును వ్యతిరేకులని యూహించుచున్నారనియు, వర్తవిభేదములు, సంఘవిభేదములు, నోయినప్పుడే ప్రభుత్వమును బ్రజలు కొరు సంస్కరణాభివృద్ధి గలుగజేయకలేవదనియుఁ దెలిపిరి.

సర్వే (బ్రాహ్మజేతరుడు) గారు మాట్లాడుచు బొంబాయికి స్వపరిపాలనాధికారమిచ్చిన నెట్టి చిహ్నులు లేదనిరి. మంత్రులసందర్శముల నెంతమాత్రము నభివృద్ధి నేయకుండుట, నిషేధికను ఖండించిరి. మంత్రులు గవర్నరుకు నెట్టిపనుకాదులుగనే యుండిరి. గవర్నరు మంత్రులనుపాశుగూడ ఖిక్కిరించవచ్చును. అట్టి సందర్భములలో, శాసనసభ వారభింపనతీర్మానముఁజేయవచ్చును. అది బాధ్యత నిభివృద్ధి నేయుటయేనామని యడిగిరి.

కంటిగారు మెజారిటీవారి నిషేధికను తీవ్రముగ ఖండించిరి.

పటేలు (బ్రాహ్మజేతరుడు) వర్త విభేదములు ప్రపంచకాంతమువఱకుండును. అందుచే నెట్టిసంభోచము లేక, సంస్కరాభివృద్ధి కేక గ్రీవులై కోరవలెను. ద్యుంద్యపరిపాలన మంతరించిననేగాని. సభలలో బ్రజల కట్టి యుపకారమును జేయలేమనిరి.

రాయసాహెబు దాదబ్బిదేశాయిగారు నిషేధిక మంత్రులకును, పివిలియ నుక్వోగలకు గల సంబంధముల నెంతమాత్రము వృద్ధి నేయలేదనిరి. దేశీయసభ్యుని యధికారమందున్న కాశులన్నియు, మంత్రులయధీనము చేయబడుననియు, నాకాశులందు ఖర్చులు తగ్గించి జాతీయోద్ధారకములగు పనులను చేయవచ్చుననియు నూహించితినిరి. కాని యాకాశంగి మాయె ననిరి.

లాల్లీనారాయణ్ గారు, సంఘములమీద వారి నిషేధికలైన నాధారపడి లాభము లేదనిరి. హిందువులు, స్వకేమింతులు గావలెననిరి.

గోవర్ధనబాయి పటేలుగారు, మొత్తముమీద ప్రజాభివృద్ధి కారముల నెక్కువసంకుచితపఱచి రనిరి.

నరీమనుగారు వెనుకంజవేసినందుల కాజ్ఞాపించిరి.

పహ్లావీ (సభాపాధ్యక్షుడు) గారు రీనిషేధికనుగూర్చి సంభ్రమపడలేదనిరి. పిలవ నిట్టినిషేధికకు వారు సిద్ధపడియే యుండిరి. కాని సంభ్రమకారణ మేదన, జయకరుగారి తీర్మానమే యనిరి.

జయకరుగారు సమాధానమిచ్చిరి. విరోధముకొలకు (పజల ధనమునుండి రు 45,000/- యు ఖర్చుపెట్టగూడదనియు, నట్టి విరోధము తన కక్కఱలేదనియు దెలిపిరి. వర్త విభేదములవిషయమై పటేలుగారు చెప్పిన వాక్యములతో నేకభేదించిరి. ఆమామదగారికి సమాధానముఁజెప్పదు, ననధికారలలో ద్యుంద్య ప్రభుత్వమునంతరింపగోరనివారికి నెవరైనఁగలరావాని యడిగిరి. ద్యుంద్యపాలనము వారిజేమమాలములనే భగ్గుమొనర్చుచున్నది. ఏహిందువుఁ డది సహించగలడు? సర్ మారినోగారు ప్రభుత్వసభ్యులు చర్యయందు పాల్గొనరనినందులకు సంతోషమును వెల్లెచ్చిరి. దానికి హేవద్ద సంతసముఁజూపిరి.

సాయంకాలముయందున్న రంగుల కాతీర్వాన మేగ్రీవముగ సంగీకరింపబడినది. సభ లక్ష్మీవారమువఱకాపుడేయఁబడెను.

పచ్చయప్ప పాఠశాల

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి సమాజము

తైసమాజము పక్షమున నాసామాజికులు దినాజుబహదూరు, పల్లాగురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారి యజమాన్యమున, క్రిందికి పులుసు బల్లారినివాసులునునగు కే. శ్రీనివాసరావుగారిచే విరచితమైన కుళ-లవనాటకమును సాందర్భమువలనందు 9-9-25 తేదీని సాయంకాలము ప్రదర్శించిరి.

బాటరగుటచేతను నంది ప్రప్రథమమున ప్రదర్శించు నాటకముగుటచేత సంతదర్శనీయులుగనుండవని తొలుత భావించిరి. కాని మంచిచెడుగులనరయఁడలంచిన నిట్టితలం వయుక్తముగా భావమును ఆంధ్రభాషాభిమానమును ప్రేరేప 4-45 గంటలకు మహులజేరిరి. నాటక మారంభమయ్యెను. సీతారాములు వనవిహారము పల్పుచుండిరి. అది గాలించితే నాభిప్రాయము మాటిపోయెను. తుదముట్టగాంచిరి. నాయానందమునకు మేరయేలేదు. పదినాటకముల బ్రవర్తించినపాత్రములకైనఁ బట్టువడని పాత్రాచిత్యములైన గురుణములు కుళ, లవ, సీతారామ, శక్తి-జాంజనేయల పాత్రముల కలవకుట యెంతయు వారి భావికాశ్యప్రకటనమాచకము లనుట కేమాత్రము సంభయములేదు. తక్కినపాత్రములు సంయతము యథోచితముగనే యున్నవి. పచ్చయప్పకాలేజి ప్రిన్సిపాలు యన్. రత్నస్వామి యస్.ఎ.యస్. యస్.యస్.యస్.యల్.సి. గారును సందర్శించి నాటకప్రదర్శనము నెంతయుగానియాడి దినదినాభివృద్ధి నొంద నాకీర్తించిరి. 11 బి పల్లాగురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు సామాజికుల ప్రభుత్వప్రదర్శనమున కానందమునొంది పీల్డు (Shield) నీస మాజమునకు బహుమానమొనర్చుటకు వాగ్దత్తమొసంగిరి. ఈవృత్తానందముతో నాటిరాత్రి పాద్యుగడిచినదే తెలియకపోయెను. కాబట్టి యాసామాజికులకు ప్రదర్శనములందు దభిరుచిని కాశ్యమును వృద్ధి నొందించియిధిక ప్రఖ్యాతపాత్రములగు నొనరింప సర్వేత్వరునిఁ బ్రార్థించుచున్నాడను.

నాటకాభిమాని.

చెన్నపురి మండల కాంగ్రెసుసంఘము

బెల్లముకాంగ్రెసు తీర్మానము ప్రకారము కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుగ చేరగోరువారు స్వయముగ వడికిగాని వరించిగాని లేక కొనిగానినెల 1 కి రెండువేల గజములనూలు చంబాగా తెల్లించిననేకాని సభ్యులు గాజాలరని ఎల్లరకు దెలిసిన విషయమే. నూలుకొని యిచ్చి సభ్యులుగ జేరగోరువారి సొక ర్యముకొరకు కాంగ్రెసుసంఘములయూ జమాన్యముక్రింద వడికించిన నూలు రెండు వేల గజములకు రు 0.4-0 చొ॥ తంబు కెట్టి పీడి 7 వ నంబరు ఆంధ్రపత్రికాయమున వున్న ఆంధ్ర ఖద్దరు భవనమున విక్రయించుచున్నాము. అచ్చట నూలు కొని చంబాగా తెల్లించి తైసంఘములో సభ్యులుగ జేరవచ్చును. ప్రతి నెల మొదటి తేదీన నూలుకొని ఇచ్చుచుండవలయును. స్వంత నూలు ఇచ్చువారుగూడ మొదటి తేదీకే చెల్లించవలెను. ఒక పర్యాయము ఇరుకెవేల గజముల నూలు కొని సంవత్సరపు చంబాగాగూడ చెల్లించవచ్చును.

గడ్డే రంగయ్యనాయుడు,

కార్యదర్శి.

ప్రమిలాష్టనీయ నాటక ప్రదర్శనము

ఈయది కాకినాడ పురనివాసులు. యజ్ఞసవానంద సంఘ నాటక సమాజమువారు ది 26-2-25 తేదీన యిచ్చుట నర్హపురములో ప్రదర్శించినారు. ఈ నాటక పాత్రధారులందఱు పదునాఱు సంవత్సరముల, యాడుగల బాలురు. పాత్రాచిత్ర కృత్యములను, పందర్బాసుసారముగా వారివారి శీలముల ననుసరించి, నెరవేర్చుచారు. ఇందు ప్రమిలాష్టనీయమున బాలుడు, తనమనోహరవేషాలకృతితో ప్రేక్షకులకు, నేత్రానందము కలుగజేసి పాత్రాచిత్రసాదులను సమయానుసారముగ బాలుడయ్యును సమంజసముగానే వ్యక్తీకరించినాడు. ముగ్ధసిద్ధ నటశేఖరులంత నటనా కౌశల్యమున్న భావరసాదులను మువ్వకముగా వెలిబుచ్చుటయున్న యాయనయం దంతనిపుణముగా కన్నట్టుకున్న తన యాడుకుమించిన వ్యక్తియు నటనా కౌశల్యమును యీ బాలునియం దలరారుచున్నదని చెప్పుట అతిశయోక్తికాదు. వీరిప్రదర్శనములో నాటక చరిత్రాంశమును ఇంచుకంత విచారింపవలసియున్నది. పాండవుల యాగాశ్యము స్త్రీమండలదేశము నొచ్చుతేరి అచ్చుల ప్రమీలరాణి అనుచగవర్ణము దానిని బంధించి తన్ముఖస్థ స్వర్ణపట్టి ను తీసి అందున్న విషయము రాణికరింపగా, అమె వీరరసావేశయై మొక్కివోని తనవీరత్వమును చెల్లించుకొనుటలో నిరంకుశవిక్రమాటాపముచే ప్రగల్భించి చూపరు లచ్చెరవంద దృఢప్రతిజ్ఞ యొనర్చెను. పిమ్మట అర్జుననిదూత పభామంతుపమున కేతించి పంచేశమును వివరింపగా ప్రమీలరాణి కోపాదుతనయనయై వీరధర్మమును నిర్వర్తించుటయే కర్తవ్యమని నొక్కివక్కాణించెను. అనంతరము, దూత తనప్రభువను అర్జునునికి యీసందేశము విశేషకరింప స్త్రీలతో తనకు సంగర మనంభావ్యమను ప్రతిన వ్యాజంబున తన యజ్ఞచర్యమును సమరంబునకు పురికొల్పి, అట్టితరి నుభయపక్ష సమావేశములో సాత్విక ప్రద్యుమ్నాదులు తమ నెదుర్కొనిన వీరవనితల సల్లాప ప్రసాదిలన హాఘవాదులచే పరవశులై వీరధర్మమును వీటిబుచ్చి వారికింకయులై వారిచేత బంధింపగా, గొంపొబడిరి. ఈవార్త ప్రమీలను నివేదించబడెను. అయితే యీ వీరవనితలు తమకు లోబడిన యిష్టసాఫల్యంపుల పులవరించి నుఖంబునొంద మనంబున నుద్దేశించినవా రగులచే తమ రాణినిహడ అట్టిసితికి జెచ్చు నెవంబున అర్జునుని విక్రమతేజో విలాసాదులను అమె సన్నిధిని ప్రవేశించుకొనుటలు నుచితరీతుల వ్యవస్థగా చనుక్కొనింది. అంతట ప్రమీలరాణి యీపలుకు లాలించి, తనమనంబు ద్రవించినకొలది వీరరసంబును వెనక్రొసి పుచ్చి శృంగారరసంబునకు తా విచ్చి తదసావేశితవ్యాధయయై పాండవపీరుని తిలకింపుట కట్టియెడ తనవరిచారిక మూలకమున మాయోపాయమును బన్ని కార్యమరతి చేయలేం దనెవంబున నంతఃపురంబు జొచ్చిన యవ్వీరపుంగవుని నాలోకించి తన కోరికను దీర్చుమని ప్రార్థించి అత డీయమయభిలాషను నిరసించి తప్పించుకొని తన శిబిరంబున కేతించెను. పిమ్మట ప్రమీలరాణి నిష్ఫలమనోరథయై విహ్వలమువ్వంగ తప్పరమానలేక కపటోపాయంబున నందింప దలచి గంధర్వాంగనయై అర్జునుడ కేగ నటనాభిరూపు విలాసాదులచే మెప్పు బడిసి తన మున్నచంద మెరిగించి యభిలాషను నెలిబుచ్చు, అతడియ్యకొనిక నిరసింపగా తనగో తావులేక దూరమైన మొదటి వీరరసము మరల సమీపించి హృదయవీత మధిష్ఠింప బ్రయత్నించెను గాని పాపము తనప్రానము విరహాసాక్రాంత ముగటచే నచట కాలూన లేక తిట్టాన పడిపోయెను. లోకములో ఇయ్యది సహజము. మొదటవచ్చిన చెవులకన్న పిమ్మట వచ్చిన కొమ్ములు వాడియనుసామ్య మూకపాడు. అక్కడచేత తననెలపు పరాక్రాంతమగుచో తిరిగి పాండవకృపముగాఁమున టివానిలోపమును రెండవవాడు గ్రహించి సదా జాగ్రత్ కరిగి యందును గాన పునస్సంప్రవేశము కడుదుర్లభము. ఇట్టిస్థితిలో విరహకులయైన ప్రమీలరాణి తనకోర్కెను సాగించుకొనుటకు వానిని వేడుమిండు తటాకున ఇంకొకచిత్తము పొడకట్టింది. రాణిగారి సుచతులలో నిపుడైన వీరవనితలు లోగడ తమ చే బంధింపుతు లైన సాత్విక ప్రద్యుమ్నాదులను విడిపించి వారి యిష్టము కనగునముగా వారినివరించి తిత్తిహితముగా నిచ్చి గంగధలము నానరించిరి. యిచ్చుట ప్రమీల లావణ్యము తన్నా కర్షించుచున్నను, అందు కియ్యకొనిక విరహోన్మత్తుల బలంబును సయ్యర్జునుని సాత్విక ప్రద్యుమ్నాదులు తమవలె తమనాయకుని కూడ చేయనెంచి మిగుల నట్టహారముతో ప్రమీలను వరించమని యొత్తడిచేసిరి. అనుచరపక్షపాతయైన యవ్వీరమును మారు మాటనెప్పక తననుసరముగ ప్రమీల రాణిని వరించును. పిమ్మట నాటకరంగము ముగిసెను. ఈ చరిత్రాంశములో పాత్రనాటక త్యమున్న రసవైరస్యమున్న తప్పక వాటిల్లినవి. స్త్రీమండల దేశముకేలు ప్రభ్యయ, ముగిలయు సాహసవిక్రమాంశయు రాజకీయతంత్రసమర్థవర్తియాయు చతురోపాయోపదయుజ్జనగు ప్రమీలరాణి తన శౌర్యమును వీటిబుచ్చి ప్రతిన నిరర్థకముచేసి నుద్దీపితమైన వీరరసోద్రేకంబు సంప్రభింపజేసి దుశ్శీలచిహ్న

తమాషాలు (ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకము)

తల్లి (సంగీతపు ఉపాధ్యాయునితో) - మా అమ్మాయి గొంతు పీనుయినా పనికినుందా? ఉపాధ్యాయుడు - ఇట్లు తగలవడితే, కేక లేయ్యదానికి పనికిరావచ్చును. * * * ప్రయాణికుడు - అయ్యో, ఎదురుగా ఇంకొరయిలు వస్తున్నది మనరయిలులో కొట్టుకుంటుందిగాబోలు! మనము ఇవ్వాళతో ఆఖరే. రెండవ ప్రయాణికుడు - ఎంతదబ్బు? మేం? నేను రిటరను టిక్కెట్టుకూడా కొన్నానే. * * * వైద్యుడు - నీవు సిద్ధబోయ్యేటప్పుడు నోరు తెరుస్తావా? గోగి - ఇదివర కన్నమాను చూడలేదు. యీకాత్రి చూస్తాను. * * * ఉపాధ్యాయుడు - బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంలో మార్కుడు ఎన్నమా ఆర్జుమించడు. ఎందుచే? బాలుడు - రాత్రివేళ బ్రిటిషువారిని నమ్మడానికి వీలు లేదనికాబోలు. * * * మేజిస్ట్రేటు - నీవు రొట్టెను దొంగిలించినావని రుజువయింది. అయినా చిన్నవాడనంటచేత, నిమ్మ పంపత్తరం కామీనుమీద వదలిపెట్టుతున్నాను. బాలుడు - అయితే రొట్టెను తినవచ్చునా? * * * జడ్జి - బట్టును నగలను వదిలిపెట్టి, చీరలను మాత్రము ఎందుకు తీసుకొన్నావు? ముద్రయ - మీరందుకు తమించాలె. నా పెళ్ళాం చీరలకొసం తొందరపెనుతుంటే, తీసుకొన్నాను. * * * పూటూలియజమని (వేపరుచుడివే పెద్దమనిషితో) - మీరు చదువుతున్నంత సేపూ తల దివ్వకుంటారు. తినేవస్తువులు బాగుండలేదనుకొని, మిగిలినవాళ్ళు కోపంగావున్నారు. రేపటినుంచి, మీరు ఇక్కడను రావద్దని నా ప్రార్థన. తమకు య నాచిత్యంబు గడియెనా కాదుకాదు వృథాచిత్తయైన యా ప్రమీలరాణి అట్టి నైచ్యమునకు నెన్నడు లోనుకాదు. ఈకథ జైమిని భారతములోగది ఆశ్చర్యకరము. జైమినిదూషిత భారతములో ప్రమీలాష్టనీయ విక్రమానుసారము కొంత యుక్తము నరిగిన పిమ్మట రాజకీయనిట్లు వ్రాసినాడు. ఇందు పాత్రాచిత్యము రసవైరస్యము లేకుండ యుక్తక్రమముగా కథాంశము సాంధ్యపర్వజ్ఞుడి. విభిత్తి స్త్రీ భితిచేత అందున్న కథాంశసంతతును వివరింపనైనెని. మూలగ్రంథమునుండి కథనుగ్రహించునప్పుడు దానిని పరిభవించకుండ నుచితరీతుల వన్నె చెప్పుట మంచిచిక్కని తదవ్యయము యుక్తముకానేరదు. జైమిని భారతము తదుత్తరగ్రంథ కావలను మధ్యకర్తయైఉన్నది. అందున్న కథానుసారము మిగుల వన్నె చెచ్చిగాని తదుక్తరీతిగాని ఇతరులు వ్రాయుట కడులే సము. ఇకను భాంతివీరుల కేకా దార్శవిక్రమాదులు సర్వవిడితమే. వేరుగా వివరించ నక్కరలేదు. లోకోపకారార్థమై వ్యాసభగవానుడు భారతేతిహాసమును ఎట్టురచించెనో ఎరుంగనివారులేను. ఇట్టిస్థితిలో సాత్విక ప్రద్యుమ్నాదులు తమశీలమును విడనాడి రసగర్భితమైన కృత్యమునకు పాల్పడిరనుట యెంతవింత! నిరంకుశ ప్రతిభా ధురంధరులను అసూన విక్రమోపేక్షకును నిరంతర రాజభ్యంగ నేవ్యమానుడునగు సహ్యాధ్యుడు యజ్ఞచర బృందమునకు లోబడి వారి ఇచ్చకముచే యాప్రసూలను వరించెనుట యెంతసాహసము! ఇదంతయు నాడగిటి యుకాదు. పాత్రాచిత్రీతుల సందర్భానుసారము ఎక్కించుట భరతకావ్యవర్ధతి యనను. వ్యాస భగవానుడు ప్రవిత్రమైన పురాణములను రచించి లోకమునకు నిరుపమానమైన యుపకృతి సన్నిపాడు. అందున్న విషయములు కడుంగడు ప్రశంసార్హములు. విజ్ఞానసంపద నలరారు ఈభారతవర్ణము పారాజీకయుగముచే యెట్లుద్దిహించుచున్నదో అందరకు తేటతెల్లమే. వేరుగా వ్రాయనక్కరలేదు. ఆధునికులు మూలగ్రంథములనుండి కథాంశములను గ్రహించు నెడ తదనుసరణము ముందిడుకొని యుచితరీతుల వన్నె వెంపొనర్చి వ్రాయు ప్రార్థనము.

దింటకు రి వెంకట్రాజు నరసాపురం

పల్లెయ్య - ఏమండీ, ఈకొట్టె కత్తికినూడా తెగటం లేదు. అంకిగట్టిగా ఉన్నా నేమి? హోబలకీపరు - అయితే, ఇంకొక త్రి తీసుకువారా? * * * రామయ్య - ఏమండీ. మీరిచ్చినట్టెకింగలరంగు నా కార్నకు పట్టుకుని వదిలించలేనండీ. అంకిగట్టె - వదిలించిరంగే మీరు కావలెనండీ, అట్టాంటివే ఇచ్చాను. * * * పాపయ్య - డాక్టరు సాంబయ్యగారు నాప్రాణం కాపాడారండీ. పీకయ్య - మీరు ఆయనవద్దర మందు తీసుకున్నారని నాకు తెలియలేదే? పాపయ్య - మందు పుచ్చుకొలేదు. ఆయనను నలహా అడిగితే, ఇంకో వైద్యుడివద్దకికి పొమ్మన్నాడు. * * * జడ్జి - నీవు నేరంకేసివట్టు బిప్పుకుంటావా? ముద్రయ - ఇదివరకు బిప్పుకునేవాడినేమోగాని, నా స్నేహు చేసిన హింసరింగు విన్నమిడట, నేరంచేయలేదని నాకు నమ్మకం కుడిరింది. * * * స్నేహితుడు - నీ భార్య నీకు వోటిస్తానన్నదా? సోమయ్య - నేను అడగలేదు. రోజూపున్న పోట్లాటలతోడు, యిదికూడా ఎందుకని ఊరుకున్నాను. * * * వైద్యుడు - నీకు రోగము చాల బరువుగావున్నది నీకు ఎరరినయినా చూడవలెనని కోర్కె ఉన్నదా? రోగి - ఉన్నది. వైద్యుడు - ఎవరిని? రోగి - ఇంకో వైద్యుడిని. * * * స్త్రీ - నాభర్తతో దుర్భాషుడొకడు అరగంటనుంచీ పోట్లాడుతున్నాడు. నెత్తురు వస్తున్నది. వెంటనేవచ్చి రక్షించండివావా. కాకావేటిలు - అయితే ఇండాకటినుంచీ యెందుకు రాతేరు? స్త్రీ - మొదట నాభర్తే గెలవడంచేత, ఊరుకున్నాను. * * * కామయ్య - నేను బుద్ధిహీనుడనని పాపయ్యతో ఎందుకు జెప్పావు? నుబ్బయ్య - అదేమీ, రహస్యంకాదనుకొని చెప్పాను. * * * బాటసారి (బోటువానితో) - ఆగండి, ఆగండి, యాభై మంది ప్రయాణికులు బస్తున్నారు. అంతట బోటు ఆగెను. బాటసారి నుఖంగా కూర్చుండెను కొంతసేపయిన శరదాత, బోటుయజ్ఞమని - ఏమయ్యా, యాభైమంది ప్రయాణికులు రాలేదే? బాటసారి - ఇండాక నేవచ్చారు. ఆవచ్చిందినేనే. నాకు యాభైసంఖ్యేరాలె. * * * భార్య - ప్రేమకన్నా దుచిగల వస్తువున్నదీ? భర్త - లేనిమాట నిజమే. కాని నాకు ఆకలిఅత్తకున్నది. ఇంకా అన్న మెప్పుడు వండుతావు? * * * కుమారుడు - నాన్నా, యీకలము నాకు వీధిలో దొంగింది. తండ్రి - ఎవరయినా పోగొట్టుకున్నారన, నీకు ఎట్లా తెలుసును? కుమారుడు - పోగొట్టుకున్నమాట నిశ్చయమే. వీనికోసం ఎవరో నెతుకుతుండగా, నేను చూచినాను. * * * సీసా 1.కి వి. పి. రు. 2.0.0. కల సుంపు ఛార్జీ వేరు. యీమందు గనేయో అను నెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రవ్యారమునుండి వెలువడు ప్రావమును పోత్రము విడుచునప్పుడు గలుగు చురుకుపోటు, మొదటగు బాధలను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలగు రోవిధములను కుసుమవ్యాధి లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును. ఆనందకుటీరము, పోస్టు బాక్సు. 246 18, వైరాగమకం పేర్, మదరరాసు.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ రం మార్చి నెల 11-వ తేది

బుధవారము

కలరానీరు

చెన్నపురినీరు కలరానీరు, చాలకాలమునుండి యు ప్రసిద్ధిబడసియుండెను. రాజధాని ప్రధాన పట్టణమునకు పరిశుభ్రమగు నీటిసప్లయలేకపోవుట, మద్రాసు ప్రభుత్వమునకుగాని, మద్రాసు కార్పరేషనుకుగాని గౌరవము గానేరదు. నీటినిగూర్చి రోజు కొకసిద్ధాంతము బయలుదేరుచుండును. ప్రకృతి శాస్త్రవైద్యశాస్త్ర పండితులు యిచ్చవచ్చిన సిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించుచుండురు. కార్పరేషనుసభ వారీషండితుల యూహలను కొనసాగించవలసియుండును. వీరిలో నొకరిసిద్ధాంత మింకొకరికి సరిపడదు. ఒకకాలమునకు బనికీవచ్చిన సిద్ధాంతము వేరొక కాలమునకు హనికరమగుచుండును. వడియగట్టిన నీరుగాని పనికిరాదని యొకరందురు. దీనితో వడియగట్టిననీరును కలిపినను యిబ్బండి యుండదని మరియొకరందురు. ఒకరికి ఇసుకమీద వడియగట్టుట ఇష్టము. వేరొకరికి పటిక కలుపుట ఇష్టము. ఇంకొకరికి క్లోరినుచేర్చుట ఇష్టము. ఏ నీరు మంచిదని చెప్పిన, ఆనీరునే ప్రజలు వాడుకుని సంతృప్తిపెంచుచుండురు. ఇంతకన్నను నేమిజేయ గలుగుదురు? వైద్యశాస్త్రజ్ఞుల యూహ లెటులున్నను, వడియగట్టిననీరు సర్వోత్కృష్టమని ప్రజలకు సామాన్యముగదోచును. ఈనీరును వడియ గట్టిననీరుతోకలిపిన, చెడిపోవునని బాలునికయినను దోచకమానదు. పాలలో నొక్క విషపుచుక్కగల సిన చాలదా, చెడిపోవుటకు?

ఇతరకాలమునుండియు కొలాయిసీరు ఆదర్శ ప్రాయమని వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు తెలుపుచుండిరి. వడియగట్టుపద్ధతులు, చాలమందినని సూచించుచుండిరి. కాని, నిన్నటిదినము కార్పరేషనుసభలో జరిగిన కలనల్ క్లిమేషాగారి రిపోర్టుజూచిన, ప్రజలంతవరకును కలరాహారము ననుదినము స్వీకరించుచున్నటుల స్పష్టమగును. వడియగట్టిననీరును వడియ గట్టిననీరును కలుపుట గొప్పలోపమని క్లిమేషాగారింగీకరించుచున్నారు. ప్రస్తుతపు వడియగట్టు పద్ధతి, నీటిమురికిని తొలగించదని వీరు స్పష్టముగ దెలుపుచున్నారు. తుదకు ప్రజల యూహయే సరియని తెలుచున్నది. రెడ్ హిల్సు చెరువునీరు, కల్యాణ పూరితమైయున్నటుల, క్లిమేషాగారి యుద్దేశ్యము. మొక్కలు నాచు మున్నగునవి గలిసి నీరును చెడగొట్టుచున్నవి. పరిపాలకులగుండ ప్రవహించి, నీరు చెరువుకు జేరుటచే, మొదటనే అపరిశుభ్రముగ నుండును. వర్షముగురిసిన కొలదియు అపవిత్రపదార్థము కొట్టుకొనివచ్చి, దీనిలో జేరుచుండును. ఇట్టి నీటిని పూర్తిగ పరిశుభ్రపరచుకొండ, పట్టణమునకు పంపుటచే, అనర్థములనేకములు వాటిల్లుచున్నవి. నీటిసంతను పరిశుభ్రపరచుట మిక్కిలి వ్యయముతో గూడుకునియుండవచ్చును. కాని, పట్టణములో కాపురము బెట్టు

కొనియున్న అంటురోగముల బారినండి ప్రజలను దప్పించుట యవసరమగునేని, ఎంతవ్యయమయినను, లెక్కింపగూడదు. చెన్నపురిపౌరుల సౌభాగ్యమును పెంపొందించుటకై కార్పరేషను నెలకొల్పబడినది. అనుకూలమగు వసతులొనగబడునని యెంచియే, పౌరులు పన్నులను చెల్లించుచున్నారు. ప్రధానమగు సౌకర్యము లోపించుచున్నపుడు, ప్రజలేల పన్నులను చెల్లించవలయును? కార్పరేషను నేల పోషింపవలయును? ఈసమస్య చాలము ఖ్యమయినది. వెనుక నెటుల ప్రవర్తించినను, పౌరు లికమీద తమ హక్కులను కాపాడుకొన బ్రయత్నించెదరు. ప్రజాప్రతినిధు లెల్లరును పురిపాలకుధ్యమును పెంపొందించుటకు తమక క్రింతను ధారబోయుట యవసరము. లేనియెడల వారియనికికే ఆధారముండదు. గాంధీమహాత్ముడు, మద్రాసు కార్పరేషను కొనగిన హితముజూచిన, పురప్రతినిధుల కర్తవ్యము స్పష్టమగును. అన్నిసగరములకన్నను, అపరిశుభ్రతయందు చెన్నపురి మించిపోయెనని మహాత్ముడు బలుకుట, పౌరుల కెంతయవమానకరమూ యూహింపవచ్చును. చెన్నపురి దుస్స్థితి జూచినపుడు, పాకీషని జేయుటకు తనకు బుద్ధిపుట్టుచుండునని మహాత్ముడు విషాదముతో బలికెను. బాహ్యహగు నిట్టి అపరి శుభ్రతకుదోడు, చెడునీరు కలిగించెడి వ్యాధులుగూడచేరి, విషమస్థితిని దెచ్చిపెట్టుచున్నవి. ప్రజలు ఆకస్మికమరణములకు లోనగుచున్నారు. వారిదేహబలమతి త్వరితముగ క్రుంగిపోవుచున్నది. మ్యూనిసిపలుసంఘముల ముఖ్యధర్మమేమి? పరిశుభ్రమగు నీటిని గాలిని సమకూర్చి ప్రజారోగ్యమును కాపాడుటయే. ఆధర్మమును మరచి, మిగిలినపనులకొర కెంతసామ్మూ వెచ్చించినను ప్రయోజనముండదు. అపరిశుభ్రమగు నీరు పరిశుభ్రమగు నీరుతో కలిసి ఎల్లర గృహములను నిండుచున్నది. ఫలితము అపరిశుభ్రమగు నీరేగద! ఆవిషయమయిండ, అపరిశుభ్రమగు నీరును పరిశుభ్రము చేయుపద్ధతి మిగుల లోపభూయిష్టమని, క్లిమేషాగారు దెలుపుచున్నారు. ఇసుకమీద నెమ్మదిగ బంపుటవలన ప్రయోజన మేమాత్రము లేదనియు, ఒక్కొక్కమారు ఇసుక గడ్డకట్టుటచే, అపరిశుభ్రమగునీరు ఆతీరుననే ప్రవహించుననియు క్లిమేషాగారి తలంపు. ఆటలుగుచో, నీరును బాగుచేయుటకు వేరుమార్గము గలదా? రెండుమార్గములు సూచింపబడుచున్నవి. మొదటిమార్గము, పటిక చేర్చుట. ఈపద్ధతివలన విశేషప్రయోజన ముండదని, క్లిమేషాగారు భావించుచున్నారు. రెండవ మార్గము, నీటిని నెమ్మదిగ గాక త్వరితముగ ప్రవహింపజేయుట. నీరు త్వరితముగ ప్రవహించునెడల, పరిశుభ్రముగ నుండుననియు, ఖర్చు తగ్గుననియు, క్లిమేషాగారు వాదించుచున్నారు. కాని నీరుత్వరగ బోవుటకు, వడియగట్టుపద్ధతిని కడు జాగరూకతతో కొనసాగింపవలయును. లేనియెడల, ఫిల్టరులు చెడిపోయి ఉన్నగోశుగూడపోవునని, క్లిమేషాగారింగీకరింపవలసివచ్చెను. వర్షము లధికమై ఫిల్టరు పనిజేయనపుడు, క్లోరినును జేర్చవచ్చునని క్లిమేషాగారు దెలుపుచున్నారు.

కాని వీరి సవినపద్ధతి ఎంతవరకుకొన సాగునో జెప్పుట కాధారము గనుపింపదు. కార్పరేషను

సభ్యులు క్లిమేషాగారిని వెక్కుప్రశ్నల నడిగి యుండిరి. వారిచ్చిన జవాబు లయినను సంతృప్తి కరముగ గనుపింపవు. డిప్లీ, అలహాబాదు మున్నగు నగరములలో త్వరితముగ ఫిల్టరుజేయుటవలన, లాభముగలిగెనని వీరు దెలుపుచున్నారు. కాని, క్లిమేషాగారియినను, స్వానుభవము మూలమున గాక, పరుల యభిప్రాయములపై ఆధారపడియున్నటుల దోచును. కార్పరేషనువారు, యీవిషయమునుగూర్చినచర్చను రాబోవువారమువరకును ఆపివైచిరి. ఇంతవరకేపద్ధతియు అనుకూలఫలము నొనగుటలేదు. క్లిమేషాగారి పద్ధతియైనను, యూహాజనితమని దోచును. వడియగట్టిననీరును బాగుచేయునిమిత్రము ఎన్నిమార్గములనవలంబించినను ప్రయోజనముండునని దోచును. ఏదియో యొకలోపము గనుపించుచునేయుండును. వడియగట్టిననీరుతో, నిట్టి కల్మషాదకమును చేర్చుటవలన, పౌరుల ఆరోగ్యమున కుపద్రవము వాటిల్లుచున్నది. పటికగలిపినను, క్లోరినుకలిపినను, ఇసుకమీద తొందర ప్రవహింపజేసినను, నెమ్మదిగ ప్రవహింపజేసినను, అట్టినిరు వడియగట్టిననీరుతో సాటిరాదు. అందుచే కొంచెము వ్యయమధికమయినను, నీరుసంతను వడియకట్టుటయే లాభకరము. ప్రజాభిప్రాయ మిందు కనుకూలముగ నున్నది. లేనియెడల, చెన్నపురి నీరుకు కలరానీరు సార్వకనామము తొలగిపోజాలదు. కార్పరేషనునిర్ణయ మెటులుండునో యని ప్రజ లెదురుజూచుచున్నారు.

బొంబాయి శాసనసభ: సంస్కరణముల రిపోర్టును ఖండించుట

బొంబాయి శాసనసభవారు, మడ్డి మెను రిపోర్టును పూర్తిగ నిరసించి, తమధర్మమును నెఱవేర్చిరి. విచారణసంఘమువారు సూచించిన మార్పులు దేశము నింకను వెనుకకుగొంపోవుననుటకు సందియములేదు. రీడింగుప్రభువుగారు సయితము, మడ్డిమెను రిపోర్టుతో నేకీ భవిష్యని సంగతి నిజమయినచో, ఇంతకన్నను దేశము నవమానపరచుటకు వేరుమార్గముండునా? ఆత్మశౌరవముగల ప్రతివ్యక్తియు, మితవాదియయినను అతివాదియయినను, యీరిపోర్టును ఖండించి సంపూర్ణ స్వపరిపాలనముతప్ప తమకింకొక సంస్కరణ మక్కడలేదని ఖండితముగ దెలుపుట ముఖ్యము. ఆదర్శము నయినను స్పష్టముగ దెలుపుట కింకను వెనుకంజవైచుట, అవమానము. బొంబాయి శాసనసభ వారు, ప్రధమావకాశము దీసికొని, తమ నిశ్చితాభిప్రాయమును దెలిపి మార్గదర్శకులయిరి. మద్రాసు శాసనసభ సయితము, తనధర్మమును వెంటనే నెఱవేర్చునని దలచెదము. బొంబాయి శాసనసభలో జరిగిన చర్చయందు ప్రభుత్వసభ్యులు పాల్గొనక వివేకముతో ప్రవర్తించిరి. తీర్మానోపాదకులగు జయకరుగారు, సంస్కరణముల రిపోర్టు అభివృద్ధి నెంతమాత్రమును సూచించుటకుమారుగ, ఇదివరకున్న సౌకర్యములనుగూడ భగ్నపరచెనని దెలిపిన సంగతియం దతిశయోక్తి గనుపింపదు. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల క్షేమలాభములకొరకు, మడ్డిమెను కమిటీవారత్వోత్పగు నాతురము గనుబటచి, వారిసౌకర్యములను వెంపుజేయ ప్రయ

తిన్నించిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వమును కొనసాగించిన మంత్రులీ పద్ధతి విఫలమయ్యెనని అనుభవముమూలమున చాటియుండగ, వానిసామ్యమును త్రోసిబుచ్చి కమిటీవారు దురభిమానము జూపియుండిరి. ముఖ్యమగు నొక్కరిజర్నలు శాఖ నయినను, ట్రాన్సుఫరుజేయుటకు పీఠంగీకరింపరయిరి. స్వపరిపాలనమునకు క్రమశిక్షగావలయునని జెప్పట సులభమే. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన మెన్నటికిని, అట్టి శిక్ష నెవగజాలదు. స్వపరిపాలనానుభవమునకన్న ను, అనుకూలశిక్షామార్గము వేరొక టుండదు. రీడింగుప్రభువుగారు వెకలి, బ్రిటిషుమంత్రులను ప్రోద్బలపరచి, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మిప్పించెదరని, జయకరుగారు తలంచుటమాత్రము వట్టి నేలతనము. ప్రజల కిట్టియాశలను గలిగించుట వలన ప్రయోజనముండదు. ప్రస్తుత కన్నర్యేటిపు ప్రభుత్వమువారు, రీడింగుప్రభువుగారి హితవాక్యముల నయినను ఆలకింతురని దోచదు. ఏవియో వరములు లభించునని పేరాశజెండక, స్వరాజ్య సంపాదనకై ప్రజలు తదేకదీక్షతో పాటుబడుట ముఖ్యము. భారతీయులు తమముక్తిని తామే సాధించుకొనగలరు. కమిటీలును, రిపోర్టులును కాల హరణమునకు కారణమగుట అనుభవసిద్ధము. ముడిమెను కమిటీపోర్టుమూలమున, స్వపరిపాలనేచ్చ ప్రజలలో బలపడుచో, దేశమున కది సప్తమునకన్న లాభమునే విశేషముగ గలిగించుట తథ్యము.

బర్మా - భారతీయులను వెడలగొట్టుట
 బర్మానుండి భారతీయులను వెడలగొట్టవలచిన, జహిరంగమగు మార్గముల నవలంబింపవచ్చును. బర్మా ప్రభుత్వము వారు తమయుద్దేశ్యములను ఖండితముగ దెలిపి, తాము దీసికొనవలచిన చర్యలను ప్రచురింపవచ్చును. అందుకు మారుగ బర్మాప్రభుత్వము వక్రమార్గముల నవలంబించుచున్నది. క్రిమినలుకేసులలో శిక్షితులయిన భారతీయులను దేశమునుండి వెడలగొట్టవలెనని, యీ చట్టము ప్రతిపాదించుచున్నది. బర్మాకు వెడలువారు విశేషముగ కూలీజనము. వీరియందు ఆంధ్రులధికసంఖ్యాకులుగలరు. ఏదియో యొక నేరముక్రింద వీరిని శిక్షించుట అసహజముగాదు. అట్టివారిసందరను బర్మానుండి తరిమివేయవలయునా? నాగరికదేశములందెక్కడనయినను ఇట్టి చట్టమునునా? బ్రిటిషుధర్మమునకును, బర్మా కీర్తికిని, ఇట్టిచర్య కళంకదాయకమని, ఆవటపల్లి నారాయణరావుగారు దెలిపిన విషయమునం దతిశయోక్తి ఏమాత్రము లేదు. బర్మాకు సముద్రముపై నేతెంచువారిపై తలపన్నును విధింపవలెనని మరీయొక చట్టము ప్రాతిపదిం చుచున్నది. బర్మాను హిందూదేశము నుండి విడదీయవలయునని, అధికారవర్గము వారు చాలకాలమునుండియు ప్రయత్నించుచున్నారు. బర్మాప్రజల లాభమునిమిత్తముగాక, నిరంకుశాధికార ప్రవర్ధనము నిమిత్తమే, యిట్టిప్రయత్నము జరుగుచున్నదని బాలుడయినను గ్రహించగలడు. పైచట్టములు భారతీయులకేగాక, బర్మా ప్రజలకుగూడ ఉపద్రవముతో గూడుకొనియున్నవనుటకు సందియములేదు. బర్మానుప్రతినిధులు, దూరమూలొచింపక బిల్లునూత్రములనంగీకరించి, చట్టము

లను సెలెక్టుకమిటీకి పంపనంగీకరించుట మిగులశోచనీయము. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, భారతీయుల క్షేమమును కాపాడెదరా? మద్రాసుప్రభుత్వమువారు ఆంధ్రకార్మికులను రక్షింప బ్రయత్నించెదరా? లేక, వారి కర్మమునకు వారిని విడిచిపెట్టెదరా? అస్సాంనందు, తెలుగుకూలీల నుద్ధితిని దొలగించుటకు, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు మనస్ఫూర్తిగ బూనరయిరి. బర్మా తెలుగువారి స్థితినియినను చక్కబరప ప్రయత్నించెదరో లేదో చూడవలయును.

మద్రాసు కార్పరేషను: జాతీయపతాకము
 మద్రాసు కార్పరేషనువారు, గాంధీమహాత్మునికి విజ్ఞాపనను సమర్పించునపుడు, కమిషనరుగారు తగిన శ్రద్ధవహింపకుండుట శోచనీయము. మామూలుగ జేసెడి యలంకారములను జేయకుండుట గొప్పలోపము. ఇందుకుదోడుగ యూరపియను సభ్యులెవరును హాజరుగాకుండుట, సంభావ్యముగ దోషదు. మహాత్ముడు లోకోత్తరపురుషుడని ఎల్లదేశములును భావించుచు, అతనిసందేశము కొరకై వేచియుండ, హిందూదేశమందలి యూరపియనులు సామాన్యమర్యాదనయినను జూపకుండుట, అధర్మముగాదా? జాతీయపతాకములను నెలకొల్పగ, కమిషనరుగారు వానిని సయితము దీసివైచుట, మరింత అక్రమము. కార్పరేషనువారిచ్చిన సన్మానప్త్రము రాజకీయసంబంధమయినదిగాకపోవచ్చును. కాని, జాతీయపతాకములందు ప్రత్యేక రాజకీయ చిహ్నము లేవియు లేవు. అహింసకును, రాటమునకును ప్రాముఖ్యమొనగెడి జాతీయపతాకమును గౌరవించుట ఎల్లరధర్మమైయున్నది. ఇట్టిసితిలో, కమిషనరుగారిచర్య తంతవ్యముగాజాలదు. దీనిని ఖండించుటకు నిన్నటిదినము జేసిన ప్రయత్నములు సఫలముగాంచవయ్యెను. కాని ఇంతటితో నిరుత్సాహముజెండక, కార్పరేషనునందు కాంగ్రెసుసభ్యులధికసంఖ్యలతో బ్రవేశించి జాతీయాదర్శములను సఫలముగావించుట ముఖ్యము. అట్టియవకాశము త్వరలో నరువెంచగలదు. పదిపాఠములకు ఎన్నికలు జరుగవలసియున్నవి. ఆంగ్లేతిమిశ కాంగ్రెసుసంఘములుగలసి, సమర్థులగు కాంగ్రెసుప్రముఖులను అభ్యర్థులుగ నిరూపించి, వెనుకటికన్న నెక్కుడు విజయము బడయుట, లాభకరము. కాంగ్రెసుసభ్యులు కార్పరేషనునందు జేరినందులకు ఫలముగ, జాతీయభావము ప్రబలమగుచున్నది. క్రమక్రమముగ నధికస్థానములు వీరివశమగుచో, స్వాతంత్ర్యభావములను వ్యాపింపజేయుటకును, ప్రజేచ్ఛను సఫలపరచుటకును, నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకును వీలేర్పడును. అట్టియనుకూల పరిణామము త్వరలో లభించుగాక!

వైకంఠమస్య
 గాంధీమహాత్మునితో సంప్రతించుటకు, తిరువాళ్ళూరు మహారాణిగారు రంగీకరించుట, శుభచిహ్నము. దేవటిదినము జరిగెడి సమావేశమున, అనుకూల పర్యవసానము చేకూరుగాకయని కోరెదము. దివానుగారు శాసనసభలో ప్రసంగించుచు, వైకంఠ సత్యాగ్రహులను అనాలోచితముగ నింపించినను, పూర్వాచారుల పట్టుదలకు చిరకాలము

సహాయముజేయుట పొసగదని, సూచించిరి. అస్పృశ్యతా నివారణావశ్యకత నంగీకరించిరి. మహాత్ముని యుపదేశముల నంగీకరించి, తిరువాళ్ళూరు ప్రభుత్వమువారును పూర్వాచారపరాయణులును, సోదరప్రజలపై కనికరముజూపి, నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు తోడ్పడుట సంభావ్యము. మహాత్మునకు జయముగలుగు గాక!

పూనా హైందవ మహాశాసనము
 పూనా, మార్చి 10:—హాతముగా భారతశాసనసభలో డాక్టరు గారుగారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన పునఃసంధానమోనిర్ణయశాసనములోని యెన్నును 14 సంవత్సరములనుండి 18 సంవత్సరములకు దింపుటకై చేయబడుచున్న యత్నములయొడ అసమ్మతి జూపును 14 సంవత్సరములకంటె వరుసమున తగ్గింపరాదని భారతశాసనసభవారిని వేడుచు పూనా హైందవ మహాశాసనసభవారికీర్తిననమును గావించిరి. మిసెను కమలాబాయిగాంధీ, మిసెను థాకరు, మిసెను భట్, మిసెను బాపట్, మిసెను కర్కార్యుర మొదలగు హైందవ నారీమణు లీసభలో పాల్గొనిరి. మిసెనూసీ సారాబ్ధి 14 సం॥ సం॥ లుండవలెనని వాదించుచు మాట్లాడెను. (అ. (పె.))

దొంగకరెస్సినోట్లను స్పృష్టించుట
 ఇద్దరు మనుష్యులు అరెస్టుచేయబడిరి
 బెంగళూరు, 10 మార్చి—కాఖోపకాఖులుగా ప్రబలియున్న యొక కరెస్సినోట్లకుట్రను బెంగళూరు పోలీసువారు నేడు బయటికి తెచ్చిరి. ఆదివారము మధ్యాహ్నమున నొకమనుష్యుడు ఒకపాపులో రెండు రూపాయలనోట్ల నివ్వగా అవి సరియైనవి కావనీ అనుమానము మీద వాడెట్టుచేయబడెను. అప్పుడువానిని సోదామాడగా నూరురూపాయలవి పదిరూపాయలవి ఐదురూపాయలవి అరుదొంగనోటువానిదగ్గరకనబడెను. వాడు నేరమును ఒప్పుకొనగా వానితోపాటు మరియొకడరెస్టు జేయబడెను. అప్పుడు వానియిల్లు సోదామాడగా నూరు రూపాయలనుండి ఐదురూపాయలకు వరకు నున్న దొంగనోటు 60 వేల రూపాయల విలువగలవి దొరకెను. అరెస్టు చేయబడినవారిని వెంటనే విచారణకు పెట్టెదరు. (అ. (పె.))

సం॥ రా॥ గవర్నరు కాన్పురు వెళ్లుట
 కాన్పురు, మార్చి 9—మార్చి రెండవతేది ఉదయం 8 గంటలకు కాన్పురు వెచ్చిన గవర్నరు సర్ విలియం ముగుగారు కలంకారి పాఠశాలనుజూచి 11, 12 గంటలకు దర్శనము నొసంగిరి.
 మరిమగురు సర్ భామసుస్మిత్తుగారితో ఫలాహారము చేసి జింఖానాపండులకుపోయి మధ్యాహ్నమున సర్కులలు పశానువర్తకు విందునకుపోయిరి. ఆదివారమునాడేచ్చట ఫలహారములు జరిగెను. ఈ యాదయమున గవర్నరు గుట్టిపుసామానుల ఫ్యాక్టరీకి పోయెను. నూతన జాలికా విద్యాలయ ప్రారంభోత్సవమును జరిపి యీసాయం కాలమున గవర్నరు క్షీప్రస్థపాఠ్యలో రాయిలహుదూర్ బాబు వేహరిలాలోగారు చేయు తోటవిమనకు పోవుదురు.
 రేపుదయము పెండలకడనే గవర్నరుగారు ప్రత్యేక రైలుబండిలో లక్నోకు వెళ్లెదరు. (అ. (పె.))

రాష్ట్రీయ కప్పములయొడ బొంబాయియాక్కి అసమ్మతి
 మోటారు ట్రాఫిక్ సంఘమువారి తీర్మానము
 బొంబాయి, మార్చి 9:—మోటారు ట్రాఫిక్ అసోసియేషన్ లిమిటెడువారు 8 తేదిన జేసిన సాంఘత్తిక శాధారణసభలో యాదిగు వతీర్మానమును గావించిరి:— మోటారువర్తకసంఘము (ఫక్సిమి హిందూదేశము)లిమిటెడు వారి సాంఘత్తిక శాధారణసభ యదివరకే తగ్గింపవలసియున్న పెట్రోలుపన్నును తగ్గింపవలెనని చేయబడిన నూతన నంగీకరించుచు, రాష్ట్రీయ కప్పములయొడ బొంబాయికి జరిగిన ఆన్వాయమునకు తీక్షణముగా ఆసమ్మతినిజూపుచున్నది. మరియు కర్షులను తగ్గించుటలోను పన్నులను హెచ్చించుటలోను యిండియా దొంతినమువారికి బొంబాయిచేసిన సాహసునకు బదులు యాబడెనులో బొంబాయి రాజధానిక యిండియా దొరతనమువారు గొప్ప యన్వాయము జేసిరిని “పైము ఆఫ్ యిండియా”పత్రికవారు దెలిప యభిప్రాయములను యీసభ నిర్మోగమాలుగ బలపరచుచున్నది. (అ. (పె.))

విద్యార్థులపాఠ్యపుస్తకములు

అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుసంతులుగారి
యునైటెడ్

జాతీయవిద్యార్థిసభ

ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్షాధ్యక్షులు అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుసంతులుగారు నిన్నటిసాయంత్రము, చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాలయందు విద్యార్థుల పాఠ్యపుస్తకములను విమర్శించునట్టి యువనృసింహపురము దాక్షిణ్య ఆచార్యుల పక్షపాతిగా రద్దయ్యిరి.

కాశీశ్వరరావుగారు

(ప్రభుత్వమువారినుండి సహాయము పుచ్చుకొనకయే, ఆయుర్వేద కళాశాలను నిర్వహించుచున్నందులకు పంతులుగారు, లక్ష్మీపతిగారిని ప్రకటించి బెజవాడ పురపాలక సంఘమువారి కళాశాలకు సహాయము చేయుటకు పూర్వపు ప్రభుత్వమువారి ఆటంకము కారణమనియు పురపాలక సంఘమువారు సహాయమును నిర్వహించుచున్నందున నుడివెను. కాంగ్రెసువారు కొలదికాలములోనే స్థానిక సంఘముల జీతపరచుకొనెదరు. అప్పుడు స్థానిక సంఘములను నిన్నటిని జాతీయముగ నొనర్చుటకు వీలును.

ఈ కళాశాలయందలి విద్యార్థులు భావిభారత వైద్యులు, భావిభారత పౌరులుగనుదురు. అందుచే వారు తమ భావిభారతములగురించిగాడ దెలిసికొనవలెను. ప్రస్తుతమున, దేశమునెన్నియో విధములగు జాతీయోద్యమములు బయలు దేరుచున్నవి. ఆయుర్వేద కళాశాల అట్టి వానిలో నొకటి. ఈ యుద్యమములన్నిటికిని, కేంద్రకము. అదియే స్వాతంత్ర్యవాంఛ. దేశమందు మిక్కిలిమిగ స్వాతంత్ర్యతృష్ణ ఇంకను గలుగక పోవుచున్న కాలి వాంఛవ్రతము గలదు. అది యున్నయెడల గాంధీ మహాత్మునియుద్యమము తప్పక విజయమునందే. మన సంఘమును ప్రస్తుత మునందలియున్న చెడుగుల కన్నిటికిని విదేశీయపరిపాలనను కారణము విదేశీయ పరిపాలన విదేశీయవర్తకముతో కలిసి తేలికమును ప్రతేకించెను. దేశీయ పరిశ్రమలు నిర్మాణ మొనర్చబడి- వానిసానున విదేశీయ పరిశ్రమలచే గూర్చితేయుటదే. మనభావము విజ్ఞానమును తొలగించి విదేశీయల జ్ఞానమును విజ్ఞానమును ప్రవేశపెట్టిరి. మన ఆయుర్వేద వైద్యమును తొలగించి ఆస్థానమున పాశ్చాత్యవైద్యమును ప్రవేశపెట్టిరి. ప్రజలకు తమ జాతీయందును నాగరికతయందును విజ్ఞానమునందును విజ్ఞానమును తొలగించి బ్రిటిషు విజ్ఞానమును కరిగించునట్టి ప్రాయమును గలిగించుటకు గాను విదేశీయల వశపరచుకొని పరిపాలించుజాతులన్నియు నిట్లేజేయును. పరాగులు రూరు నాకమించి అచ్చట వరాను భావము విద్యను ప్రవేశ పెట్టుబయలుగూడ నిదియే కానించుచున్నది. ఈదేశమున నాయుర్వేదము మీనస్థితియందుండుటకు కారణమేమి. విదేశీయ వైద్యము మనకు స్పృశించెను. దేశీయవైద్యము నిరసయోగమైనదని మనకు బోధించిరి. అన్యదేశీయ పరిపాలనముగల ప్రతిదేశమునందును నిట్లే జరుగును. ఇది చాల కొంచెయిదును స్థితిగాదా?

మహాత్ముని యుద్యమము విజయమందలేదని మీకు తెలియును. విద్యార్థులపై నాయుద్యమ మధారపడుటయే అపజయమునకు కారణము. విద్యార్థులు పాఠశాలల వదలవలెననియు లాయర్లు కోర్టులను హస్తగతమైనవియు నీ యుద్యమములోని ముఖ్యవిషయములు. ఇవన్నియు విద్యార్థులకు సంబంధించినవి. వీరందరను తమను విజేతమునకు బ్రిటిషుప్రభుత్వము వైననే ఆధారమునారు. వర్తకులును, రైతులును అట్లాధారపడలేదు. అందుచేత వారివలన యుద్యమమును భంగముగలుగలేదు. వారాంగ్గవిద్యార్థుల మార్గదర్శకత్వమున కెదురు చూచుచుండిరి. విద్యార్థులు తగినంతమంది ముందునకు రాకపోవుటచే రైతులును వర్తకులును ఎక్కువ శేషులైపోయిరి. జాతీయోద్యమము సఫలము గాకపోవుటకు- విద్యార్థులే కారణమని ఇందువలన, తెలియవచ్చును.

అందుచే-ఆంగ్లప్రభుత్వము జోక్యములేని జాతీయవిద్యకు అవశ్యకత యధికమగునన్నది. ఆయుర్వేదకళాశాల ఇందుకొరకు స్థాపించబడిన పాఠశాలలొకటి. మిథ్యా పాఠసభ్యములను గురించియు ధర్మములగురించియు దెలిసికొని వానికొరకు మీరు వీలైనంతవరకు కృషియొనర్చవలసి యుండును.

ప్రస్తుతప్రభుత్వ విద్యావిభాగమునందు, దైత్యక దేశరెండును లొపించియున్నవి. ప్రస్తుతవిద్యావిభాగముననునది

నింత దుష్ఫలితముల గలుగుచుండుట కిదియే కారణము. జాతీయ విద్యాలయములందు గలపాఠ్యపుస్తకములన్నియు ఇతరవిషయములందును ప్రభుత్వపాఠశాలలయందునలేనే యున్నను దేశభక్తియు నీతిదాయకమును మతభోధయు గలపాఠ్యపుస్తకము. బాల్యసరియగు పౌరులుగావలెననిన నీరెండును తప్పక అనుసరము. ప్రభుత్వమువారిచే నిర్మాణము పగుపబడిన జాతీయవిద్యులొకటి- ఆయుర్వేదమొకటి. ఎంతయోగావ్య అందోళన మొనర్చబడిన తరువాతను ప్రభుత్వమును స్వప్రయత్నములతో కొంతపనిజేసిన తరువాతను ప్రభుత్వమునా నాయుర్వేదముయొక్క యువయోగము నంగీకరించుట తప్పనిసరియైనది. ఆయుర్వేద పునరుద్ధరణము జాతీయోద్యమతరంగములలో నొకటి. ఆయుర్వేదమునభ్యసించుటవలన మీరు ఆత్మగౌరవమును వేశాభిమానమును గలపాఠ్యపుస్తకము.

మనదేశమునందే గాక-ప్రపంచ మంతటను గాంధీ మహాత్ముడు త్రవ్వకము పునరుద్ధరణ నంగీకరింపబడినది. అందుచే మనయాదర్శమునందుట కాతని నిలబాటు, మార్గదర్శకత్వమును మన ముపేక్షించవలెను. గాంధీమహాత్ముని గురించి తెలియని పురాతనయుగముల మూడుముఖ్యగుణములను మీరెల్లపుడును మనమనం దుంచుకొనవలెను. (1) ఆత్మభక్తి (2) త్యాగగుణము (3) తపస్విత్వప్రపరత. (4) తానేమిబోధించునో దానిని తాను స్వయముగ నాచరణయందుపెట్టుట. ఈగుణములను గమనించుట దేశీయజీవితమునందు ముఖ్యమవసరము.

మేము స్వరాజ్యము ననుభవించి ననుభవించినను అనుభవించకపోయినను- స్వరాజ్యము ననుభవించునది భావిపౌరులగు మీరు అందుచే నాయాదర్శముకొరకు మీరు వీలైనంతయైన పనిజేయవలెను. మీదేశీయములగు వస్తువులను సహయించుటలో నభిమానము గన్పరుపవలెను. కద్దరును ధరించుటయందు గర్వింపవలెను. వీలైనయెడల ప్రతిదినము కొంతసేపునూనెవడవలెను. జాతీయోద్యమమునందు కద్దరు చాలముఖ్యమైనది. కద్దరు భ్యమయినందు ప్రతివారును పాల్గొనవలెను. దేశముయెడలగల ప్రేమకు అదియొకగుర్తు. ఇందువలన- పాశ్చాత్యదేశము కెంతయోకాలమునుండి సంక్షోభమునకు పాలుగుటకు కారణమైన ధనస్వాములయుద్యమము గాని, సమస్తివాదులయుద్యమము గాని మనదేశమున ప్రవేశింపజాలవు. దేశమందుగల సర్వస్వముల వారియెడలను సమభావమును- భ్రాతృభావమును మీలో పెంపొందించు కొనవలెను. మీలో- సాంఘిక ద్వేషములను, వైషమ్యములను తొలగించుకొనవలెను. ఆంధరియెడలను సత్సమాన గౌరవభావములను గన్పరుపవలెను. ఒకవర్తముకంటె మరియొకవర్తముధికమని యెంచువారను సాభ్రాతృత్వమునందుటకు వీలులేదు. పరిమాణములకుమ్రమే మైత్రియొండగలదు. హిందూయోధులు అస్పృశ్యతానివారణకు పాటుపడుట మరియొకవిధి. ఇందువలన పంచములతో కలిసి భుజింపవలెననిగాని, వివాహముల నొనర్చుకొనవలెననిగాని నాయుద్యమముగాదు వారను మీతో సరిసమానమానవులని పరిగణింపవలెనని గోరుచున్నాను. పంచములను అట్టి సరిసమానభావముతో జూడనియెడల వారు మనశత్రువులలో చేరకుండ నెక్కువకాలముండదు. అందును కలసికేగాని స్వరాజ్యము జేయవలెను. ఇంతవరకును గల మనస్సంకోచములను పోగొట్టుకొనుటకు మీరు ప్రయత్నింపవలెను.

అధ్యక్షుడుపర్యాసకునకు కృతజ్ఞతా వందనముల దెలుపుటతో సభ ముగిసెను.

“రాజీమక్కు” స్త్రీమగ్న

బొంబాయి, మార్చి 9:— ఏప్రిలు 10 తేదీన బొంబాయి నుండి బయలుదేరు వి. ఆంధ్రుడు. రాజీమక్కులో లండనుకు పోవడలచిన ప్రయాణికులు ఏప్రిలు 23 తేదీ రాత్రి మార్చెయిల్నువద్ద “రాజీమక్కు”లోనేయుండవచ్చుననియు మరునాడుదయము “నార్మిరా”లోనికి పోవలెననియు మెసర్సు మార్కెస్సాన్ మెకెంజీ. అందుకంపెనీవారు చెప్పుచున్నారు. (ఆ. పే.)

సక్సన్ దంతచూరము:- పల్లవ్యాధులను పొగొట్టుటకు ఇదియే మంచి బోషధము. 1 డెజను రూ. 1-4-0.

టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నెం. 1 ఆలంగా తల్లికొండ తిరువల్లి శ్రీ. జి. మదరాసు.

యూనివర్సిటీ సంవత్సరాంతపు పరీక్షలు

16-3-25 తేదీన మన సినిమా కళా మండలమునది. అందుకొన్ని ముఖ్యవిషయములు చర్చకు రావచ్చును. బందరు నోబిల్ కాలేజిలో నయినా లెక్కరకగా నున్న శ్రీయుతి పాశుపట్టాభిరామయ్యగారి రతిప్రాముఖ్యమైనతీర్మానమునను నోటిసయిచ్చి యుండెను. ఆయన తీర్మానము ఇప్పుడు జరుగుచున్న యూనివర్సిటీ సంవత్సరాంతపు పరీక్షలు వెనుకటివలెనే దిశబదుమానమున జరుగవలెనని యున్నది.

ఇది మనరాజధాని కలిప్రాముఖ్యమైనదని తెలుపుట సందియము లేదు.

ఈ పరీక్షలు 1909 వరకు దేశంబరు మాసమునంద జరుగుచుండెడివి. స్కూలుమైల్ విధానమునకు తోడుగా నిడిగూడ మార్చబడి మార్చి, యేప్రిల్ మాసములందు జరుగుచున్నది.

ఈ మార్పువలన విద్యార్థి ప్రపంచమున కవిత్వమున వాటిల్లినది. చెన్నరాజ్యమున మార్చి, యేప్రిల్ మాసములలోనేవిని యందరికిని తెలియును. మన మభ్యసించునది పరదేశీ విద్య. దేశీయవిద్యయే యెంజకాలమునందు నభ్యసించిన నమృతకష్టము. అందుచేతనే మన పూర్వీకులు వేదపఠన, శాస్త్రపాఠములు మున్నగునవి చల్లని యురలోగయమునకు పూర్వము నందును సాయంసమయములందును వల్లెలు వేయించెడివారలు అందునను విదేశీవిద్యను నేర్చుకొనుట కష్టము. విద్యార్థులెంతో కష్టపడినగాని యది లభ్యముగాదు. ఎంజకాలములందు పరీక్షలను జరుపుచుండుటచేతనే బాల్య యాగోగ్య మనాటి అడుగంటి యున్నది. అందుచే మార్చి, యేప్రిల్ మాసములందు పరీక్షలు విద్యార్థుల దుర్బలల జేయుచున్నవి.

ఇది యటుండ దేహపాటవమునకు న్యేచ్చగా నాడుకొనుట పరిశ్రమజేయుటకు జనవరి ఫిబ్రవరినెలల భారతవర్షము యనుమాటయైన బుతువు. అందుచేతనే ప్రతిరాష్ట్రమునందును ఆనెలలందు ఆటలు, పందెములు జరుగుచున్నటు. అనుదినము మన మందరము ప్రతికాముఖమున జూచుచున్న యున్నారము. జాత్యభివృద్ధి బాల్యభివృద్ధిమీదనే యాధారపడియున్నది. బాల్యుల సకాలములో దేహపాటవమునకై పరిశ్రమ చేయక తప్పదు. యేప్రిల్ మాసములందు పరీక్షలు జరిగిన బాల్యులకు న్యేచ్చగా నాటలంద విశ్రామకాలమును గడపుటకు గూడ మున్ను పుట్టు. పరీక్ష విషయమై గారాంధాళనతో నుండురు. ప్రపంచమున ఆటలకి తగిన బుతువులందు పరీక్షలుపెట్టురు. పరీక్షలెప్పుడు అట్టి బుతువునకు ముందే గడచిపోవును. కాని యిచ్చటి సరిగియులేదు. మన బాగోగ్య లెక్కించువారరును ఎంజకాలములో దొలందరు పర్యతృంగములపై చల్లగ పరిశ్రమప్రయత్నము చేసినదియు కొనుటయందు కాలము గడపుదురు. దేశంబరుమాసమునందున యిచ్చటనేయుండి కొద్దికాలములో మార్పుల బంపవలయుండును. పాశ్చాత్యుల లాభమునకే యీ యాచారము మున్నుబడిన గాని భారతీయులభివృద్ధి కెంతమాత్రముగాదు పరీక్షలు దేశంబరు మాసమునకు మార్చిన కొన్నికష్టములు సంభవింపవచ్చునని కొందరు తెలంపవచ్చును. కలవులయందు మార్పులందునని భావించురు. అప్పుడు సంవత్సరమునకు 2 నెలల కలవు లిచ్చుట ధర్మమాయను ప్రశ్న మొనెట్టిగలదు. వేసవిలో రెండుమాసములు నెలవు లుండవలసినదే. విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు అందరు విశ్రాంతి ఆకాలమున దీసికొనక తప్పదు. బాల్యులకు తగిన పని నిచ్చి పాఠశాలల దెరచినవెనుక పరీక్ష (తరగతివి) బెట్టిన బాల్యుల నేర్పిన విద్యను వారు.

దేశంబరులో పరీక్షలు పెట్టిన తర్వాత జనాబు కాగిముల దిద్దుటకష్టముగాదా? ఇప్పుడే రెండునెలలు పట్టుచున్నది ఎట్లు అనవచ్చును. దానికి జనాబు పరిశ్రాధికారులసంఖ్య వృద్ధి జేయుటయే మార్పుమందిని నియమించిన పరిత్యగలో కాగదు. బాల్యులకు మానసికముగను, శారీరకముగను దేశంబరునెలల పరీక్షలు జరుగుట సవరము. నవంబరు దేశంబరునెలలు చల్లగా నుండుటచే విద్యార్థులు యెక్కువ కాలము కష్టపడి చదివినవారి యాగోగ్యము చెడదు. కాన నెనెలలసంఖ్య తీవ్రమయ్యె దిర్ఘముగ నాలోచించి పరీక్షల దేశంబరు మాసమునకు మార్పులను సమర్థింతురని తెలచుచున్నారము. నెనెలలవారు పాశ్చాత్య సాధకులు ప్రతిభుటించినను లెక్కింపక విద్యార్థుల జ్ఞేయగోరువారంద రీతీర్మానమును బలపరచెనని యాశించుచున్నాను. ఈ విషయమై పలువురు ప్రతికాముఖమున 16 వ తేదీ పూర్వము ఆందోళన చేయుటకు గోచున్నాను.

గుంటూరు. ఒక ఉపాధ్యాయుడు

దేశ వార్తలు

యూరపులో శాంతి

(సామ్రాజ్య సంరక్షణము)

ముందు జాగ్రత్త

లండన్, మార్చి 9:—చనమంటి దాడి ఆకస్మికముగ తేటపడినది. సామ్రాజ్యమును గాపాడుటకు చాంబర్లెనుగాను అయిదుగురు గలిసి ఒడంబడికను జేసికొనుటకు తలచిరి. మొమ్మియనులు ఉద్దేశించినవని మార్చింగుపోస్తు పత్రిక ప్రాయమన్నది. యూరపును పసిఫిక్లో వదలివెట్టరాదని నూచించుచున్నది. యూరపులో శాంతిలేనంత వరకు సామ్రాజ్యమునకు ప్రమాదమే యనుచున్నది. సామ్రాజ్యము స్థిర పరిస్థితులందు నీర్వహించు అంతర్సామ్రాజ్య వర్తకమును పెంపొందించుట ప్రజాత్మియలకు వీలగుననుచున్నది. యూరపు శమస్థితిలో ప్రమాదకరముగ నున్నను అది బ్రిటిష్ జామిని యనులయందు బయలుదేరిన జాతిద్యేవ శమస్థితియందు ఎందులకు కొలుగనున్నది.

బెర్లిన్ సహకారమును నల్పుట

సదుద్దేశ్యము

లండన్, మార్చి 9:—జర్మను సూచనలు చాల ముఖ్యమైనవి. జర్మనీకి గలపుకొని ఉభయత్రా అపాయము లేకుండ ఒడంబడికను జేసికొను విషయమై ఆలోచించుట చాల అవసరము. ముఖ్యము, అతిజాగ్రత్త ఆలోచించవలెను. ఈపర్వా లింతవరకు పూర్తికాలేదు. కాని ఇంతకంటే ముందేన్నదును ఇట్టి ఏర్పాటు లింతలాభకరముగ నూచింపబడలేదు. సదుద్దేశ్యముతో శాంతిని బెర్లిన్ ప్రయత్నించుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. ఈ యవకాశమును గోల్పోకూడదు.

ఒడంబడిక విధానము

లండన్, మార్చి 9:—రీచిస్టాను విజ్ఞాపన పంపుము లు స్పెన్సర్ గారు 11తేదీని సంగతులను తెలియజేయు నులు నూచించిన ఒడంబడిక వరకులను ప్రకటించెను. ఈవిధానము అభివృద్ధి గాంచలేదని జర్మన్ ప్రభులు తెలుపుచున్నవి. ఇంతవరకును జర్మనులు దీనిని లేదట. ముందు జేసికొనవలయున్న ఒడంబడిక నూచించిరట. జర్మనీలేకుండ జేసికొను ఒడంబడిక యోజనముననున్నారట.

కర్జన్ ప్రభువు

శత్రుచికిత్స

లండన్, మార్చి 9:—నేటియుదయమున కర్జన్ ప్రభు శత్రుచికిత్సను జేసిరని తెలుపుచున్నారు. బాగానే యున్నారు. కాని కొద్ది భయముగానే యుండును.

ఆస్త్రియా ఆర్థిక పరిస్థితులు

లండన్, మార్చి 9:—దేశములో ఆర్థికపరిస్థితులు అననుకుటచే ప్రజలు పన్నులను, వాయిచాల ప్రకార ప ఆస్త్రియా ప్రభుత్వమునా రంగీకరించిరి.

జర్మన్ వైద్యములు

ఒడంబడికను నెరవేర్చుట

కామన్సు సభలో ప్రశ్నలు

పిట్ట, మార్చి 9:—చాంబర్లెనుగాను లేనపుడు కామ విజ్ఞాపన వ్యవహారములను గూర్చి కొన్ని ప్రశ్నలను ర్నియిల్లు ఒడంబడిక ప్రకారము జర్మనులు వైమా దళములను ఏర్పాటు జేసిరాయని అడిగిరి. ఈవర ప్రతికేయవలసినవనే తెప్పితిమని ప్రధానామాత్యుడు త్తరము సోపగను.

సెంటుపాలు దేవతము

ను ఈసెంటుపాల కొంతవరకు మూసివేసెదట. మరల ర్మపు పరిస్థితులను జాత్యంతముగ ప్రవేశపెట్టుటకు కొంతకాల గార్చనను ఆపుజేసిరి.

ఇంగ్లీషు వేనవికాలపు గంటలు

నేర్పాటు జేయు విషయమై సభలో రెండవ పర్యాయము అంగీకరించుచో దానినే శాశ్వతముగ జేసెదమని కామన్సు సభలో ప్రకటించిరి. ఏప్రిలు ప్రారంభమునుండి అక్టోబరువరకు ఏర్పాటు జేయబడును. వచ్చే శుక్రవారము రెండవ పర్యాయము దీనిని ఆలోచించెదట. ప్రభుత్వమువారు దీనిని ఆమోదించెదరనే అనుకొనుచున్నారట.

బెంగాలు వాయవ్య ఇనుపదారి

లండన్, మార్చి 9:—1250000 పౌనుల ఋణమునకు ప్రాప్త్యమును ప్రకటించిరి. పట్టా పూర్తి అయినది.

ప్రధాన కార్యక నాయకుడు (విప్)

బెన్సువురుగారి రాజీనామా

లండన్, మార్చి 9:—అనాలోగ్యముచే పార్లమెంటు కార్యక రక్షక నాయకత్వము (విప్) బెన్సువురుగారు వదలుకొనిరి. హెండ్రెక్స్ గారు ఈతనిస్థానే నియమించబడెదరను కొనుచున్నారట.

సామ్రాజ్య వస్తు ప్రదర్శనము

బర్మా పాల్గొనుటలేదు

లండన్, మార్చి 9:—ఈ సంవత్సరము సామ్రాజ్య ప్రదర్శనములో బర్మా, ఫిజీ, పాల్గొనవని కామన్సు సభలో స్పష్టములగు గారనిరి. బర్మాభవనమును తీసివేయించిరి.

జర్మను రిపబ్లికు అధ్యక్షుడవని

జి 5 గురు అధ్యక్షుడు అందుకొనుచున్నారట. మార్చి 5న పీటర్స్ బర్గ్, హెల్స్ లుక్, హెర్స్ బెర్గ్, హెర్ జూన్ జేక్ హెల్ బెర్గ్ జూగార్డు అధ్యక్షులుగ నుండవచ్చును. సోవెరిగ్టు కమ్యూనిస్టు నాయకుని గూడ పేర్కొనెదరట. ప్రజాపక్షము తరపున నిలుచు నభ్యర్థిని వీరు బలపరచెదరట.

అమెరికను సెనెటు

డాన్ సేనాని మందలించుట

లండన్, మార్చి 9:—డాన్ సేనాని ఉపాధ్యక్షుడు కాగానే సెనెటులో ప్రారంభోపన్యాసమును గావించిరి. చాలవిపరీతముగ నుండెను. కలవర ముదయించెను. అతికఠినముగ మాట్లాడిరి. బలవంతము బ్రద్దలగొట్టి మాట్లాడిరి. స్వలాభములనే చూచుకొనుచు కాసనములను మంట గల్పి రనిరి. స్వల్పశంఖ్యాకులను ఖండించిరి. సెనెటుసభ్యులు తమకీయబడిన అధికారమును అవకాశమును దుర్వినియోగము జేసిరనిరి.

పూర్వమువలెనే కొందరుగలసి ప్రమాణము జేయవలెననిరి. ఒక్కొక్కరే చేయరాదనిరి. తీవ్రముగ సభ్యులు ఆక్షేపించిరి. అసమ్మతిని జూపిరి. బహిరంగముగ పగదీర్చుకొనెద మనిరి. డాన్ సేనాని మాట్లాడినది చాల తప్పునిరి. కాని, ప్రేక్షకులు వార్తాపత్రికలు డాన్ గారిని అభినందించి పొషించెను.

జాతీయమితి

ప్రారంభసభ

మ్యాండ్లేటు రాజ్యములకు ఋణములు

లీసెల్ట్, మార్చి 9:—జనీవాలో జాతీయమితి సభ జేదు సమావేశ మాయెను. పనిమాత్రము నిజరూపమును దాల్చలేదు. కొందరు సభ్యులు ప్రయోజేటుగాగూడ కార్యక్రమమును పరిష్కరింప సమకట్టిరి. అస్టిక్ చేపట్టెనుగా రధ్యక్షత వహించిరి జాతీయమితి ఆర్థికపత్రమును గూడ చర్చించిరి. జనీవా ఒడంబడిక విషయమును చర్చించుటకు కొద్దిరోజులు ఆపుజేసిరి.

ఫ్రెంచి ప్రతినిధి, బ్రియిందుగారితో మాట్లాడుటకు చేపట్టెనుగాను ప్రయత్నించిరి. మ్యాండ్లేటు రాజ్యములకు ఋణము నిచ్చుటను గూర్చియు పెట్టుబడిని పెట్టుటనుగూర్చియు ఆలోచించిరి. జూనులో సమావేశమగు మ్యాండ్లేటు సంఘమువారికి తెలియజేయుట కొప్పుకొనిరి. తెలియమున్నీడకా ప్రతినిధులు వచ్చేవరకు దీనిని నిశ్చయించవలదు.

రహస్యములను వెల్లడించెదమని

బెదరించుట

ఇట్టి నేరములను రహస్యముగ విచారించవలయును

(కామన్సుసభలో చర్చ)

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, మార్చి 10:—రహస్యములను వెల్లడించెదమని బెదరించు నేరములను రహస్యముగ విచారించవలయునను తీర్మానము కామన్సుసభలో ప్రవేశపెట్టబడెను. కామన్సు సభ్యుగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుట ఇట్లు రహస్యముగ దామప్రయత్నము లవల్ల ఎట్టిలాభముకలుగదనిరి. విద్వండుకాంక్షితుల సంబంధించిన ఏ. గారెవరో ఇంగ్లాడువారికి మాత్రము తెలియలేదుగాని ప్రపంచమునందందరకు తెలిసెను. ఇట్టి నేరములు చేయువారిపై శిక్షలను జరుపుట సాధ్యముకావడమనే తగుతనశిక్ష (బాటిలవో డెబ్బలు కొట్టుట) విధించుట కవకాశమువీలగునట్లు చట్టమునవలంపయత్నించెదమని బాయన్నను హిప్పగారు చెప్పిరి. తీర్మానము నిరాకరింపబడెను.

లండన్, మార్చి 10:—కాత్మాలికముగ కార్యక సభ్యుడగు కర్మపుడే గారు సభకురాగూడదను నిర్ణయమును రద్దుచేయుచు కార్మికుగారు కామన్సుసభలో ఉపహరించిన తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడెను.

జపానులో సోవియటు ప్రతినిధి

మస్కో, మార్చి 9:—విక్టర్ కావుగారు జపానులో సోవియటు ప్రతినిధిగ నియమించబడిరి. జర్మనీలో 1919-21 లో సోవియటు ప్రతినిధిగ బనిజేసెను.

కర్కుడ్ యుదంతము

ఆంక్షను తొలగించుట

కార్యకపక్ష అభివృద్ధిసభకార్యసము

నువనంపారించుకొనుట

లీసెల్ట్, మార్చి 9:—చెంబర్లెనుగారు విజ్ఞాపన వ్యవహారములనుగూర్చి పోయిన గురువారము చెప్పెనున్న సమయమున ఆందరును బూర్తిగ దానిని వివరించెనయి అట్లురాగూడదనియు సంకల్పించి కర్కుడ్ గారు అద్దపమ్మటచే ఆంక్షను జేసితిమనియు ఇటీవల ఆతడు బుద్ధిపూర్వకముగ చేయవలెనని అల్లరిజేయలేదని తెలిసెనని హాపుగారు చెప్పిరని ప్రధాన మంత్రి తెలియజేసెను. మద్దానాట్టుగాకు తన అభివృద్ధిసభకార్య సము నువనంపారించుకొన్నచో కర్కుడ్ గారిపై విధించిన ఆంక్షను తొలగించుటకు శిఫార్సు జేసెదమనియు ప్రధానామాత్యుడు తెలియజేసెను. తన యుద్దేశ్యము ఇందుకేగదా యని తలంచి అందుల కంగీకరించెను. రేజిటితో ఆంక్షరద్దగును.

కెమాల ప్రభుత్వపతనము

గావచ్చును

కాన్స్టాంటినోపిలు, మార్చి 7:—ఈసంవత్సరము ముగియులోపుగ కెమాల ప్రభుత్వము అంతరింపవచ్చును. తర్జ్యము మునుపటికంటే ఈపర్యాయము కుదులతిరుగుబాటు ప్రమాదమైనదనుచున్నారు. ఈవిషయమునకు కారణము మతసంబంధమే గాక జాతీయభావముగూడ తోడ్పడినవనిరి. వారు కట్టుదిట్టముతో వున్నారు. సాయుధులై యున్నారు. ఇంకొక 25000000 వర్కులతో కెమాల ప్రభుత్వమును అంతరింపజేయగలరనుచున్నారు.

గ్రీకుమతాచార్యుడు

గ్రీకుమతసంబంధ మగు కార్యాలయసమస్య తరిమిగొరమైనట్లే తెలియుచున్నది. క్రొత్త ఇంకొక ప్రదేశమున నిర్మించుకొనవలె ననిరట.

ఆసియావాదులు

లై సెన్సులు

ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న ఆసియావాదములచే కర్మలు కాలిన్సుగారు ట్రాన్సువాలులో నున్న ఆసియావాదులకు లై సెన్సులను మరల ఇవ్వగూడదని ప్రవేశపెట్టవలయున్న చట్టము నువనంపారించుకొనిరి.

వైకంఠో మహాత్మనిదినచర్య

నిన్న 10 వ తేదీని జరిగిన సంగతులు

నిన్న ఆరుగోడయ సమయమున ఆశ్రమమున ప్రార్థనలు జరిగినట్లును మహాత్మ్యునిగూడ ఆశ్రమవాసులతో కలిసి ప్రార్థనలు గావించెను. ప్రార్థనలు ముగిసిన పిమ్మట వారికి హిందూదేశము గావించెను. "నేనిచటికి రాగలిగినందులకు చాల సంతసించుచున్నాను. మీకు విజయము కలుగువరకును సత్యాగ్రహమును సాగించుచునే యుండవలెను. నేనిచటికి వచ్చినను కారణమున మీతో నెట్టిసంప్రదమును కలుగగూడదు. మీలో చాలమంది కర్మనిరతులుగాని వాక్యములు కారని నేనెరుగుదును. మీడిక్షకు మిమ్ము చాల ప్రశంసించెదను" అని మహాత్మ్యుడు నుడిచెను.

సంధ్య సములు

కేరళ వై. ఎం. సి. ఏ కార్యదర్శి ప్రాంత బ్రాహ్మణుడు గారును తిరువాన్కూరు పోలీసు కమిషనరు పిటుగారును కర్మదేవిద్రవిడగురుకుల ప్రధానాచార్యుడు పి. వి. ఎల్. ఆయ్యరు గారు మహాత్మ్యుని సందర్శించి సంభాషించిరి. వైకం సత్యాగ్రహమునుగూర్చియు పిటుగారు మాటలాడిరి.

గురుకులమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశ్వరులు సహవర్తి భోజనము చేయవలెనను విషయమును గూర్చి ఆయ్యరుగారు విన్నవించగా అట్లు భుజించుట కష్టపడనివారిని నిర్బంధింపగూడదు. అట్టివారు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా భుజించుటయే మంచిదని మహాత్మ్యుడు నుడిచెను.

పూర్వాచారపరాయణులతో సంభాషణ

వైకం పూర్వాచార పరాయణులు మహాత్మ్యుని యాహ్వానింపగా మహాత్మ్యుడు, రాజగోపాలాచారి, మహాదేవశేషాయ, రామదాసుగారి, కృష్ణస్వామయ్యరుగార్లును యిందఁబరుత్తి వంటిదిగా కింటికి వెళ్లిరి. మూడు గంటలసేపు మహాత్మ్యుడు వాటితో సంభాషించెను. మహాత్మ్యుడు కొన్ని సూచనలను చేసెను. మధ్యస్థుల పరిష్కార మంగీకరింపవలెను. లేదాసంస్థానవాసులగు ప్రజలందరి అభిప్రాయమును తెలుసుకొని హెచ్చుమంది జరిపవలెనని చేయవలెను. లేదా గొప్ప పండితుల యభిప్రాయమును తెలుసుకొని ఆ ప్రకారము చేయవలెను, అని మహాత్మ్యుడు సూచించెను. వారు వ్రాసినలో ఏపద్ధతికిని గూడ అంగీకరింపలేదు.

బహిరంగసభ

సాయంత్రము గొప్ప బహిరంగసభ జరిగింది. పదివేల మందివచ్చిరి. పోలీసుకమిషనరు పిటు, జిల్లా సేజిస్ట్రీలు సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు, కృష్ణయ్యరు (ఎం. ఎల్. సి.), గార్లుగూడ సభకువచ్చిరి. అంబలప్రభాతాలాకా ఎజవాలు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. 9వ తేదీని సన్మానపత్రమును సమర్పించిన వైకంపాఠకులను నిన్న సమర్పించిన ఎజవాలుకుగూడ మహాత్మ్యుడు పంపనము లొసరించెను. "పూర్వాచారపరాయణుల రిజిస్ట్రీ ఉత్తరమునుగూర్చి నాకువింతలేదు. భిన్నాభిప్రాయములు కలదని నేనెరిగియున్నాను గాని సత్యాగ్రహుల దైర్ఘ్యైర్ధ్యములు మొదటినుండియు నాదృష్టి నాకక్షింపవచ్చును. సత్యాగ్రహులవలన లోపములు కలిగినచో నవిబుద్ధిపూర్వకములు కావు. సత్యాగ్రహమే ఒక మాత్రసాధారణము. అస్పృశ్యత అసామాన్యత అను బహిష్కరణములకు పాఠాచార్యుడైన సాదరులు అవీధులలో తిరుగుటకుగల నిరోధములను తొలగించుటకే యీసత్యాగ్రహము జరుపబడుచున్నది. ఇది న్యాయమును నాతియనుగుహత్ము. నేను నీవారిన హిందువులుగాన నేను చాలా ప్రార్థనలను పరిశోధించితిని. అస్పృశ్యత అసామాన్యత అనువిధర్మకాస్త్రములలో నెచ్చటనులేవని నేను నిర్ధారణ గాచెప్పగలను. ఏమతమునందైనను ధర్మములు సహేతుకములు కానిచో ఆదరింపబడవు. శ్రేణుల కాస్త్రప్రమాణమువలన ప్రజల అవరణలభింపదు. పూర్వాచారపరాయణులతో చాలదూరము మాటలాడితిని గాని నావాదమువలన వారిలో కొంచెమైన మాద్యక్షకులగనంతులకు చాల చింతించుచున్నాను. కాని నేనందుల న నిరాకరేందువాడనుగాను.

సత్యాగ్రహము నిర్బంధవిధానముకాదు. క్రమముగా నమృతము కలుగజేసి వశపరచుకొనదగిన కాంతిసాధనము. ఇవానుగారు కాసనసభలో నుడివినవాక్యములు ప్రశంసనీయములు. వానిని నేనానందించుచున్నాను. పోలీసు జారికిని సత్యాగ్రహులకును సఖ్యురగా పనులుజరుగుచున్నవని తెలుపగలిగినందులకు నేను సంతసించుచున్నాను. మాధవిక్వాసములు యాభిమానులకు చాలకాలము పట్టును. అస్పృశ్యత వంద

లాది వర్తనములుగా వేరూనిన మూజవిక్వాసము. మీరు ఆసారమును ఓరిమిని బూనవలెనని నేను సత్యాగ్రహమును బూనిన నాసోదరులను హెచ్చరించితిని. వైకంఠోను మట్టు పట్టును బహుజనాభిప్రాయము సత్యాగ్రహముకే అనుకూలముగానున్నది. ప్రపంచవాసుల అభిప్రాయము చాల అనుకూలముగా నున్నది. సత్యాగ్రహములు కాంతముగను ఉదార భావముతోను ఓర్పుతోను కష్టములను సహించుచున్నచో విజయాలగుట నిశ్చయము. ఇవానుగారి ఉపన్యాసమును బట్టి చూడ దొరతనమువారు నిష్పక్షికుముగా నున్నారనియే తోచుచున్నది. అది ధరియైనను కాకున్నను దొరతనమువారి సంబంధములేకుండ యిరువత్తులవారును సమాధాన పడినచో చాల ప్రశంసకు పాత్రులుగుదురు. అని మహాత్మ్యుడు నుడిచెను. నేను మధ్యాహ్నము మహాత్మ్యుడు అత్యంత బయలుదేరెను. అటు నుండి క్విలను వెళ్లెను. (ఆ. ప్రె. పెం. లం.)

తిరువనంతపురం శాసనసభ

సభ్యులు లేచిపోవుట

తిరువనంతపురం మార్చి 10:— శాసనసభ నేడు 11.30 నిమిషములకు సమావేశము కాగా ప్రయోగాపు అల్ల వెన్నులను తగ్గించివారని నిన్న సాయంత్రమున సభ్యులు చెప్పకొన్న వానికి వారు జెప్పకొన్న విషయములు సరియైనవి కాననియు కాన్సిలు అసెంబ్లీ సభ్యులలో గడచిన యిరువది యేండ్లనుండి యున్నటువంటి భేదములుగాక అనూయజనకములగు కొత్తభేదములను ప్రభుత్వమువారు కలుగజేయుటలేదనియు అభ్యర్థింపబడులు చెప్పెను. మరియు ప్రభుత్వమువారన తానే కాదు నావున వారి ప్రశ్నలకు వెంటనే జవాబు చెప్పజాలననియు యీసంగతులను మహారాజీ రీజెంటుగారికి తెలియజేయవలసి యున్నదనియు చెప్పెను. సభ్యులు వెంటనే జవాబులు కావలెనని పట్టుబట్టిరి. అట్టిజవాబులు దొరుకుట అసందర్భమైనది గావున 13 గ్లూ సభ్యులంతయు తక్కినవారందరును కట్టగట్టుకొని లేచిపోయిరి. ఆ 13 గ్లూ సభ్యులు చెప్పకొన్న సంగతులను సభలో వినుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ఫీట్ యింజనీరు హాకిన్సుగారు

తిరుచనాపల్లి మార్చి: 9:— మదరాసు ప్రభుత్వమునకు ఫీట్ యింజనీరు హాకిన్సుగారు నిన్నటిదినమున యిచ్చటికివచ్చిరి. వారు పి. మెక్లీవ్ పి. సి. యస్ గారితోను వరదలలో కమిషనరుగా నియమింపబడిన వర్మన్ పి. సి. యస్ గారితోను సర్టి. జేకాచారి గారితోను కలిసి పెద్ద ఆనకట్టదగ్గరకు మోటారులో పోయి ఆసట ఆనకట్టను ఉత్తమాసరని యింకా కొన్ని యితరప్రదేశములను తనికీతేసిరి.

తిరుచనాపల్లి జిల్లాభూస్వాముల సంఘములో కొందరు యిం. డి. లెక్చ్యూరారాయణగారి యధ్యక్షాధిక్రీంద ప్రభావయింజనీరు దగ్గరకు రాయవారులుగాపోయి తిరుచనాపల్లి జిల్లాలో కాలువల యొక్క మొదటి ప్రజేతులను బా. చేయుటగాని తేక కత్తెదామును నిర్మించుటగాని మిక్కిలి యవసరమని చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

ధిల్లీ వార్తలు

ధిల్లీ, మార్చి 10:— మార్చి 28 తేదీ యాప్రాంతమున మేజరు జెనరలు హెచ్. ఓ. పారుగారు 60 కోట్ల సెలవుమీద యిండియానుండి వెళ్లిపోవుదురు.

నైన్ముండు ముఖ్యప్రదేశమున లెఫ్టనెంటు కలనల్ లైలుగారు తానుచేయుచున్న డిప్యూటీ మిలిటరీ కార్యదర్శి పనితోడుగా మిలిటరీ కార్యదర్శిగానూడ పనిచేయుదురు.

ఎ. ఎల్. పార్సన్నగారు పారిశ్రామికకాఖ్యకులేగారికిని దులు. కార్యదర్శిగా పనిచేయుదురు. ఆసమయమునలేనారు పరిశ్రమలలో సభ్యులుగా నుండెదరు.

రాజప్రతినిధి స్థానమున జరుగు తాత్కాలికమార్పులకు లన యిండియా ప్రభుత్వపు శక్తి తెలియట కదలుటకు నిర్ధారణ చేయబడిన తేదులలో మార్పులుండవు.

లిట్టునుప్రభువు క్యాపిటమునకు బోవదంబిగాడని ప్రకటించబడిన స్టేటుమెంటు నిజమైనదికాదు.

రైల్వే ప్రభావ కమిషనరు హిందేగారు 14 తేదీన కత్తిమోత్తరసరిహద్దు రాష్ట్రమునకు బోవుదురు. అచ్చట బైబరు రైల్వే మత నిభిచే పి. లా హో రు కు వచ్చి అచ్చట 19 తేదీ ననుండి 21 తేదీ వరకు ఉండును. అచ్చటినుండి 28 తేదీన బయలుదేరి ధిల్లీకివచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

కాన్పూరువాలికా విద్యాలయ

నూతన భవనము

సర్. విలియం మారిసుగారు

ప్రారంభోత్సవమును గావించుట

కాన్పూరు, మార్చి 10:— నిన్న సాయంత్రమున బాలికావిద్యాలయ నూతనభవనముయొక్క ప్రారంభోత్సవమును గవర్నరు సర్ విలియం మారిసుగారు గావించిరి. విద్యాలయ నిర్మాణకసంఘాధ్యక్షుడు రాయబహదూర్ బాబు ఆనందస్వరూపగారు గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్రమును చదువుచు విద్యాలయ చరిత్రను చెప్పి కొన్నిరోజులలో నది మోక్షముగా కావలెననిరి. సర్. శేషుమెట్టన్, కీన్, మ్యునిసిపల్ బోర్డు విద్యాకాఖ్యలవా కొనసగిన సహాయము విషయమై చెప్పి, అనుకొన్న వానికంటె భవననిర్మాణమునకు నిజముగా కర్షులు మించెననియు దీనికంతకును యిప్పుడు 46,000 రూపాయలు కావలసియున్నవనియు ఆనందస్వరూపుగారు చెప్పిరి. ఈమొత్తమునకును బాలికలకు వసతిగృహములు మొదలైనవానిని కట్టుకొనుటకై విద్యాలయమువద్దనున్న కొంతప్రదేశమునకును విద్యాలయ నిర్మాణకసంఘమువారు ప్రభుత్వమువారిమీద నాధారపడి యున్నారని చెప్పి ఆనంద స్వరూపుగారు నూతనభవనము తెరువబడినదానినిగా ప్రకటించవలసినదని గవర్నరును కోరెను.

గవర్నరుజవాబుచెప్పుచు పాఠశాలలో యింజనీరుకంటే యిప్పుడు యెక్కువమండ విద్యనభ్యసించుచున్నట్లు సన్మానపత్రముతో చదువబడుట యెంతయు శుభసూచకమనియు వారికున్న కష్టములు తమపాఠశాలకొక్కదానికే గావనిచెప్పెను. మైక్రొమీ రీవిద్య చాలవిట్లుమైనదిగా నుండవలెననిచెప్పి మోక్షసంగీతము అక్షరప్రయోగమునందుటకు సంతోషించెను. కాన్పూరులోనున్న విద్యావంతులను వర్తకులను యీసంస్థకు పూర్తిగా సహాయము జేయవలెను. శ్రీవిద్యనుకొంచి యిదివర కనేక ర్యాణములు మీకు జెప్పియుంటిని. దానివలన కలుగులాభములు మీకందగి కని తెలుసును. విద్యావతియును భార్యభర్త యొక్క సౌఖ్యము ననుమదింపజేయును. ప్రభుత్వమువారిదివరకే విశ్వాలయమునకు సాయముజేసియున్నాను. ఇంకను చేయగలిగినయెడల చేయుదురని గవర్నరుచెప్పుచు తుదకు హాస్యముగానిట్లనియె. మీరు ప్రభుత్వమువారి సాయమును గోరితేని, చక్కనివన్నము తురియవలెననియు మంచిపంటలు పండవలెననియు ప్రభుత్వమువారికి ఆదాయము మెండుగా రావలెననియు ప్రార్థింపవలెను.

గవర్నరుగారికి ఆభినందనములను సమర్పించుచు కాన్పూరులో శ్రీవిద్యాచరిత్రతో యూదినము జ్ఞాపకమునుకొనదగినదనియు, డాక్టరు శురేంద్రనాథసేన్ గారు తలపెట్టిన మహాత్మ్యమును గవర్నరుగారు పూర్తిజేసినట్లుగా యీభవనమే ముందుసంతతివారికి దెలుపు ననియు రాయబహదూర్ బాబు విక్రమజిత్ సింగ్ యం. యల్. సి. గారు చెప్పిరి. గవర్నరుగారి రాకకు గౌరవసూచకముగ అనేక ప్రకటనలు గావింపబడెను.

హెచ్. సి. డి. మోరానీహగారు వేయి రూపాయల విరాళము నొసరి దానిమీద వచ్చుసామ్యును గవర్నరుగారి పేర విద్యార్థినితే తనముగా కొనగవలె నని చెప్పిరి.

ఈవని ముగిసిన తోడనే గవర్నరు క్విన్న పార్కులో రాయ బహదూర్ బాబుబేహారిలాల్ గా కొనసగిన తోటని దుకుపోయెను. యూరపియనులు భారతీయులు 500 మంది పైగా అతిథులువచ్చిరి. గవర్నరుగారి చాయపట మొకటి థి: కొనబడెను. బాబు బిహారీలాల్ గారు అతిథులకు గవర్నరుగా నెరుకజేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

రేడియోసర్వీసు

అల్లాబాదు, మార్చి 10:— ఇండియన్ రేడియో టెలిగ్రాఫు కంపెనీతో చేసుకొన్న యొడంబడికపత్రముమీద యిరువత్తులవారును చేపాట్లుచేసిననియు, కాబట్టి యొడంబడిక ఆమరతులప్రకారము యిండియన్ వైరులను స్టేషను నొకదానిని నిర్మించి అచ్చటినుండి యునైటెడ్ కింగ్ డములో కన్పూర్ రేడియో శర్యీనును నడుపుటకు కంపెనీవాకు స్వత్రులనియు పయనీయత్రిక చెప్పుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రంగూడు, మార్చి 10:— బర్మాలో మేజరు జెనరల్ టెట్లరుగారు సెలవుతినుకొని పోయినందున వారిస్థానే కలనల్ కమాండంటు పి. వి. సాంగ్ ప్టకుగారు పనిచేయుదురు. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర ఖద్దరు బ్యాంక్ లిమిటెడ్ గుంటూరు.

సర్క్యులరు, 4-(6-3-25)

ఖాదీ వర్తకులు చేయవలసిన ఖరారునామా

1. ఇందువెంట నేతగాండు ఖాదీ వర్తకులు దగ్గరనుండి స్వీకృతపరిచిన ఖరారు నమూనాలు పంపుచున్నాము. ఖాదీ వర్తకులు ఖాదీబోర్డులకు తమతమ నేతగాండువలన యానమూనాలు సంతకముచేయించి పుచ్చుకొని మాకు తెలిపిన స్త్రీయంత నారాయణమూర్తి గారు పరిశీలించుటకు వచ్చెదరు. నేతగాండుకు ఎదురుగా ఖరారు వ్రాసియివ్వవలసియున్నది. దానినక భృతూడ పంపుచున్నాను.
2. ఏలూరులో 28-2-25 నయున్నా బెజవాడలో 18-1-25 తేదీనయున్నా అప్పలుపుచ్చుకొనువారు అంగీకరించ వలసిన వరతులు నిర్ధారణచేయబడినవి. వానిని తమతమజిల్లా ఖాదీబోర్డులు బెప్పకొన్నట్లు తీర్మానములు చేసి పంపగోరె దను.
3. ఇందుతో ఏలూరుతీర్మానము ప్రకారము "బీజ్" గూర్చిన నమూనాలు పంపుచును. ఆనమూనాలలో ఖాదీబోర్డు సభ్యులందరిచేతను సంతకములు చేయించి పంపవలెను. ప్ర త్తిక్రొత్తబుజుగమునకు నోటుతో బాటు "బీజ్" కాగితముగూడ పంపుచుండవలెను. అచ్చుభారములు రాగనే పంపుచును.
4. మిమిజిల్లాలకు మంజూరైన మొత్తములకు ప్రో నోటువ్రాయించి పంపవలెను.
5. ఈసంవత్సరము మొదటినుండి వసిన 2 సర్క్యులరు లలోని యంతములకు పంపినదిపోను తక్కినసంజాక్షియలు వెంటనే పంపవలెను.
6. జనవరి ఫీబ్రవరి నిశ్చయించిన పంపవలెను.
7. నెలసరి ఖాదీ ప్రకటన నిమిత్తము విశాఖజిల్లాలలో జరుగుఖాదీపనిలోని ముఖ్యాంశములను, విశేషాంశములనెల్ల ప్రతి నెల 10వ తేదీలోపల తెలిపవలెను. జరూరు.

గుంటూరు, } గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.
6-3-25. }

ఖరారునామ

అనంబు వసం|| నెల వ తేదీ
వ|| రా|| శ్రీ|| గారికి
జిల్లా తాలూకా గ్రామ
కాపురస్తులు, కులములు, నేతవృత్తిలన జీవనంజేసే
గారి కుమార్తె

వ్రాయించియిచ్చిన ఖరారునామా.

అఖిలభారత ఖాదీబోర్డువారు చేసిన తీర్మానము ననుసరించి వరుసగాను తో చేపట్టవలసిన తయారగు కుడఖద్దరు వస్త్రములను మనజోతులలో వృద్ధిచేయుటకొరకు నన్ను అట్టి వస్త్రములను నేయుటకు మీరు కోరినారు గనుక, నామగ్గము నకు సరిపోయిన వరుసగాను యేడాదిపాడుగున మీరు అందిచ్చేయెడల, అనుబంధితో నే మీకు వస్త్రములుగీసి వప్పగించ గలవాడను. మరనూలు (నంబరునూలు)తో నామగ్గమువలన గాని, యితరవస్త్రములవలన గాని నేయిండుటకును, నేయించ కుండుటకును, యిందుమూలముగా బద్ధుడ నగుచున్నాను.

(2) మీ మామగ్గ అప్పటప్పటికి నిర్ణయమయ్యేరకములు, నూతనీలు, కొలకలు, పుంజుములు, మజారిలు, వాయిదాల ప్రకారం వస్త్రములు నేసి వప్పగించగలవాడను.

(3) నేను వైపరతుల ప్రకారం పనులు నెరవేర్చుచున్నది, లేనిది, తనిఖీచేయుటకు జిల్లా రాష్ట్ర, అఖిలభారత ఖద్దరు బోర్డులవలన నియమించబడిన అధికారులు నాయంతిగాని, నామగ్గముల కాలకుగాని, నాస్వాధీనములోనున్న యేయితర ప్రవేశములకు గాని యెప్పుడు వచ్చినను నే నెట్టిఅభ్యంతరమును చేయక తనిఖీ యివ్వగలవాడను.

(4) వైపరతుల ప్రకారం నేను యీతేదీ లగాయతు 3-౧-౧౯౨౭ వరకు మీకు వస్త్రములు నేసి యివ్వగలవాడను.

(5) వైపరతులకు నేను యేవిధమునానైనను భిన్నముగా ప్రవర్తించుటకు, ఆంధ్ర ఖద్దరు బ్యాంకు లిమిటెడ్ వారు స్వయముగా గాని, వారిచే నియమించబడిన కుడవస్త్ర గాని యీ ఖరారు భంగమును విచారించి విధించే అవకాశమును చెల్లించ గలవాడను. వారిచ్చే తీర్పుకు బద్ధుడనై యుండగలవాడను. మరియు, అట్టిచో, ఖద్దరుబోర్డువారు శాశ్వతముగా యోగ్యతావ్రతమును రద్దుచేసి, అసంగతి ప్రతీకలవ్వారా గాని, యితరవిధముగ గాని ప్రకటించవచ్చును. అందుకు నే నెట్టి ఆక్షేపణను చేయగలవాడను కాను.

ఇది నాసమ్యక్తిని వ్రాయించియిచ్చిన ఖరారునామా.
౦౧౧౧౧ పాటులు.

ఆంధ్ర ఖద్దరు బ్యాంకు లిమిటెడ్ గుంటూరు

ఏలూరుతీర్మానములు

1925 సం|| ఫీబ్రవరి 28 తేదీ మధ్యాహ్నం ఏలూరు జాతీయవిశాలయములో జరిగిన కార్యనిర్వాహకవర్గసభయొక్క తీర్మానములు అఖిలభారత ఖాదీబోర్డువారు 28-1-25 న వ్రాసిన జాబ్బుచదివిరి:—

1. నందిగామ ఉత్పత్తిస్థానము నభివృద్ధిచేయువిషయము ప్రస్తుతము నిర్ణయించబడినది. దానికి గాను మంజూరైన రు 5000/- లకు బద్ధులు పశ్చిమకృష్ణాజిల్లాకు సామాన్య ఋణముగా రు 3000/- పోయినసంవత్సరము వారు చేసిన మంచిపనిని గమనించి మంజూరుచేయబడినది.

2. చిత్రావరజిల్లాలో వారు నిడుచు చేసినపనిబట్టి వారికి రు 8000/- సామాన్యఋణము మంజూరు చేయబడినది.

3. ఏలూరు పాకశాలను ఏలూరులో నుంచి అచ్చుట రిప్పీ తు అయినవారినుండి అర్బులని జిల్లాలలో సంచారబోధకులుగా నంతుటకు తీర్మానించబడినది. అందులకు కనుకర్వుల నిష్పించుకుని అఖిలభారత ఖాదీబోర్డువారిని కోరడమయినది.

4. కృష్ణవంశగౌ ఆంతులకు మరనూలు నువ్వయించి కూడ దని అఖిలభారత ఖాదీబోర్డువారి తీర్మాన మంగీకరించబడినది.

5. నూలువడుగుసభ్యత్వము నభివృద్ధిచేయుటకు రు5000 అ. ఖా. ఖా. బోర్డువారిని అప్పలదుగుటకు తీర్మానించబడినది.

6. తై (1) (2) ఏర్పాట్ల ననుసరించి రిలేఫుక్రొంద నుంచిన మొత్తమునుండి రు 1000/-లు తగ్గించబడినది.

2. ఖాదీబోర్డువారు నియమకము:—స్త్రీయంత టి.పి. ఆర్వారుగాని నెల 1కి రు 40/- తేతనముమీద తాత్కాలికముగా 8 నెలలవరకు ఖాదీబోర్డువారు నియమించబడినది. వారికి 8-వ తరగతి టిక్కెట్టును సంచారముమీదనున్న పుడు రోజుకు రు 1.0.0 కి; మించని ఆయన భర్త్యకర్వులను ఇవ్వవచ్చును. వారి మేకాం గుంటూరులో నుండవలెను.

3. అప్పలు విషయములో మరతులు:—ఈక్రింది మరతులు నిర్ణయించబడినది.

(1) ఈ బ్యాంకునుండి ఋణముతీసికొనువారు, ఖాదీ వర్తకులు గాని, వర్తకసంఘములు గాని, అయావృత్తులు తమ అస్తి అప్పలు జూచి తానుగాని లేదా తమపరపతిపరమాణమును గాని, వృష్టిగాని సమష్టిగాని ఈ సంఘమువారు కోరిన ప్రకారము తెలిపవలెను.

(2) ఈ బ్యాంకునుండి ఋణముతీసికొనువారు తాము తయారుచేయు ఖద్దరులలో కనీసము 100-కి 50 చొప్పున నయిన ను తమతమ ప్రాంతములలో లేదా ఆంధ్రరాష్ట్రములో అమ్మునట్లు పూచీపడవలెను.

(3) ఈ బ్యాంకుపట్ల సహాయము పొందువారు తాము తయారుచేయు సరకులలో జిల్లాఖాదీబోర్డులు కోరినచో కొంత సరకు నయినను ఆయాబోర్డులకు నిర్ణయధరలకు ఇచ్చుచుండవలెను.

(4) ఈ బ్యాంకునుండి ఋణము తీసికొను ఖాదీబోర్డులు, వర్తకసంఘములు ఏర్పరచబడు ఉత్పత్తిస్థానములు ఆయా సంస్థలప్రధానాధ్యక్షత వహించినపుడు కనీసము రెండుసంవత్సరము లఋణమును ఆయాపనులలోనుండి వాని సాగింతు మని ఖరారుపడవలెను.

(5) జిల్లా ఖద్దరు బోర్డులను, బ్యాంకునుండి ఋణము పొందు ఇకరులను తాము తీసికొన్న ఋణమునకు 1½ శాతము వరకు సరకులమీదను ఇతర ఆస్తిమీదను వారిచ్చు ఋణములకు వ్రాయబడిన ప్రోనోటువగయిరా ద్రస్తావేజాలమీదను, తా మితరులవలన పొందు అన్ని విధములలోమీ మిశ్రమమువలన ఈ బ్యాంకునకు తరువాత ఋణవిముక్తికొరకు లీను ఏర్పరచవలెను.

అట్టి కొను ఏర్పరచినట్లు వ్రాతమాలికమైన నిదర్శన జూయవలెను.

(6) ఈబ్యాంకునుండి ఋణము తీసికొను జిల్లాబోర్డులును, ఇతరులను తమ మొత్తమువర్తకముమీద సం|| ౧ కి మూలకీ తొమ్మిదిరూపాయలకు మించిన నికరలాభము తీసికొన

(7) ఖద్దరుబోర్డులను, ఉత్పత్తిస్థానములను ఖద్దరు బ్యాంకువారు వచ్చు లాభములను ఖద్దరు అభివృద్ధికి గాక మరి యేఇతర నిర్మాణ కార్యక్రమములోని ఋణములను వినియోగించరాదు.

(8) జిల్లా ఖాదీబోర్డులకు తమ సరకును సామాన్యముగా వలయునంతవరకు అరువునకు గాక తొక్కమునకే అమ్ముచుండవలెను.

(9) క్రొత్త ఋణములను కోరువారు ప్రమతాలాకు గత సంవత్సరపు అడ్మినిస్ట్రేటర్లు అడ్మినిస్ట్రేటర్లు తయారు చేయించివేడికముగాని పంపించి ఋణము లీయబడవు.

4 బడ్జెటు:—ఈక్రింది బడ్జెటు అంగీకరించబడి మైనది ఆదాయము

1924 సం పు నిల్వ ఆదాయము	1069-13-8
రు 1, 80,000 లకు పం నకు వడ్డీ	3250-0-0
రు 1, 20,000 అకు 9 నెలలకు వడ్డీ	2250-0-0
కడపనుండి కావలసిన షేరు భనము	161-0-0
	6780-13-8

వ్యయము	
అడిటరుకు 8 నెలలకు శీతం	225-0-0
10 నెలలకు కామెజిరాపుగారికి	500-0-0
,, ఇన్స్పెక్టరుకు	500-0-0
మేనేజరు	480-0-0
అడ్వ	120-0-0
ఇంట్రోడు	52-8-0
స్టేషనరీ	50-0-0
అచ్చు	75-0-0
జాస్టిజ్ రంతులు	100-0-0
పుత్రి పన్ను	30-0-0
జనవరికి గుమాస్తాలకు	88-0-0
హాంకు కమిషన్	3750-0-0
లాటరీను స్టయిడ్స్	100-0-0
ప్రయాణము కర్వులు	700-0-0
చిల్లర కర్వులు	15-0-0
	675-0-0

5. అడిటరుబోర్డు ఖాదీబోర్డులు:—ప్రస్తుతము నిజపుడలచేయబడినది.

6. ఖాదీనివేడిక (నెలసరి):—ప్రయోజనములకు మంజూరు చేయబడినది.

7. కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకులో షేర్లు:—తీసికొనవలెను.

8. కార్యనిర్వాహకవర్గసభ్యుని ఎన్నిక:—ప్రస్తుతము ఆపుడల చేయబడినది.

9. ఈబ్యాంకుధనము నిల్వ:—ఈ బ్యాంకు ధనమును ఆంధ్రబ్యాంకు మదితీవట్టులోకూడ నుంచవచ్చును.

10. సుబ్బరామిరెడ్డిగారి జాలు:—నష్టమును వారే భరించవలెనని తీర్మానించబడినది.

11. విశాఖపట్నం బోర్డువారి 27-1-25 చేసిన తీర్మానములు 2, 3, 4:—చదివి తీర్మాన చేయబడినది.

12. కృష్ణాఅదర్సు స్కీము:—ఏరికి ఖాదీ అభివృద్ధి నిమిత్తం రు 15000/- లు అప్పు ఇయ్యవచ్చునని అఖిలభారత ఖాదీబోర్డువారికి కిఫారతు చేయబడినది.

13. తుని గోవిందరాజులగారి దరిఖాస్తు:—ప్రస్తుతము ఆపుడల చేయబడినది.

14. జిల్లాబోర్డు, రాష్ట్రబోర్డులసంబంధములగూర్చి ఉత సంగతునివేడిక:—ఇందులోని ముఖ్యాంశములను క్రోడీకరించి జిల్లాసంఘ రాష్ట్రసంఘ జిల్లాబోర్డులకు పంపి వారి అభిప్రాయముల తెప్పించి జనరల్ సభలో నుంచవలెను.

కా. నాగేశ్వరరావు

కుర్దుల తిరుగబాటు

విప్లవకారుల విజయము

కాన్స్టాంటినోపల్, మార్చి 9:—కుర్దులుకడీక్షేస అక్రమించుకొనిరి. 28, 26 వత్సరములు గల పురుషులందరును సైన్యములో శిక్షవలెనని తురుష్క ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. విప్లవదళమునకు సరిహద్దులోనున్న యువకులు శిక్షవలె ననిరి.

రామనాథజిల్లాబోర్డు విరాళములు

మధుర, మార్చి 10:—రామనాథ జిల్లాబోర్డువారు, తమమాసిక సభయందు, శిన్నరాజధాని కుష్మలోగ నివారణోద్యమ కాఖకు రు 1000 లు విరాళము నొసంగెను. మధురలోని అల్పార్థు విక్రదు ఆసుపత్రికి 500 లు వార్షిక విరాళమునుగూడ నొసంగిరి.

వీరేశలింగం హైస్కూలు రాజమండ్రి

(స్వీయవి లేఖరినుండి)

ప్రాతవిద్యార్థి సమాజము
ప్రథమ వార్షికోత్సవము

రాజమండ్రి, నవంబరు 10: - వీరేశలింగం హైస్కూలు ప్రాతవిద్యార్థుల సంఘవార్షికోత్సవము శ్రీకవిగోడల వెంకట్రావు రి. యె. వి. యె. వారి అధ్యక్షతన జరిగినది. వలపురు ప్రాతవిద్యార్థి నులుగూడ విచ్చేసిరి. శ్రీస్వామి నుక్కారావు, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం, పెద్దాడ సుందరశివరావుగారు మున్నగువారు హాజరైరి.

అల్పాహారవిందులారగించినవిమ్మల బహిరంగపథ ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షుని, దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు వారి ఆభివృద్ధిని శుభాకాంక్షలు చేసిరి.

ప్రార్థన ముగిసినవిమ్మల అధ్యక్షులు కొలదిశుభాక్షాదము తమవిద్యార్థిబాల్యదశనుగూర్చి యిండుక ముచ్చటించిరి. విమ్మల కార్యదర్శియగు శ్రీనిధిమర్తి సత్యనారాయణమూర్తి గారు శ్రీగడుగు కామమూర్తి, రాయపం వెంకటేశ్వరులగారు పంపిన సందేశములను తన నివేదికనుపాదించిరి. ఈ మాట 120 మంది పభ్యులచేరినది చెప్పెను. ప్రథమపథమున నది జయమున్నామే. వీరేశలింగంపట్టి మహాశయినికీ తన స్మారక తిమ్మలమును రాజ్యశాంతిపాద లింకను శంకొల్పబడుట శోచనీయమని నివేదికలో నూచింపబడెను.

అంతట సభ్యులు రాజకీయములను గూర్చి ప్రశంసను పలికిరి. శాస్త్రదేశ ప్రశంసను చేయారు వారు పాడిన కీర్తనకుడువృద్ధులగునని. అధ్యక్షులు మాతృభాషయందే ముచ్చటించి యుండుట శుభవాయకము. విమ్మల శ్రీయత గానాల రామ చూర్తిగారు హైస్కూలు ప్రశంసను పట్టుచు నుపన్యసించిరి. హిందూదేశమునకు రాజా రామకృష్ణరాయలువలె ఆంధ్రదేశమునకు వీరేశలింగంయొక్క ప్రవర్తకుడని కామమూర్తిగారునుడిచిరి. శాస్త్రపతి నుక్కారావువంటులగారు రాజకీయ ఆంధ్రప్రదేశ్ పితృదేశమునకు మూలపురుషులు. వీరేశలింగంగారు మొత్తము మీద ఆంధ్రదేశమిత్రేశ్వరమునకు మూలనిర్మాతలు అని రామ చూర్తిగారు శలవిచ్చిరి. రామమూర్తిగారు యోగవ్యాసము కడు గంభీరముగనుండి ప్రేక్షకులకానదపరచెను.

ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీజయంతి గంగన్నగారు సమాధాన మొనంగుచు పాఠశాలకును గృహమునకును ఎట్టిసంపర్కమును ప్రస్తుతవిద్యావిధానమునందు లేదనియు, ఆలోచనను తొలగించుటకు సంరక్షకుల సంఘమొకటి అవసరమనియు శలవిచ్చిరి.

విమ్మల ధాత్యాడ కామమూర్తిగారు వి. యె. యె. వారి ప్రాతవిద్యార్థుల ప్రశంసను సాగించిరి. వి. వి. రామ వర్మగారు వారికి జవాబుచెప్పిరి. ప్రాతవిద్యార్థియగు కె. నూర్యరామయ్యగారు ప్రస్తుత విద్యార్థి ప్రశంస గావించెను. ప్రస్తుత విద్యార్థియగు వి. పరదేశి జవాబు చెప్పుచు స్కూలులో ఆటలనికీ ఛార్జ్ ముగ నాటలకు వినియోగింపబడుట లేదనియు అందులకు విద్యార్థులలో నసంతృప్తి పెరుగుచున్నదనియు చెప్పెను. ప్రధానోపాధ్యాయులు పరదేశి చెప్పినది సరికాదనియు, గవర్నరు మెంటువారు ఆటలకొరకు గ్రాంటుల నొసంగుట మానిరనియు, కమిటీవారు పేదరికముచే ఆటలకొరకు ప్రత్యేక గ్రాంటుల నివ్వబడుటగూడదనియు శలవిచ్చిరి.

విమ్మల శ్రీయత కంచుమర్తి వెంకట కీతారామచంద్ర రావుగారు వీరేశలింగంపట్టి మహాశయినికీ స్మారకచిహ్నము లేకుండుట ఈస్వాస్థ్యదమనియు, వారిగౌరవార్థము శిలావిగ్రహము శేర్మదనుటకు చెనక నొక యుపసంఘము వియమింపబడినను తనియేమియు జరుగలేదనియు చెప్పిరి. నిజముగ పూను కొన్నచో శిలావిగ్రహమునకు 10 వేల రూప్యముల నకూలు చేయుట యొకకట్టము కాదనియు ఆంధ్రుడు అభిమానముంచి

నవాయము చేయుచో తాము పూనుకొనెదమనియు శలవిచ్చిరి. శ్రీయత పాలకోడటి గురుమూర్తి పెద్దాడ సుందర శివరావు గారు జనక నియమింపబడిన ఉపసంఘము పనిచేయుటకుండుటకు కారణముల నివేదించిరి.

వీరేశలింగంపట్టును దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు బహిరంగపరచుట

శ్రీదేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు వీరేశలింగంగారి పట్టును బహిరంగపరచుచు నిట్లుపన్యసించిరి.

వీరేశలింగంగారి యొడ తమకుల భక్తివలననే తామిచ్చుటకు వచ్చితిమనియు వీరేశలింగంగారు మరణించు రాత్రి అంతయు వారియొద్దనుండి వారి పాదశేవ జేసినదియు దేశోద్ధారకులు శలవిచ్చిరి. అధికారుల దుర్భాగమును నిరసించుటలో వీరేశలింగంగారు చూపిన ధైర్యసాహసములు వర్ణనాతీతములనియు, ప్రపంచమంతయు ప్రతిఘటించినను సరే తాను నిజమని నమ్మినదాని నాచరించుటయే వీరేశలింగంగారి లక్ష్యమనియు నుడిచిరి. వీరేశలింగంగారి గొప్పతనము సర్వతోముఖమైనది. గ్రంథరచనయందును, సంఘ సంస్కరణయందును, ఆస్పత్రికా నివారణయందును, విద్యార్థుల వివాహములయందును వారాంధ్రులకు మార్గదర్శకులైరి. ఆంధ్రోద్యమ జననమునకు మూల నిర్మాత వీరేశలింగం. శతాబ్ది విషయములతో దేశోద్ధారకులు వీరేశలింగం చిత్రమును ప్రదర్శించిరి. ఆ చిత్రము లిఖించిన శ్రీ సాద్రా ను బాల ను ఉదయం (ప్రాతవిద్యార్థి) గారికిని దానిని విరాళముగా నొసంగిన శ్రీ పెద్దాడ సుందర శివరావుగారికిని జంతువును లభింపబడెను. వీరేశలింగం హైస్కూలుకు పవతిగృహము లేదనియు దానిని నిర్మించుట ఆ త్యవసరమనియు నూచింపబడెను. వీరేశలింగం హైస్కూలు మొగజైనను స్థాపించవలెనని ప్రాతవిద్యార్థి కె. రామభద్రరావుగారు నూచించిరి.

ప్రస్తుతవిద్యార్థులు పాఠశాలాచటలో దేశవనాటకమును రమ్యముగా ప్రదర్శించిరి.

దేశోద్ధారకుని రాక

దేశోద్ధారక నాగేశ్వర రావుగారు శివ తేది ఆదివారం ఉదయము మొయలులో దిగిరి. శ్రీ పెద్దాడ సుందర శివరావుగారు మున్నగువారు వారి నాహ్వానించిరి. వాడు ఆర్యాపురములో శ్రీ తల్లాత్రగడ నరసింహ శిర్మగారిచే నకవలడునున్న ఆనంకనిశేతనమును గౌరవిగ్రంథాలయమును దర్శించిరి.

బందరు తాలూకా బోర్డు

28-2-25 తేదీన బందరు తాలూకాబోర్డు ఆఫీసులో మూడు ఒంటిగంటకు తాలూకాబోర్డు పైమల్ మీటింగు జరుపబడినది. మూడు 10 మంది పభ్యులమాత్రమే హాజరైరి. శృష్టిజిల్లా విభజన పంధర్యమున దివితాలూకాలోని కొన్ని గ్రామములు పాముట్టు తాలూకాలో కలియనున్నవి గాన ఆవిషయముల నిర్ధారణగా తేలువరకు ఈ ప్రస్తుతసభ్యులతోనే మరల ఎన్నికలు జరుగకుండ బోర్డు పరిపాలన జరుప దగునని గవర్నరు మెంటువానిని కోరుటకుగాను ఈసభ యేర్పాటు చేయబడినది.

అధ్యక్షులు ఎన్నికలు ఆపమని తీర్మానించుటకు తమకు చట్టము ప్రకారము అధికారము లేదనియు, ఈవిషయము తాను గవర్నరు మెంటు పెక్రటరీతో మాట్లాడగా వారుకూడా అదే ప్రకారము నెలవిచ్చిరనియు చెప్పి బోర్డువారి ఆభిప్రాయ ముడిగిరి. బోర్డు యొక గ్రీమముగా మామూలు ప్రకారము ఎన్నికలు జరుపదగునని తీర్మానించినది.

ఒక వోటరు

అతి పిత్రముచే గలగిన వాంతులు లేక పిత్రపాండువును అత్యద్భుత నివారిణి

నా కొమారునికి కొంతకాలము క్రిందటనే పిత్రపంబు మైనవ్యాధి కనిపించినది. వాని దేహము, కండ్లు మొదలగు పనుపుపచ్చగా మారెను. అందుచే వాడెరినినను కడుపు నిలువక వమనమునందుడెను. అంగ జొరవకలచే గుణకానందున ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణ, బార్జిటౌన్, ఆర్మీనియస్ బిధి నెం 72 రు గృహమునందుండు మ-రా-రాశ్రీ పంస్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారివద్ద జొరవధము ఇప్పించి నాకొమారుడు రెండుదినములు జొరవధమునవారివద్ద శి కొనినచే వమనములు నిలిచినవి ప్రస్తుతము వానిశిలా వ్యాధియులేదు.

817 లింగిచెట్టిపేట, } ఏ. రాఘవేంద్రరావు,
సుద్రాసు 11-8-25. } హైకోర్టువక్తలు, సుద్రా

శ్రీ సకలతత్వార్థదీపిక-(నవవము)

గ్రంథకర్త: - శ్రీ కాశీనాథుని సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యవారుగారు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ ఈగ్రంథము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధించును. ఇందు ప్రతిస్పృకులనుండియు నితరసంస్కృతాల శేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలక శైలి నులభము. గౌ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు: -

1. గురుశిష్య సంధర్మము, 2. గురులక్షణములు, 3. ద్విజపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణవము, 5. సగుణస్వరూపనిర్ణయము, 6. త్రిమూర్తులయొక్క యుత్పత్తి, 7. గుణత్రయ వివరము, 8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. శీవుని గమనాగమనములు, 10. అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. అజపాగాయత్ర, 13. చక్రాంతరగత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్తి ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతి కత్త్యవివరము, 19. సృష్టి విషయవివరము, 20. నిత్యకర్మానుష్ఠానవిధులు, 21. భగవాన్, భగవద్భావన, భగవద్ధారణాదివిధి, 22. దుష్టాక్షరణవిధి, 23. మడతూరి మంత్రోద్ధారణము, 24. శివార్చనము, 25. భగవద్ధారణావశ్యకత, 26. భక్తి, 27. జీవేశ్వరవిషయము-శీవుడు, 28. అత్యస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. హావశ్యములు, 31. ప్రభులింగశిల-తత్త్వబోధ, 32. సర్వతైకమత్యము, 33. శివుడు తామసుడు కాదు, 34. ఈశ్వరు సర్వకర్మాధిపతి, 35. " నూర్యమండలాంతర్యర్థి, 36. యశ్రీ, 37. భగవచ్చుబ్ధిరూపణము, 38. చాతుర్వర్ణ్యవైవాధనక్రమము, 39. శివతీర్థప్రసాదగ్రహణము, 40. జయహోమవిషయము, 41. ఉపసంహారము.

మఱియు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావళి పుస్తకమునశివమానసిక స్థానస్తోత్రము, శ్రీరామబోధకశివభుజస్తోత్రము శ్రీకనకదుర్గాష్టకము గలవు. దీనివెల రు ౧-౦-౦ గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమద్రాక్షర లాంధ్రపండితులు శ్రీ కాశీనాథుని చినపిరభద్రయ్యఅయ్య వారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు వారవను. 18

రత్నపురుష లేహ్యం

శుక్లవస్తువును పొగొట్టి బలము శలగజేయు అదు లేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్తుమైనను పారదానని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహ్యమువల్ల శేపామున వచ్చినదగు. మూత్రకోగములు కూడా తగ్గును. డబ్బి 8-4-0 లు.

(మహాద్రాక్షాది చూర్ణము)కుసమమొదలగుశ్రీ సమస్త కోగములను పొగొట్టి సంతానము కలగజేయును. కొజుల మందు రు 4 లు.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

ఇనాం!

నగలక్యాటలాగు

ఇనాం!!

నవరంబంగారుకు, సీమవెండికి, మంచి పనితనమునకు, శ్రేష్ఠమైనమణులకు పూచీ యివ్వబడును

వివరములకు ఈదిగున విలాసమునకు వ్రాయవలెను: -

కే శ వ జి దే వ చం దు

నగలవర్తకులు, 1/233, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఉత్సాహముకంటె మించినది లేదు

మీ జీవితకాలమునందు గలుగు శక్త్యముల నన్నిటిని కొంచమైనను భయము లేక జయించుటకు మీకు సహా కావలసిన ఆయుధము ఉత్సాహమే.

అయితే

219

మనోదౌర్బల్యమున్నప్పుడు దీనిని సంపాదించుటెట్లు

ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలను

వాడుడ . మొదడు సంబంధమైన వ్యాధులు, అశీర్షము, మలబద్ధము మొదలగువాటిని పారద్రోలి అద్భుతమైన గుణమును గలిగించును. 32 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0 ఇతర వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

మాత్రసంబంధ వ్యాధిచేకలిగిన

న ర ము ల బ ల హీ న త కు

అమోఘమైన నివారిణి

నేను ఆతివరముల బలహీనత, తలదిమ్మ, కండ్లమంట, చదుపుటక అయిష్టముగా నుండుట మున్నగువాటిచే బాధపడుచుంటిని. నేను ఆనేకవైద్యులయొద్ద చికిత్స చేసుకొనియు గుణమునుపడలేదు. అద్భుతవశమున పండితస్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని, 10 దినములలోనే మంచుగుణము గలిగినది. నేను గడచిన 25 దినములనుండి వాఙ్మనంబు బ్రేషణను నేవించుచున్నాను. నేనిప్పుడు చాల ఆరోగ్యస్థితిలో నున్నాను.

వారి నలహాకట్టు ము ర్వు. 15-0-0

డి. కోదండరామ రెడ్డి, డి. కోదండరామ రెడ్డి, కోపూరు నెల్లూరుజిల్లా, 11-8-1925. ఎంజివీరింగుకళాశాల, 100డి

వృత్తాంత లేఖలు

ఘంటశాల

(ఒకవిలేఖరినుండి)

(దివి తాలూకా)

ఈ గ్రామమున నుమాకొక సంవత్సరముక్రిందట తూర్పు కృష్ణాజిల్లా ఖద్దరుబోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుత గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారి యాజమాన్యమున శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిపేరట "నాగేశ్వరఖద్దరు పత్రిక మాలయము" అను పేరిట వొక నేతనంపుమును స్థాపించి ప్రారంభమున పది పదిహేను మగ్గములలో జోరుగా ఖద్దరునేయుట ప్రారంభించినారు. గ్రామములోను మట్టుపట్ల గ్రామములోను దాదాపు నాలుగువందల రాటములచేత మజూరీయిచ్చి నూలువడికించుచుండిరి. కాని ప్రస్తుతము సాలీలకు మరల కచ్చిత జేరమువచ్చుటచే క్రమక్రమముగా వడుకునూలు నేయుట మాని నారు. కాని యిప్పటికింకను అయిదారువగ్గములు అచ్చిన్నముగా పనిచేయుచున్నవి. ఇప్పటికి ఈసంఘముతరఫున నుమాకు 80 ముప్పదిమంతుల నూలు నిలువయుండుటచే దూడి యిచ్చి వడికించుట మానిజేసినారు. అందుచే వగుకువారు మరల దూడి కొనినడుకుటకుగూడ విడుదలకాదేమోయను భయముచే రాటములు వడుకుటమానినారు. ఈసంఘముతరఫున వడికించిననూలు గాని, నేనుబడిన ఖద్దరుగాని మాజిల్లాయంతలలోను (పరీక్షి) గాంచియున్నది. ఈసంఘమువారు నూలు విడుదలచేయించవలసినదిగా ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసునారికిని యితరులకును తెలిపి యున్నప్పటికిని ఎవరు ఏవిధమైన జవాబుకూడా వ్రాయక పోవుట కోచనియము. నూలంతయు 20 పెంబుకు తక్కువ యుండదు. పేరు యెట్టిలాభమునుసొందకయే గిట్టిపుస్తకయగు పేసె అయిదున్నరరూపాయలకే విక్రయించదలచినారు. అభిమానులెల్లరు వీరి యువ్యములకు తోడ్పడి నూలువిడుదలగావించి మరల నూలువడికించుటకు తగిన ప్రోత్సాహ మొసంగదరుగాక!

అత్యద్భుతకుష్టురోగని వారిణి

గుణములేదని యుజువుచేయువారికి రు 116-0-0 బహుమానము. అస్తవక్త కుష్టురోగములు:— ఎరుపు, తెలుపు, రాగి వర్ణపు మచ్చలు మొదలగు వాటిని ఖండించుటలో అమోఘముగా బనిచేయును. వేరే! నవ్యక్తములేని రోగులను మా అనువ్రత్యియందుంచుకొని కాలవిమర్శనలేకుండ వ్యాధి కుదిర్చిపంపెదము. యోగ్యతా పత్రములతో కూడుకొన్న కేట్లగు ఉచితము.

గుమారు రెండుమాసములకు సరిపడు మొదటి, రెండవ, మూడవ తరగతుల కెట్టుల ఔషధములు రు50, రు 25, రు 10 మాత్రము అద్యాన్న బంపవలెను.

యం. సుబ్బారెడ్డి, ప్రొఫ్రయిలరు. ది రెడ్డి అండుకో, గోపాలపురం; కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

VAIDYARATNA
PANDIT D. GOPALACHARLU, A. V. S. A. M. B.'S
JEEVAMRITA

(REGISTERED)
THE BEST NERVINE TONIC OF THE DAY

Is the sovereign remedy for nervous debility, and is an unfailing tonic in cases of Nervous Exhaustion. It is unequalled in restoring Vitality to the system and removing physical degeneration due to overwork, excessive mental strain, etc., etc., etc.,

Telegrams: Catalogues free on application Pottle Rs. 3-4-0

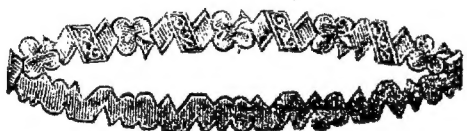
PANDIT } Manager, AYURVEDASRAMAM,

Madras.

151, Govindappa Naick Street, G. T., Madras.

Local Agents: Dadha & Co., China Bazaar Road, G. T. Madras.

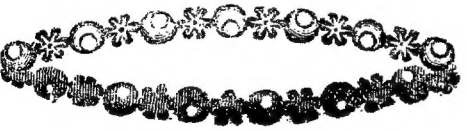
Swasti Pharmacy, Blg Street, Triplicane. Madras.

కావరబంగళా

బాలామణి

మార్యచంద్ర

చిత్ర నిచిత్రపు గాజులకు

పుట్టి నిల్లు

ప్రస్తుత నవనాగరికమునకు తగిన బంగారుగాజులు పలురకములలో అనేక కొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు

తయారగును. చేదారము సహా మజూరి

జత 1-కి రు 8-0-0

ఒకసారి మావద్ద జేరముచేసిన

అంతయు మీకే తెలియును.

సవరముబంగారుకు, నీమవెండికి పూచీనిచ్చెదము.

172 పుట్టులగు చిత్రమైన క్యాటలాగు 1-కి రు 1

ఇబ్బడి రామయ్య కెట్టి, గురుసామి కెట్టి కంపెనీ, 25, వైసాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

NEW GERMAN DISCOVERIES

బర్లినులోనున్న డాక్టరు వాన్ గ్రాస్ అండు పై యఫ్ గారిచే కామశాస్త్రమునందు

కనిపెట్టబడిన నూతనకల్పనలు

[1 కి రు 2-8-0

సర్ వాన్ గ్రాస్:—అంటువ్యాధులు రానియక ఆటంకపరచును. 5 ట్యూబులుగల ప్యాకెట్టు లిబిడిన్:—నపునకత్వమును శాశ్వతముగా పోగొట్టుటలో ప్రసిద్ధి కెక్కినది యిదియొక్కటియే.

ఆన్ టెక్కు:—స్వభావ విరుద్ధములేక గర్భమును ఆవును.

[బుడ్డి 1 కి ధర రు 6-0-0

బుడ్డి 1 కి ధర రు 6-0-0

ఓవలైన్:—స్త్రీలకు గలుగు నకల వ్యాధులను కుదుర్చు ఔషధము. బుడ్డి 1 కి ధర రు 3-0-0

ప్యాకింగు, పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

[తెలుపబడును.

అన్ని పట్టములలోను ఏజంట్లు కావలెను. ఔషధములతో పధ్యనియమములు, ఇతరవివరములుపూర్తిగా

1884

Genz Wheeler & Co., 15 Clive Row Calcutta & 8 Broadway (Upstairs) Madras.

గుంటూరు

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

మార్చి 8:- ఫాల్గుణమాసమున యీ సంవత్సరము యెండలు తరలరాకుండు నున్నది. పట్టణములో పలుతావులందు మహాది జాడ్యము తలయెత్తినది. యెండలు తీవ్రముగా నుండుటచే యీవ్యాధిగూడ ప్రబలమగు నుచున్నదిగాలవు. మునిసిపాలిటీవారు మరల టీకాలు వేయించుటకు ప్రయత్నించవలెను.

4-8-25 న మాపురపాలక సంఘమువారు నొక ప్రకటనను గావించిరి. యావన్మంది జనులు తమయిండ్లను పరిశుభ్రము చేయించుకొని నున్నము కొట్టించి దొడ్లలో ఎరువు పెక్కుయిరాలు లేకుండా తీసివేయించు కొనవలసినదనియు మరికొందరు యావరణలలో నుండగూడదనియు, యిండ్లలో ఉవము, సాయం త్రము వారతీకర్మము, గర్భిణి పొగవేయవలసినదియు, రోగములు గలవారి యిండ్ల కిరులు బోగూడదనియు, రోగము రాకుండు నుండుటకు తిరిగి టీకాలు వేయించుకొనవలసినదనియు ప్రజల హెచ్చరించిరి. మహాదిజాడ్యము సోకకుండుటకును, సోకినను ప్రమాదము లేకుండుటకును హామియోపతి వైద్యులు తేనాలి మున్నగు ప్రదేశములందు నుండుల వాడుచున్నారు. ఫలితములు బాగానే యున్నవిని చెలియుచున్నది.

ఆ మందునే మునిసిపాలిటీవారు తమ ఆయుర్వేద బొమ్మలకు నుమననుంచి వీధులకు వితముగ నివ్వలయునని కోరుచున్నాము. మహాది నివారణమునకై పురపాలక సంఘమువారు మరుగు కృషి జేయవలసియున్నది. పట్టణముందుగల రెండుసి నీమాలకు జనులు గుంపులు గుంపులుగా జోవుచున్నారు. అప్పుడప్పుడు నాటకము లాడబడుచున్నవి. ప్రస్తుతిము రెండునెలల పరకు ప్రజల యారోగ్య రక్షణమునకై సీమాలకు నాటకములకు లయిసకముల నాసిన మహాజనము లొక చోటకూడి నిద్రాభంగమును జేసికొనుట దప్పదు. మాపురపాలక సంఘమువారి సలహాను తోసివేయరని దలచుచున్నారము.

చెట్లవేలము

రైల్వే క్రాసింగు దగ్గరను అరండల్ పేటలోను నున్న గొప్పవృక్షముల నాల్గింటిని యీ చుట్టూ మునిసిపాలిటీవారు నరికించిరి. ఆచెట్ల తుడముట్టిండుటకు పురపాలక సంఘమువారికి

చానున కునికిపట్టుయి పాం
విలసిల్లు
పోయి
ద

మున్నగునవి జాపబడెను. ఈవారములో కృష్ణలీలలు ప్రదర్శించుచున్నారు.

కాశీ విద్యార్థుల ప్రదర్శనము

5-8-25 తారీఖున కాశీజీ విద్యార్థులు ప్రతాపరద్రీయమును ప్రదర్శించిరి. పటములు ప్రాథమిక లఘుచే ప్రకరణ మంత రసంతముగా నాడుడలేదు. పట్టణమునగల మిషనరీలు సతీయతులై చాలమంది దానాటి కను జూచుట కరుగుదెంచిరి.

కాశీనాడతాలూకా కాంగ్రెసు
కార్యనిర్వాహకవ్యవస్థ

(రైల్వే విలేఖరి)

తాలూకాబోర్డునకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు

కాశీనాడ, మార్చి 9:- కాశీనాడతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహకవ్యవస్థ ఇచ్చట నిన్న సాయంత్రము 4 గంటలకు సమావేశమై తాత్కాలిక గంటలకు కార్యక్రమము ముగించెను. మరల రేపు తాలూకాబోర్డు నభ్యర్థులగుంచి ఆలోచన పూర్తిచేయుటకు సమావేశమగును. ఈక్రింది తీర్మానములు చేయబడెను.

ఉభయపక్షములు

శ్రీయత కాంగ్రెసుల రావచంద్రరావుగారు శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానమునుండి విడుదలై తిరిగి దేశసేవచేయుటకు పూనుకొన్నందులకు వారిని యెంతయు ఆభినందించుచు వారికి సంపూర్ణాయురారోగ్యములను ప్రసాదించునట్లు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డునకు అభ్యర్థులు

కాశీనాడ తాలూకాబోర్డు 12 సభ్యులుగా విభజింపబడెను. అందు పల్లిపాలెం సభ్యులు శ్రీయత లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావుగారి ప్రాతినిధ్యము క్షమించెందు సంవత్సరములవరకు నుండును. కనక అది ఇప్పుడు ఎన్నికలలో చేరలేదు. ఆవిధముననే గిల్లలమమిదాడ సభ్యులకున్న ఇది సుమారు నెలరోజులైనవిషయం ఎన్నికకు వచ్చును. కే.పి.చి.న. 10 సభ్యులకు ఎన్నికలు జరుగవలసియున్నది. పెదపూడి గిల్లలకు బొడ్డు వెంకన్న, ద్వారంపూడి దొరయ్యగార్లును, ఎడపాడు సభ్యులకు గోలితము నెయ్యి ఉప్పంపాటి నరసింహాజగద్గుడు కాంగ్రెసు తరపున అభ్యర్థులుగ నుండగోరిరి. ఇలా ఎవరిని అభ్యర్థిగా నిల్వబెట్టవలసినదియు రేపటిసభలో రోచింపబడును. కాంగ్రెసువారిలో పోటీలేని యాక్రింది గ్రూపుకు యాక్రిందివారిని ఎన్నుకొనిరి. పోలింగు ఆయా గ్రామములలోనే యాక్రింది తేదీల జరుగును.

చామర్రకోట సభ్యులకు దుర్దంపూడి అచ్చయ్యగారు. గతసభ్యుడు, 8-4-25 తేదీని పోలింగు.

తిమ్మాపురంసభ్యులకు-శ్రీరావు వెంకట్రావుగారు. భూస్వామి 8-5-25 తేదీని పోలింగు.

కరవ-శ్రీ భూలిపూడి వెంకట్రావుగారు, బోర్డు అభ్యర్థుడు ప్రాతసభ్యుడు 6-4-25 పోలింగు.

పెనుగుదురు-పోతుల సుబ్బరాజుగారు. మ్యూనిసిపల్ నిస్సలరు ఎర్లకుడు కాశీనాడ 6-4-25 పోలింగు.

తక్కినవానికి పోటీగలదు. ఎన్నుకొనబడినవారు మానివేయబడకంకిరించిరి. అవి యాక్రింది తెలుపబడెను.

కాశీనాడ సభ్యులు శ్రీదుర్గి గల వెంకటమూర్తి ప్రకాశపుగారు ప్రాతసభ్యుడు భూస్వామి మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలరు, పులవర్తి ఛిమలింగ మూర్తిగారు ఎన్నుకొనబడలేదు. 6-4-25 లింగు.

వేరంగి సభ్యులు-శ్రీగంగ, సుబ్బారాయుడుగారు, తనసభ్యుడు. శ్రీ కొండేపూడి మత్తంగారాని ఎన్నుకొనలేదు. 4-25 తేదీని పోలింగు.

కోరంగిసభ్యులు-శ్రీనాథున వెంకట నరసింహ నాడుగారు 11-4-25 తేదీని పోలింగు.

జగన్నాధగిరి-శ్రీకాకర్లపూడి వెంకటసుబ్బరాజుగా 13-4-25 తేదీని పోలింగు.

అభ్యర్థుల దరఖాస్తులు తాలూకాబోర్డు ఆఫీసునకు 5-8-25 తేదీని మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొత్తం 5 గంటలవరకు త్రము తీసికొనబడును. తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము లక్ష్మ జనవరి పిల్లవారి అక్టాంట్లు అంగీకరింపబడెను.

అమలాపురం

(ఒక విలేఖరివద్దనుండి)

కాలమానము

ఎండలు ముడుచుచున్నవి. గోదావరిలో నీరులేనందున కాంవలమీద బోటు ప్రయాణము చాలా కష్టముగ నున్నది. రాజమహేంద్రవరమునుండి తెల్లవారుసరికి రావలసిన బోటులు 9, 10 గంటలకు అతి ప్రయాసముమీద వచ్చుచున్నవి. ఇచ్చట నుండి 12, 1 గంటలకుగాని బయలు దేరుటయేలేదు. ఈసంవత్సరము సస్యములకు నీటి యెద్దగిడి విశేషముగ నుండును.

జమాబందీ

మాతాలూకా జమాబందీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు స్వయముగా చేయుచున్నారు.

చరువునన్నపు దావా

అమలాపురం తాలూకా అయినపల్లి కాపురములు బులుసు అచ్చయ్యకాశ్రమిగారి సుమార్లు మాయూరు సబుమేజిస్ట్రేటుగారు గత శివరాత్రినాడు ఆక్రమముగా బంధించినందున గాను అయినపల్లి వెయ్యి రూపాయలకు సబుకోర్టులో పరపు నప్తుదావా తెచ్చినారు.

బండ్ల ఘాటలు

తాలూకాబోర్డువలనను గతమున నెన్నుకొనబడిన మొదల యునకారమునలనను మారుక గలిగిన చిరస్మరణీయోపకారము ఒకటున్నది. అదియేడియన మాగ్రామమునకు బండ్లఘాటీ యొకటి యేర్పరుపబడెనది. లోకల్ బోర్డుఆర్డు ప్రకారము చూచిన నిరుపదిమైళ్లు దూరము వాటినిగాని ఘాటీయొండకూడదట. రాజోబోర్డుపైనున్న మూడిడుదురు ఘాటీకిన్ని చూయారికిన్ని (మధ్యబొడ్డవరము రేవుతోసహా) యేడినిమిడి మైళ్లకంటె యెక్కువలేదు. కాశీనాడ రోడ్డుపైనున్న జగన్నాధగిరి ఘాటీకిన్ని చూయారికిన్ని (మధ్యబొడ్డవరము రేవుతోసహా) 12 మైళ్లకంటె యెక్కువలేదు. అయినను తాలూకాబోర్డువాడు ముప్పై బరువును మోపినారు. ఎందుకైనను మాతాలూకా ప్రజలు సంతోషిలే. 4-8-25 తేదీని డిప్యూటీబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు రావుసాహేబు మాదిరెడ్డి వెంకట్రావుల నాయకులగు వేలంపాట పాడిరి. మాగ్రామస్థులే యొకరు యీ ఘాటీని రు. 24,600 లకు బాడిరని తెలియుచున్నది. బండ్ల పన్ను యీ నెలొఖరునుండి నమూనాచేయబడునట.

కాంగ్రెసు పని

తెల్లం కాంగ్రెసు అయిన తరువాత మాతాలూకాయందు కాంగ్రెసు పని చాలముందముగనున్నది. ఫిబ్రవరి నెలొఖరులోపుగా నూలు చందానిచ్చి మొంబర్లుగ చేరినవా రేడేడెక మందుగురో తప్ప అంతకంటె సధికముగ లేదు.

యూసయనుబోర్డు యెలక నులు

ఈ నెలొఖరులోపుగానే మాయూరు యూనియనుబోర్డు మొంబర్లరుములు ఆఖరు కావచ్చుచున్నవి. ఈవారముగూడ కాంగ్రెసు మొంబర్లు స్థానిక సంస్థలను వశపర్చు కొనవలయునను కాంగ్రెసు అదేశానుసారముగ క్యాండిడేట్లుగ నిలువబడి కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను కాపాడెదరని నమ్ముచున్నాను. ఆంధ్రరత్న దుర్గి రాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు వచ్చినప్పుడు వనూలుచేసిన రు. 116 లున్న స్థానిక సంస్థలను వశపర్చుకొనుటకు వినియోగింపవలసినదిగా కాసింది ప్రత్యేకించినందున ఆ ప్రత్యేకినిధి యిందుకొనుట వెచ్చించెదరని నమ్ముచున్నాను.

హిందూ దేవాదాయముల చట్టము

(సమ్మతి సభ)

చిత్తూరు మండలములోని నారాయణవరము శ్రీనాథువర్ధమాన యావరణమున 7-8-25 వ తారీఖు రాత్రి 7 గంటలకు పౌరమహాసభ యొకటి సమావేశమైనది. వాటిసభకు అన్ని సుతములవారును బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులుగలసి యనేకమంది ప్రజలు విచ్చియుండిరి.

నాటిసభకు సుప్రసిద్ధజాతీయ వారులును, చిత్తూరుమండలనాయకులను ఆఖిలభారత జాతీయోపసంఘ సభ్యులును సగు శ్రీమాన్ సి. వి. రంగంకేశ్వరిగారిని సభాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనుటతో, కార్యక్రమ మారంభింపబడెను.

సభకు విచ్చియుండిన వారిలో కొందరును సభాధ్యక్షులగు శ్రీ శ్రేష్ఠిగారును దేవాదాయములచట్టమును సంపూర్ణముగ నామోదించుచు స్వార్థపరులగు కొందరు గావించు కృత్రిమ వాదములను ఖండించుచు చట్టమువలన గలగు లాభములను గూర్చి చక్కగ వివరించిరి. తదుపరి యాక్రింది తీర్మానములు గావించబడినవి.

(1) హిందూమత ధర్మములను దేవాదాయములును, అక్రమ పరిపాలనమునకు లోనుగాక, సక్రమపద్ధతులతో నడపి దేవాదాయపరిపరక్షణము గావించవలచి చెన్నపురి శాసనసభ వారి యామోదమున విడిసి శాసనమైన "హిందూ దేవాదాయ

మరి చట్టమును" యీ సభవారు సంపూర్ణముగ నామోదించు
చున్నారు.

ఉ. కె. కోటయ్యగారు

ఆ. డి. శ్రీనివాసాచార్యగారు

(2) స్వార్థపక్షులగు కొందరు హిందూ దేవాదాయముల
పట్టుముపట్ట గావించు కృత్రిమాంతోకనముల నిసభవారు పూర్తి
నిరసించుచున్నారు.

ఉ. కొత్త రామయ్యశ్రేష్ఠిగారు

ఆ. పూసల కుప్పసామినాయుడుగారు

(3) హిందూ దేవాదాయముల బిల్లును వైకేటిసి ప్రతిప
క్షు లెన్నియారాబులు గావించినను జంకక చెన్నపురి తాస
సభయందు కెండుమాట్ల బ్రజేకపెట్టి యామోదించుచేసి చట్ట
రూపము గావించి పాలనావిధానమునకు దెచ్చిన ప్రధానమం
త్రిపుంగవుడు గౌరవనీయులగు శ్రీవాసకరాజుగారిని ఈ
సభవా రెంతయు నభినందించుచున్నారు.

ఉ. సామల చెంగల్రాయశ్రేష్ఠిగారు

ఆ. ము. వెంకట మునసామినాయుడుగారు

తీర్మానములు గావించబడిన తదుపరి వందనములతో
సభ ముగింపబడిన. (స్వగీత విశేషం)

బందరు తాలూకా బోర్డు

బందరు, దివి తాలూకాలు కెండును కలసి బందరు
తాలూకాబోర్డు వ్యవహరింపబడుచున్నది. బందరుతాలూకాకు
7 ను దివి తాలూకాకు 11 ను యెన్నిక స్థానములు గలవు.
ఆయాస్థానములలో స్థానబలిమిని బట్టి యభ్యర్థి లెన్నుకొనబడు
చున్నారు. 1920 సం॥ మద్రాసు లాకల్ బోర్డు ఆక్ట 3 ఆధ్యా
యము 9 సెక్షన్ 2 సబ్ సెక్షన్ ప్రకారము యే లాకల్ బోర్డు
యొక్క యేనా మెంబర్లు మైత్రపుసంఖ్యలో యెలెవ్వచేయబడ
వలసినవంతు ముప్పావుకు తక్కువయండగూడదు అనియున్నది.
ఈనిబంధనప్రకారము మాతాలూకాబోర్డు సభ్యులు 24 మంది
లోను యెన్ని సభ్యులు 18 మందిగాక మిగతా ఆర్డరును జిల్లా
బోర్డు ప్రసిడెంటుగారు నామినేషను చేసియున్నారు. ఇట్టి
నియోజితస్థానములకు నియోజనాధికారి 1920 సం॥ మద్రాసు
లాకల్ బోర్డు 14 ఆక్ట 9 సెక్షన్ 5 సబ్ సెక్షన్ ప్రకారము
మహమ్మదీయులయొక్కయు, నిమ్న జాతులయొక్కయు, అల్ప
సంఖ్యాకులగు యితరజాతులయొక్కయు ప్రాతినిధ్యమును గను
నింపవలసియున్నది. 11 యెన్నిక స్థానములుగల దివి తాలూకాకు
తాలూకావాసులగు యిద్దరును 7 యెన్నిక స్థానము గల బందరు
తాలూకాకు నల్లరను యిదివరలోనున్న జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటు
గారు నియోజించియున్నారు గాని తాలూకాలయొక్క
హెచ్చు తగ్గు ప్రాతినిధ్యమును గమనించినటుల దోచుట లేదు.

దివి తాలూకాతరపున యెన్నుకొనబడిన 11 స్థానముల
లోను 5 కమ్మవారును, 3 బ్రాహ్మణులును 2 కాపులును, 1
చెడ్డియను యెన్నుకొనబడిరి. దివి తాలూకాతరపున నియోజిం
పబడిన 2 స్థానములయందును కమ్మవారినే నియోజించినారు.
కాని యెన్నికలలో జనుమహిమలేని అల్పసంఖ్యాకులను,
నిమ్నజాతులను, మహమ్మదీయులను బొత్తుగా విడిచిపెట్టుట
అసంభావ్యముగలేదు. అపలు యెన్నిక స్థానముబట్టి చూచినయెడల
శ్వాయముగ దివి తాలూకాకు 4 స్థానములు రావలసియున్నవి.
అట్లువచ్చుట శ్వాయము ధర్మము. ఇకముందైనను జిల్లాబోర్డు
ప్రసిడెంటుగారు తాలూకాలయొక్క యెన్నిక సభ్యుల హెచ్చు
తగ్గుల గమనించి శ్వాయప్రకారము దివి తాలూకాకు రావలసిన
4 స్థానములకు అల్పసంఖ్యాకుల నిమ్నజాతుల, మహమ్మ
దీయుల, ప్రాతినిధ్యమును ముఖ్యముగ గుర్తించి తమ విధ్యుక్త
ధర్మమును నెరవేర్చగలందులకు జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటుగారిని
కోరుచున్నాను.

(ఒక తాలూకావాసి.)

కొడలి - దివి తాలూకా (ఒకవిలేఖరి)

తాలూకా నయా రాధన

ఈయూరికిని గూడపాడుకును మధ్య ఒకటిన్నర మై
లుదూరములనున్న కోమటిగుంట చెరువు అనుపేరుగల
యొక చెరువు కొన్ని సంవత్సరములనుండి పూడిపోయి నిరుప
యోగముగానున్న దానిని సుమారు రెండు సంవత్సరముల క్రిం
దట త్రవ్వించి గత గురువారమునాడు (ఆం. పి. బేవరు) యీ
గ్రామకాపురస్తుడును ప్రస్తుతము బెజవాడలో యుంటాయు
న్నను ప్రసిద్ధవైశ్యశ్రీభామయ్యగారు యెందూరి పుల్లయ్యగారు
సమటుంబబంధుమిత్రసహితముగావచ్చి సతీయక్రమముగా తల
పమందు ప్రభుప్రతిష్ఠ గావించిరి. ఈ గ్రామముప్రసిద్ధ రైతుసా
దగులు తుమ్మల వెంకట సుబ్బయ్య, తుమ్మల కోటయ్యగార్లు

ద్రవ్యసహాయముచే ఆనాడుదయము 7 గంటలు మొదలు రాత్రి
౧౦ గంటలవరకు అన్ని వర్షములవారికి సంతుష్టిగా అన్నప్రదా
నము గావించబడినది. ఆనా డియూరిలోని శ్రీ పురుష బా
లురు యెల్లరును అప్పుట నేయుండి మామటకు కనుల పండువు
గానుండిరి. ప్రభుప్రతిష్ఠకాలమందు బ్రాహ్మణులకు విరివిగా
సంభావనలిచ్చి తృప్తులంగావించిరి. ఈమహోత్సవమును గాం
చుటకు యితర గ్రామములనుండి కూడా కొంతమంది ప్రజలు
వచ్చిరి. ఈసత్కార్యముకై విశేషద్రవ్యసహాయ మొనర్చిన
శ్రీయెందూరి పుల్లయ్యగారును, వారి కొనుభును యాయూరి
పోతరాజు గడియెంద్రునున్న చెరువును రాబోవు సంవత్సరము
త్రవ్వించి ప్రభుప్రతిష్ఠ గావించెదరని తెలియుచున్నది. గ్రామ
ములోని ప్రజలకును, పశువులకును తగిన నీటివసతిలేక యి
బ్బంది పడుచున్న సందర్భములో యీవైశ్యశ్రీభామయ్యగారు
యిట్టి సత్కార్యమును త్వరలో గావించి శాశ్వతకీర్తిని గడించు
టకు భగవంతుడాయురారోగ్య అయిశ్వర్యముల నొసంగుగాక!

కాంగ్రెసుసంఘము ఖద్దరు

ఇప్పటికి అయిదుగురు సభ్యులతో మాత్రము నూలు చం
దానిచ్చు కాంగ్రెసు సంఘము స్థాపించబడినది. నూలువడికి
యిచ్చు విషయములో శ్రీలలో నెక్కువ సభ్యులను చేర్చవ
చ్చునని యాశగానున్నది. కాని యిందుకు శ్రీ ప్రచారకులు
వచ్చుట యవసరము. పురుషులలో కూడా కొందరు చేరవచ్చు
ను. ఈయూరిలో విశేషముగా నూలు నిలువయున్నందువ
లనను గ్రామములో యీమధ్య పశువులకు జబ్బులుగానున్న
కారణముచే పూర్వాచారప్రకారము రాటుములు వడుకుట మా
నివేసిరి. నూలు విడుదలకాని కారణమే ముఖ్యము. సాతీలకు
మరల కవిళ్ల చేరము వచ్చుటచే కొద్దిగా ఖద్దరు నేయుచున్నాడు.
నూలు చాలా నిలువయున్నది. విడుదలయ్యే మార్గములేదు.
నూలు విడుదలయ్యుంటే గాని రాటాను మరల వసుకరు. నూలు
విశేష ౧౪ మూరవారలు ౬ తేక ౭ తూగును. విశే ౧౩ రు
౫-౦-౦ ఖరీదు. దూది ప్రియములో కొనుటచే తగ్గించి యీయ
లేకన్నాదు.

బోర్డు యెలిమెంటరీ పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో దాదాపు మారుమంది పిల్లలున్నారు.
నలుగురు ఉపాధ్యాయులున్నారు. ఉపాధ్యాయులు సమర్థులు
బాగా చదువుచేప్పేవారు. పాఠశాలలో నవారు శేత నేర్పుటకు
యేర్పాటుచేయగా యేలనో ఉపాధ్యాయులు నేర్పుచుండుట
లేదు. వెంటనే ఆది ఆచార్యులకి తెచ్చుటకు తాలూకాబోర్డు
వారు తగిన ప్రయత్నముల గావించురుగాక.

వివాహము హోత్యవము

రాట్నము చదివివు

చిత్తూరు మండలాంతర్గతమున నారాయణవరం తాలూ
కా దామరపాకము గ్రామములోని సంపన్న స్థూలకుల శ్రీ
య్యతులు గుండారెడ్డి రంగయ్యరెడ్డిగారికి నెల్లూరుజిల్లా గూ
డూరు తాలూకా వేనాడు గ్రామవాసులును శ్రీమంతులును
నగు శ్రీయంత పేట అబ్బయ్యరెడ్డిగారి పుత్రికామణియగు
శ్రీమతి సోభాగ్యమ్మకును 27-2-25 వ తారీఖు శుక్రవార ముద
యము వైభవముగ వివాహముహోత్యవము జరిగినది

వివాహమునకు విధువిధుల బంధుజనములు మాత్రమేగాక
శ్రీయ్యతులు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు, బి. మునిస్వామి
నాయుడుగారు (చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు) సి-వి రంగం
శ్రేష్ఠిగారు యం. రామకృష్ణారెడ్డిగారు (తాలూకా బోర్డు అధ్య
క్షులు చంద్రగిరి) యం. దేవరరాజుల నాయుడుగారు (పై
కొర్టునక్షీలు చిత్తూరు) వి.యస్. గోవిందాచార్యులు (పైకొ
ర్టునక్షీలు మదరాస్) కష్టిశ్రేణి. రాజగోపాలాచారిగారు కాం
గ్రెస్ సంఘ కార్యదర్శి మున్నగు గొప్పవారినేతులు జలకొలది
గవచ్చియుండిరి. నాటిదినము నుమారుదువందల బ్రాహ్మణు
లకు మృష్టాన్నభోజనములిడి. (భూరి) దక్షిణ చందన తాంబూ
లారులిచ్చి సత్కరించిరి. వివాహము మూడు గోజులను వీధ
వారికేగాక బ్రాహ్మణ సంతర్సణులును చేయబడినది.

మహారాష్ట్రమునాడు చదివించుట సమయమున అఖిల
భారత జాతీయోపసంఘ సభ్యులును నారాయణవరంవాసులు
ననగు శ్రీ సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠిగారిక చక్కని రాట్నమును
విధువరులకు ప్రేమపూర్వకముగ కానుకగానిచ్చిరి.
అసమయమున శ్రీయ్యతులు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే రాట్నమునుగూర్చి రచించిన పద్యముల నీక్రింది వా
టిని కల్పాగ్ర మండపమున శ్రీ శ్రేష్ఠిగారు చదివిరి.

రాట్నము

క. భారతదేశ రమాని
స్తారాభ్యుదయ, స్వరాజ్యసార మగుట న

రాట్న రాట్నము గాంధీ సదా
చారంబుగ హేందవులకు కాసిం చెడకాక.

క. కాపున దీనిని దేశహి
తానమాను దాని మీకు నర్పించెదనా
దీవెనతోడఁ గొనుఁడీ

దేవుడు మిమ్మెప్పుడుబోచి లేల్పు నుఖములకా.
అటు వెనక శ్రీరామలింగారెడ్డిగారు తనకు చిన్ననాట

నుండియు ప్రేమాస్పృశ్యమై యొప్పియుండు శ్రీమదాంధ్రముహ
భారతము వధూవరుల ప్రేమాను రాగమునకును మార్గదర్శకముగ
యంనుగాక యని దీవించుచు ఏడు సంపుటములుగల ఆంధ్ర
ముహాభారతమును దంతపు చెక్కడము గావించియుండిన వొక
చిన్న పేటికను చదివించిరి బంధుమిత్రు లనేకులు ననేకవిధ
ముల విధువరుల సన్మానించిన వెనుక పెండ్లి సుమారుడు శ్రీరం
గయ్యరెడ్డిగారు తిలకు సంభావనగా రు 7-0-0 ను శ్రీరంగం
శ్రేష్ఠిగారిద్వారా సమర్పించిరి.

(స్వగీత విశేషం)

దివి తాలూకా (స్వగీత విశేషం)

కాంగ్రెసుసంఘములు-ఖద్దరభివృద్ధి

ఈతాలూకా నూలువడుకుటలో చాలాప్రఖ్యాతిగను
న్నది. కాబట్టి బెల్గాంకాంగ్రెసుతీర్మానానుసారం నూలుసభ్యు
లను చేర్చుటకు విరివిగా అవకాశము లున్నవంటానికి సందేహం
లేదు. అయితే సమర్థతగల ప్రచారము చేసేవారు కావాలి. తా
లూకాలో అన్ని గ్రామాల్లో రాటానున్నది. కాబట్టి పలుకు
బడిగల తాలూకావాసుల సహాయంతో జిల్లాలోని నాయకులు
కొంచంత్రమపడి ప్రచారంచేస్తే కనిపించెయ్యవచ్చునని నా కాం
గ్రెసు సభ్యులను చేర్పించవచ్చును. ఈవిషయంలో శ్రీబ్రహ్మ ప్ర
చారంచేస్తే బాగా పని జరుగుతుందని నమ్మకం. కాంగ్రెసు
సభ్యులను విరివిగా చేర్పించాలంటే ముందు తాలూకాలో నిలు
వయున్న నూలుతా విడుదలయ్యేమార్గం చూడాలి. యేలూరు
పోయి యెవరినడిగినా యెండకడం నూలుతా ఆపట్టననిల
వుంది, తోనేవారులేరు. పెట్టేవారులేరు. యేమోతే, రాటాలన్నీ
మూలేకాం. అనే నిరుత్సాహవాక్యాలు వినబడుతున్నాయి. తా
లూకాలో అక్కడక్కడ నేతసంగాలున్నాయి. కాని తమా
రయ్యేనూలుతా కొనినేటన్ని సంఘాలు లేవు. నిపుణు
లైన నేతగాండ్రున్నారు. మంచిఖద్దరు తయారవుతుంది.
చక్కనినూలు వడికేవారున్నారు. కాని తగినంత ప్రోత్సాహం
లేదు. ఎప్పటినుం అప్పుడు కొనేనాళ్లుంటే యీ తాలూకా
లో తయారయ్యే అంతెనాలు యేతాలూకాలోకూడా తయారు
కాదన్నమాట. ఇదివరలో మొవ్వపాలెంనుంచి వర్తకులు వచ్చి
నూలుతా కొనుక్కుపోయేవారు. యేమిన్న మొచ్చిందోకాని
యిప్పుడెవ్వరు రావడంలేదు. యెలెన్నికలబుట్ల చెప్పినా యేంచే
సినా అన్నికట్టిపెట్టి ఖద్దరుతృప్తి విరివిగా చేయండగ గాంధీ
మహాత్ములవా రాజాపించారు.

తాలూకాబోర్డుయెన్నికలు

బందరు తాలూకాబోర్డు (దివి బందరు తాలూకాలు)
యెన్నికలు ఏప్రియల్ 15 లేదని జరుగుతాయి. ఈనెల 21
లేదని నామినేషన్ కాగితాలు వాటలుచేయాలి. ఈమధ్య
మోపిదేవిగ్రామంలో తాలూకావోల్ల సభ జరిపారు. అభ్య
ర్థులుగా పుండేనాళ్లకు కొన్ని ఆర్జునబంధులన్నారు. యంకా
యేవేనో తీర్మానాలు గావించారు. అన్ని తాలూకాలు కాంగ్రె
సువారినే పంపాలంటుంటే యీతాలూకాలో ఆప్రయత్నం
లేంచేయటంలేదు. ఎవరెల్లి యేంచేసేదిలేదుగాని యిప్పుడోమాట
చెప్పి అప్పుడోమాట చెప్పి బొత్తిగా ఆత్మనాశనం గావించు
కునేవాళ్లను పంపక కాస్త ప్రజాపక్షంగా ధైర్యంగా ప్రజలేం
చేయమంటే అది చేసేవాళ్లనిగా చూచి సమర్థులైనవారినీ పం
పానినీ వోల్లన కోరుతున్నాను.

కాలమానము

ఆవ్వడే యెండలు బాగా కాస్తన్నాయి. రైతులంత
మా గాని చేల్లోనుండి గడ్డినైరాలు తోలుకొంటున్నారు. పె
ట్టకైరు లన్ని బాగాన్నాయి. కానీ కైరి మెక్కి బొత్తిక
లేక అనుకోన్నంత పంటపంటేట్టులేదు. చెరువులకు వాటికి నీ
ళ్లు పెట్టుకోమని కాల్యులకు సిగ్గుపెట్టారు. పశువులకు మాత్రం
జబ్బులు విశేషంగా యున్నాయి. అనేకపశువులు చచ్చినవి. క
విషయంలో పెబర్నరీడాక్టర్లం అట్టే శ్రద్ధతీసుకోలేదు. ఏ
చేసినా యెవరేంచేస్తారు, కాలంకొట్టుకు పోతుంటే.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టినీది మదరాసు.

గుజరత్ ఆయుర్వేదిక్ ఔషధములు

1947

ఎప్పుడును శ్రేష్ఠముగా నుండుటకు ఆయుర్వేదశాస్త్రమునందు ప్రాచీనములచే తెలుపబడిన ప్రకారము వాటిని తయారుచేయుటయే ముఖ్యకారణము. అందుచేతనే అవి వైద్యులచేతను ఇతర ప్రజలచేతను ఇది స్థాపించబడిన 1890 సం॥రమునుండి విడువక వాడబడుచున్నవి.

ఒకసారిపరీక్షించిన, మీకును నమ్మకము కలుగును.

గుజరత్ ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి

అహమదాబాదులోనున్న వైద్యరాజ జత శంకర్ లీలాధర్ గారితో స్థాపించబడినది.

1925 సం॥రం మద్రాసు, 1902-1921 సం॥రములందు అహమదాబాదు, 1918 సం॥రం మద్రాసు, 1914 సం॥రం కలకత్తా, 1914 సం॥రం డెల్లీ, 1916 సం॥రం పూనా మొదలగు స్థలములందు జరిగిన ఆల్ ఇండియా ఆయుర్వేదిక్ సమావేశములందును, హిందూదేశీయ మహాజనసభలందును అనేక పుష్కల, రజితవతకముల నిచ్చియున్నారు.

“ప్రతిచోటను ఏజంట్లు కావలెను”

అన్ని ఉత్తరములు ఈదిగువ విలాసమునకే వ్రాయవలెను. పూర్తివివరములు గల క్యాటలాగు ఇనాముగా పంపబడును.

D. DESAI & Co.,

17, Edayapalayam Street, P. B. No 515 P. T. Madras.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

1591

వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమెలుమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన రోగి తనివోగుతే ఈ యోగ్యతాపత్రక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే **వైరెక్సు అమితముగా**

విక్రయమగుచున్నది.

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారమ్యూలాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0

వి. వి. చార్మిత్ సహాయ 1.2-0.

లోకామయహరకస్తూరిమాత్రం

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥లనుండి నేను లోకసేవ చేయుచుండునంతటి తమకు తెలిసియుండవచ్చు మే (ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలిది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, వలయ-స్ట్రేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరూ నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నావేరు (లోకామయహరకస్తూరిమాత్రం) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, పడుచు వారు, ముసలేవారు, వారు ఏరసేల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తజీవులూ, పక్షిలజ్వరములు, మాంసము, శీతవాతము, ప్రక్కలకొడుపు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదము, కడుపునొప్పి, జలుబు, దిద్దు (క్వాంకోరము, పళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, స్ట్రోక్ జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు ఆనుపానపత్రకలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రకలు వేసవలెలు గలవు. ఒకసారి నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రములు బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్డు వెల పోస్టుఖర్చుతో రూ 1.8-0 12 బుడ్డు రూ 2.18-0. 25 బుడ్డు రూ 5.3-0. కావలసినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేద వైద్యపాఠ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

Printed and Published by K. Nageswara Rao Editor, Andhrapatrika Power, Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street, MADRAS.

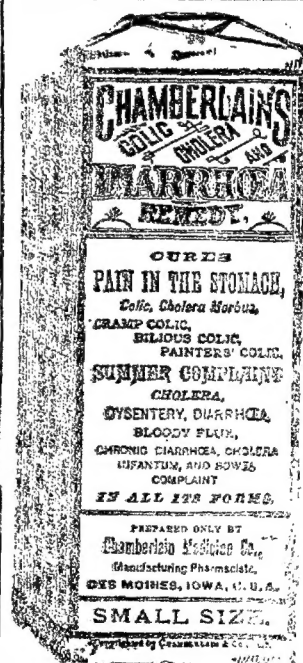
అయుర్వేదశాస్త్ర, అష్టావధాని 1676
కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు యం. డి. యె. గారి

కామామృతము.

ఒక కేమాత్ర! 1 గంట కేగుణము!!

ఈ యామృతము శుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది. రాత్రిపూట రొక్క మాత్రం దీనిని కొనిన ఎంతబలహీనమైన శుక్రమైనను వెంటనే సంసారముఖము నీయగలదు. 5 దినములు పుష్ప కొనిన మూత్రములోగలిసి గాని మూత్రమునకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్రవృద్ధి దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసములు, నరముల బలము తగ్గిన వారు ఈ మాత్రలకే పైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన విక్రీలి శక్తివంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యామృతము, మియుత్తరములు రహస్యముగా నుంపబడును. 20 మాత్రల సీసా రూ. 2-0-0

అమృతామృతము, నెం 1. ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనాప్తి

అతిసార

నివారిణి (2)

ఈ ఔషధమును

సేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి,

అతిసారము, శూలనాప్తి,

శేగు సంబంధమైన వ్యా

ధులు మున్నగునవి అత్య

ద్భుతముగా కుదురును.

అన్ని వాగాలలో విక్రయ

మనకు దొరకును. 75

“కంటిలోని నలుసు” అండ్

“ప్రాచీనసాహిత్యము”

అచ్చగుచున్నవి

కవిసార్వభౌమ డాక్టరు రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్ గారి పంక భాషయందలి “నో థేరజాలా.” “ప్రాచీనసాహిత్యము” లకు వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి. పండిట్ టి. రామ శర్మగారి లాసర్విన యాంధ్రానువాదము. మొదటిది సామాజిక నవల. పాత్రపోషణ మత్తెద్దులము. గంభీర భావగర్భితము. వెల రూ 1.8-0. రెండవది ప్రాచీనసాహిత్య విమర్శనము. ఇట్టి గ్రంథమాంధ్రమున సరిది; వెల రూ 1.0-0. 30.4.1925 లోగా నార్డర్లపంపువానికి రూ 1-2-0, రూ 0.12-0 మాత్రమే కనుక మీ యార్డర్లను త్వరగబంపుడు.

వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి.

పత్రికొండ, కర్నూలుజిల్లా.